

Бестселър на всички времена

ОСТРОВ БОРНЕО

МАЙН РИД

МАЙН РИД ОСТРОВ БОРНЕО

Превод: Г. Холевич, Д. Дабков

chitanka.info

Самото заглавие на тази книга, млади читателю, ти подсказва, че ще се срещнеш с необикновени приключения, че ще бъдеш погълнат от почти любовно опиянение към безсмъртния писател, който сам необикновено страстно е жадувал за пътешествия, за участие в борбата на светлото начало у човека срещу злото и неговите постоянни превъплъщения.

Всичко написано от Майн Рид има за цел да направи младия читател по-добър и по-благороден, и да не се поддава на отчаяние и в най-критични моменти, да се стреми да утвърждава у себе си все по-упорито вярата в човека и неговите добродетели.

Тази книга, която е в ръцете ти, се отличава с необикновена простота и емоционалност, всеки ред на писателя е пропит с романтика, която пленява и извисява духа на юношата, защото е свързан с една истински обаятелна нравствена чистота.

Напрежението при четенето не стихва нито за миг.

Редактора

Капитан (Томас) Майн Рид (1818–1883) е син на северноирландски презвитериански свещеник. На двадесетгодишна възраст емигрира в Америка, сменя много професии и става журналист в Ню Орлеанс (1840). Търгува с индианците и е трапер по бреговете на река Мисури. За известно време е учител в Нашвил, щата Тенеси. Тогава, през 1842, отива за първи път в Питсбърг, щата Пенсилвания, и публикува първите си скечове и стихове във в. „Питсбъргска хроника“. По-късно е редактор в местен вестник във Филадельфия.

По време на войната с Мексико е доброволец, втори лейтенант, и бива многократно раняван. Преживелиците му от това време стават основа на много от бъдещите му романи. След войната се застоява няколко години в Мексико. През 1850 г. отива в Англия, където остава до края на живота си.

Освен романите, които написва за деца и юноши, Майн Рид е автор и на редица трудове по естествознание.

ОСТРОВ БОРНЕО

1. САМОТНАТА ЛОДКА

Къде отиваше леката лодка, която приличаше на точка в безкрайността на морето?

Не се виждаше бряг, нито платна на хоризонта.

Явно някой бе спуснал лодката от търговски кораб и тя бе изоставена на произвола на вълните, вече обгорена достатъчно от палещите лъчи на слънцето, което бавно обхождаше зенита на безразличното празно небе.

Весла? Да, имаше весла, но никой не си служеше с тях.

Те висяха ма ремъците си. Вълните ги полюшваха едва-едва. Не се забелязваше ръка, която да се протяга да стори поне най-малък опит за гребане.

А вътре седяха шестима моряци — черните им сенки се открояваха върху светлата бразда, почти искряща до тях. Бяха живи, но с мъртвец...

Тримата — възрастни, бели, четвъртият — с цвета на сажди.

Единият от белите бе мургав, висок, с брада. Европейец. Или американец. Правилните черти на лицето му, високата му фигура сякаш издаваха, че е американец. И наистина той бе роден в Ню Йорк.

Съседът му също от бялата раса — се различаваше доста от него. Бе повече червен, отколкото бял, с остра коса, съвсем изсветляла от дългия труден живот под тропическото слънце. При все това можеше да се каже веднага, че е ирландец.

Третият бе много слаб, с голобрадо лице, с бледи страни, с хлътнали дръзки, остри очи. Носеше прости моряшки дрехи.

Черният цвят, сплеснатият нос, издутите скули, валчестите, малко изпъкнали очи и черните гарванови коси на четвъртия потвърждаваха малайския му произход.

Останалите двама бяха брат и сестра — разликата във възрастта им не бе повече от две години: момичето бе на около шестнадесет, а момчето — на четиринадесет. Те си приличаха много. Имаха еднаква височина.

Четвъртият бял, който лежеше мъртъв на дъното на лодката, бе облечен като обикновен моряк.

Неотдавна животът бе напуснал бледото изтощено тяло. По израза на надживелите го се четеше, че и те скоро ще изпаднат в същата неподвижност.

И шестте същества бяха силно бледи, измършавели, измъчени от глада и жаждата.

Двамата юноши лежаха при кърмата с отпуснати ръце. Едрият мургав брадат мъж седеше на дъска и гледаше с изцъклени очи трупа, който лежеше в краката му. Другите трима също гледаха мъртвеца, но очите им придобиваха съвсем друг израз. Тези на ирландеца говореха за непоносима скръб по стар и много близък приятел. В очите на малаеца светеше спокойствие, характерно за расата му, а тези на човека с хлътналите орбити бяха ужасни, издаваха най-страшното желание, което страданието може да пробуди в човешката душа — желанието за човекоядство.

Англо-американецът с кафявия цвят на кожата — капитан Робърт Редууд — бе собственикът на кораба, който търгуваше по островите на индийския архипелаг. Ирландецът бе негов дърводелец, малаецът — кормчия, а другите двама — просто моряци от екипажа. Момичето и момчето бяха негови деца. Останали без майка, те придружаваха баща си в безкрайните му плавания.

На връщане от Манила, столицата на един от Филипинските острови, корабът бе грабнат от страхотна буря и отвлечен далече в морето.

Екипажът се бе спасил благодарение на лодката. Но сега бе вече обречен на бавна агония, причинена от глада, жаждата и изтощението поради непоносимата горещина. Хората гаснеха един след друг и другарите им ги изхвърляха в студения гроб. Той ги поглъщаше жадно.

Бяха останали шестима, по-точно шест почти скелета, страданията на които изглежда щяха да бъдат прекъснати на следния ден. Агонията най-сетне щеше да свърши.

Бе доста странно, че смъртта бе пощадила най-вече юношите. Как ли бяха успели да се съхранят с крехките си тела? Мнозина от умиращите се бяха питали как е възможно едно девойче, едно момче да издържат и на глада, и на жаждата повече от тях, мускулестите, закалените в битките с морето мъже!

Един от най-силните, разбира се, бе капитан Редууд. Своята издръжливост той дължеше на здравия си организъм по рождение, но и на присъствието на скъпите му деца — любовта към тях, мъката по участта им бяха притъпили отчасти, физическите му страдания.

Същото чувство поддържаше и ирландеца, който хранеше братска обич към своя капитан. Не от този ден познаваше той капитан Редууд. Бяха направили заедно първото си пътешествие. Много и все увлекателни морски истории бяха сторили от тях истински сърдечни приятели, въпреки че единият бе началник, другият — подчинен.

Лишенията бяха сложили вече своя тежък отпечатък върху лицето на малаеца, както и върху лицата на останалите моряци. Бронзовият оттънък на кожата закриваше бледността до известна степен, но все пак у малаеца трептеше още живот, той бе подвижен, нервен, искаше да докаже на останалите, че ще победи, че нищо му няма, че може да гребе още, стига силата да имаше думата, стига силата да представляваше някакъв изход в безкрайността на бездушието, наречено водна повърхност.

Над тях — небето...

Под тях — бездната.

Океанът.

Една нищо и никаква дъска делеше нещастниците от прозирната вода, пълна с ужасни чудовища, движещи се, следващи ги като светкавици...

И нищо друго...

Нито земя. Нито кораб. Нито платно на сал... Нищо, което да може да им вдъхне надежда!

Около тях и над тях безразличието бе сияещ трепет, толкова по-светъл, колкото по-тъмни бяха ужасът и болката в гаснещите им души.

2. АКУЛАТА

Известно време нещастниците мълчаха, хвърляйки бързи, трескави погледи към трупа на дъното на лодката, погълнати от един-единствен въпрос: колко още ще продължи всичко това.

Споглеждаха се от време на време все по-плахо.

Капитан Редууд и ирландецът бяха поразени в един миг от необикновения див блясък в очите на моряка с хлътналите орбити. Отгатнаха смисъла на този блясък и си размениха многозначителни погледи.

Странното държание на моряка през последните двадесет и четири часа бе привлякло вниманието на всички, бе събудило в душите им пълна увереност за настъпилото му безумие. Легналият на дъното на лодката мъртвец бе деветият след корабокрушението. Морякът с хлътналите орбити седеше на скамейката с лакти на коленете. Бе обхванал главата си с ръце и не помръдваше. Дългото съзерцание бе разстроило бедния му мозък. Безумството в погледа му растеше — той сякаш се канеше да разкъса мъртвото тяло.

Капитанът каза тихо на дърводелеца си:

— Муртаг! Безполезно е да пазим повече мъртвия! Да му отдадем последна почит! Нека морето го отведе при своите деца, умрели досега на гърдите му. Той бе моряк и един истински...

— О! Да! — извика ирландецът. — Истински мъж бе той, деветият! Ако твоя милост не бе все още жив... бих казал, че добрите си отиват, а лошите остават, защото се питам постоянно — за какво може да послужи този черният срещу нас, който, види се, иска да ни изяде или погребее... все едно.

Капитанът седеше сякаш на въглени. Безпокойството му от безумството в погледа на моряка с хлътналите орбити растеше: за щастие той бе погълнат от друго в момента и не го чу. С няколко думи, произнесени много тихо и бързо, капитанът успя да съобщи на Муртаг необходимото: „Дръжте го за рамената, аз ще държа за краката. Трябва да го изхвърлим съвсем леко. Ти, Лало, стой на мястото си. Нямаме нужда от своята помощ.“

Последните думи бяха отправени към малаеца на майчиния му език, за да ги разбере само той.

Малаецът седеше до лудия. Ако станеше и подадеше силната си ръка, щеше да се раздвижи цялата лодка, което можеше да привлече вниманието на моряка с хлътналите орбити и да предизвика криза.

Мълчалив, както обикновено, малаецът отвърна с кимване на главата. Той не бе чужд на това, което ставаше в лодката, нито толкова глупав, че да не разбере положението на своя съсед.

Капитанът и ирландецът се изправиха безшумно, хванаха трупа и го изправиха. Колкото и слаби да бяха, товарът бе по силите им, нали не представляваше нещо повече от скелет, покрит с кожа.

Поставиха го на платформата, издигнаха очи към небето и задружно започнаха да се молят. След това ирландецът се прекръсти набожно три пъти.

Подир церемонията мъртвият бе вдигнат с извадени над лодката ръце. Падането му във водата стана много тихо. Не се чу шум. Морето сякаш се разтвори и отбеляза мястото на гроба само с леко раздвижване, каквото би произвела една черупка.

Колкото и набързо да стана погребението, то произведе нужния ефект, внезапен и много силен. Приятелят на погребения се изправи и нададе прегракнал вик, който отекна надалече, протегна ръце над главата си и се наклони, подскочи, като едва не обърна лодката. Бе пожелал да се хвърли в морето. Но някаква мисъл го възпря.

Трупът потъваше бавно и тихо. Синята моряшка фланелка ставаше все по-бледа и по-бледа. Когато стигна до тъмната глъбина,

към нея се спусна чудовище — акула с глава като огромен чук.

Отначало можаха да се забележат само две необикновени очи, блестящи с дива светлина между две издатини, сякаш стени, придаващи на главата наистина формата на чук. Акулата плуваше бързо към плячката. За миг всичко изчезна сред бълбукане на блестящи, приказно синкави бисерни светлинни. Заискряха фосфорни отблясъци, сякаш светкавици, раздиращи мрачно небе. После се показаха мехури над вълните. Всичко това продължи само няколко мига. И бе ужасно.

Чудовището бе отнесло мършавата си плячка в дълбините на тайнственото си владение.

3. АЛБАТРОСЪТ

Капитан Редууд и ирландецът стояха смразени от ужас пред зрелището. Юношите бяха не по-малко развълнувани. Изправени и неподвижни, те също следяха сцената, която така силно бе поразила баща им.

Дори малаецът, който от малък бе привикнал на най-трагични гледки и кървави развръзки, следеше живо вълните, където се бе разиграла внезапната драма. Върху спокойното му лице се бе изписало болезнено чувство.

Всички мълчаливо седнаха по местата си.

Само безумният остана прав, все така втренчил поглед във вълните, сякаш имаше намерение да проникне в най-потайните дълбини на океана. Наистина само един луд би могъл така да гледа станалото преди мигове. Но това положение не продължи дълго.

Нещастникът нададе още по-див рев, издигна отново ръцете си над главата и се покачи на една от скамейките.

Останалите не се съмняваха в намерението му.

Капитанът, Муртаг и малаецът скочиха едновременно, за да го уловят, но бе късно. Преди да бе успял поне единият от тях да го досегне, той се понесе между две вълни.

Никой не се осмели да се хвърли след него, да се опита да го измъкне. По всяка вероятност усилията на когото и да било щяха да останат напразни не само поради това, че всички в лодката бяха отслабнали до рискована крайност, но и защото нещастникът, безумието на когото го бе тласнало към бездната, можеше да повлече и него.

Всички в лодката бяха изправени в очакване удавникът да излезе на повърхността.

И ето, той се показа, но твърде далече. Тихият вятър, който постепенно се усилваше, бе отбил лодката доста настриани.

Когато забелязаха главата на безумния над разпенената повърхност, успяха да запомнят израза на лицето — то се бе

преобразило сякаш по магически начин.

Безумието се бе превърнало в неописуем страх.

Потапянето в студеното море бе оказало върху трескавия му мозък бърза и решаваща реакция. Сърцераздирателните викове, с които молеше за помощ, подсказваха, че той си бе дал сметка за опасността, в която се намираше.

Викове те му не останаха без отзив. Муртаг и малаецът грабнаха веслата и започнаха да гребат яростно, с всичка сила, а капитанът се помъчи да направлява с кормилото.

За миг лодката се отклони и се отправи към давецкия се, който от своя страна, напълно изтрезнял, започна да плува към нея толкова бързо, колкото позволяваха и неговите изтощени сили.

Единствената опасност сега се явяваше акулата.

Корабокрушенците удвоиха усилията си.

Бяха изминали повече от половината разстояние. Петдесетина метра ги деляха от моряка с хлътналите орбити. Не се виждаше нито акула, нито друга опасна риба. Само високо по небето летеше голяма птица, чийто дълъг клон, извит като кука, и остриите като нож крила показваха, че е албатрос.

Големият албатрос на индийските морета, който бе по-едър и от най-големите орли и достигаше размерите на кондора — тази гигантска хищна птица на Южна Америка.

Моряците от лодката хвърлиха разсеян поглед към албатроса. Трябваше ли да ги е грижа за този обитател на въздуха? Те се

страхуваха от кръвожадната и свирепа акула и продължаваха да наблюдават морето, мъчейки се да проникнат в дълбините.

Чуваха се само воплите на плувеца, който си мислеше, че всеки миг ще стане плячка на морско чудовище.

— Господи, какъв нещастник — проговори най-сетне капитанът, — този път е спасен, няма вече от какво да се страхуваме. Още малко и ще го измъкнем!

Всички се бяха устремили към едничката цел, осъществяването на която сякаш щеше да облекчи мрачната им безнадеждност. Но вик, нададен внезапно от Лало, им даде да разберат, че идва някаква опасност.

Малаецът престана да гребе и ръката му увисна над греблото, сякаш парализирана:

В този момент над лодката премина някаква сянка.

Всички погледнаха нагоре.

Видяха албатроса, който летеше пред тях бавно и с извивки, като огромен сокол, дебнещ плячката си.

С шумолене, подобно на онова, което произвежда скрипецът, птицата летеше право към плувеца.

Към инстинктивните викове на жертвата се примеси прегракналото грачене на албатроса, последвано от крясък, който прозвуча като триумфална дива ирония. После се чу щракане — силният остър клюн проникна в черепа на моряка.

Другарите му от лодката се вкамениха.

Изтощени от дългото усилие, което бе завършило така трагично, нещастните корабокрушенци се отпуснаха на местата си като трупове и оставиха лодката на произвола на съдбата.

Морякът бе изчезнал завинаги в бездните на океана.

4. КРЯСЪКЪТ НА ДЮГОНА

До деня, когато деветият моряк бе предал богу дух от глад, а десетият бе прокълван от албатроса, нещастниците се опитваха от време на време да гребат, но ето че напълно престанаха да мислят за бряг. Слабостта и умората бяха взели връх в борбата на живот и смърт.

„Каква полза от безполезното изнуряване? — казваше си капитанът. — Не се вижда никаква земя, няма никакъв признак, че приближаваме земя, а дали ще срещнем кораб, не зависи от гребането.“

Само малаецът не се поддаваше на пълното отчаяние. Неговите големи черни очи светеха още с огъня на мисълта за спасение и непрестанно наблюдаваха пространството.

Безкрайният ден най-сетне дойде към края си.

Огненото слънце, което толкова време ги мъчеше с отвесната си жупел, изчезна в пазвата на океана. Настъпи внезапно тропическата вечерна здрачина.

Когато сенките на нощта покриха лодката с мрачното си покривало, капитанът коленичи до своите деца и отправи молитва към оногова, който държи в ръцете си живота и съдбите на всички хора по света. Малаецът, който бе мохамеданин, отправи от своя страна горещи молитви към своя Аллах.

Двамата повтаряха поклоните си сутрин и вечер от оня ден, когато корабът им бе разбит от бурята.

Навярно тази нощ молитвата им бе по-ревностна, тъй като чувстваха, че краят приближава, че вървят бавно, но сигурно към смъртта.

През нощта стана нещо, което се случваше рядко из тези морски ширини: небето се затъмни от облаци. На добро ли бе, или на лошо? Никой не можеше да каже. Ако облаците се окажеха предвестници на буря, лодката щеше да бъде раздробена на парчета и потопена. Ако всичко се ограничи до обикновен дъжд, облекчението им щеше да бъде значително, тъй като щяха да се запасят с вода. Каква радостна перспектива!

Но ето че очакваният спасителен дъжд не падна.

Появи се слаба буря, която развълнува океана.

На следния ден корабокрушенците бяха все още между живите. Бе се появил първият благоприятен вятър, откакто бяха в лодката. Духаше в посоката, която искаха да държат.

— Всичко щеше да бъде по-различно, ако имахме платно! — каза капитанът.

— Платно ли? — каза Лало. — Та нали имаме мех за вода от навосъчено платно? Не можем ли да го приспособим за вятъра?

— Малаецът има право! — обади се Муртаг.

— Хайде, приятели, помогнете ми. Едното гребло ще послужи за мачта! Тази работа не е чак толкова трудна! — викна Лало.

— На твое разположение сме! — Ирландецът откачи от ремъка едното гребло, докато другарят му разгъваше меха и се мъчеше да оправи гънките.

Със сръчността на стар моряк Муртаг издигна бързо приготвената мачта и я върза за двете страни на лодката. Помогна и капитанът, когато трябваше да се привърже платното за мачтата.

За миг вятърът подкара лодката така, че тя започна да оставя подире си светла бразда.

Корабокрушенците нямаха компас и не знаеха на коя страна ги носи вятърът. Но жълтеникава лента се забелязваше все още там, дето бе залезът, и те разбираха, че плават на запад, към големия остров Борнео. Знаеха, че той е най-близката земя, и тъкмо към нея желяеха страстно да се отправят вече толкова дни. Набързо вдигнатото платно би могло, ако кажеше Бог, да ги отведе за една нощ много по-близо до дългоочакваната Земя, отколкото неколкодневното гребане с весла.

Нощта продължи цели дванадесет часа, тъй като на екватора, от който хората в лодката бяха отдалечени само на три градуса, денят и нощта са равни.

През цялото това време вятърът духаше точно в желаното направление, а здравото, навосъчено платно служеше отлично.

Всички се бяха развеселили и окуражили от бързината, с която напредваха към спасението.

Действително бяха изминали дълъг път, когато се показа зората. Нейните бледи сияния се бяха очертали едва-едва на хоризонта, когато

до слуха им достигна звук, който предизвика у всички небивала радост.

Този звук отекна над мрачната повърхност на бездната и се отдели ясно от ромона на вълните и свиренето на вятъра.

Напомняше човешки глас, който вика за помощ.

— Какво може да бъде това, капитане? — попита ирландецът. — Да не би някой кораб да е в опасност?

Преди капитанът да отвори уста, същият глас отекна повторно, сякаш умиращ човек търсеше наистина спасение от бездната.

— Дюгон! — извика Лало.

— Да! За нещастие! — каза капитан Редууд с удвоена мъка.

Уви, опитните моряци знаеха, че дюгонът, наречен още „крава на източните морета“, не можеше да им бъде полезен с нищо. Дългите скимтения бяха сигурен предвестник на силна буря.

За капитана и за Муртаг появата на това китообразно морско чудовище съвсем не бе утеха и те се отпуснаха отново отчаяни на местата си.

Но Лало не мислеше така. Който познаваше по-добре и по-отблизо нравите на това морско животно, знаеше, че то е и земноводно, и там, където се намира, има непременно близка земя. Той изказа мнението си и всички се окуражиха и възвърнаха остатъците от човешката си устойчивост.

Зората прииждаше все по-сияеща, разперена, властна.

Пред уморените, но пълни с надежда погледи на корабокрушенците се очертаха изведнъж далечните сини планини на Борнео.

— Господи, земя! Земя! — извикаха в един миг всички.

— Слава на Господа Исуса Христа! — добави капитанът, като се прекръсти набожно.

Докато лодката, тласкана от вятъра, се носеше бързо към брега, той и двете му деца се поклониха на всички страни и горещо благодариха на владетеля на сушата и на морето, който с великото си милосърдие ги бе изтръгнал от лапите на океана.

5. КОРАЛОВИТЕ РИФОВЕ

Като наближиха брега, корабокрушенците забелязаха, че пред него светлее бяла линия, подобна на снежна верига. Разстилаше се наляво и надясно, додето стигаше погледът им.

Преграда от коралови рифове!

От онези, които окръжаваха по-голямата част на островите в Индийския океан. Сякаш искаха да запазят навеки красивите брегове от пристъпа на спокойния в хубави дни, но ужасен при буря океан.

Когато рифовете станаха съвсем видими, капитан Редууд разбра, че е невъзможно да се премине, докато вятърът духа силно, че всеки опит би отнесъл лодката към сигурна гибел.

Приятелите развързаха бързо платното и го оставиха на дъното на лодката. Греблото, което бе послужило за мачта, оставиха право, тъй като имаха на разположение още пет гребла. Лало и Муртаг сграбчиха по две весла. Капитанът седна при кормилото и всеки вече знаеше какво трябва да върши.

Капитанът реши да направлява лодката колкото се може по-внимателно, за да не попаднат в рифовете, острият гребен на които се подаваше вече над бялата пяна.

Отслабнали от продължителните страдания, гребците правеха огромни усилия, за да удържат лодката, да се справят с волята на вятъра — той им бе направил такава услуга, а сега можеше да се окаже фатален за тях!

За щастие, изгряващото слънце се показва цялото над хоризонта, сякаш се усмихна и ги извести, че им идва на помощ. Под влиянието на първите му лъчи вятърът престана бързо. Дългите скимтения затихнаха напълно. Вълните започнаха бавно да се смаляват. За капитана бе вече много по-леко да направлява лодката. Без големи усилия той я подкара успоредно със скалите. Като изминаха така около миля, забелязаха между подводните скали проход, който можеше да се премине, без да се излагат на голяма опасност.

Носът на лодката се насочи веднага натам. Гребците събраха последните си сили, а капитанът стисна кормилото.

Опитът бе дързък. Макар че вятърът бе утихнал, морето не се усмиряваше, вълните се разбиваха в скалите с див шум, какъвто се получава само при вулканични изригвания.

Между кипящите колони се провираше тясна ивица вода, сравнително по-спокойна. Но и там всяка обикновена лодка би се изложила на голяма опасност.

Въпреки благоприятните условия напоследък капитан Редууд и неколцината оцелели по чудо служители от екипажа му щяха да загинат сред скалите на Борнео и да послужат за храна на акулите, които намираха благоприятно убежище край тях. Но ако бе писано така! В действителност молитвите, които нещастниците непрестанно отправяха към небето, непосредствено след като бяха забелязали скалите, бяха чути и онзи, който бе закрилял лодката при толкова злини и опасности, протегна към нея ръката си и ѝ даде сили да победи.

С удивителна сръчност капитан Редууд я отправи към тесния и крайно опасен проход. С пламенност, каквата само неминуемият сблъсък с гибелта можеше да влее в моряшкото сърце, Муртаг и малаецът започнаха да въртят веслата така, че сами останаха крайно изненадани от себе си.

Техните усилия бяха така единни, че след десет секунди лодката бе преминала вече прохода и се плъзгаше под напора на веслата сякаш по гладката повърхност на езеро.

Още десетина минути и основната греда на лодката докосна пясъците на Борнео.

И нейният екипаж стъпи на земя!

Бедните хора! Не бяха изминали и сто метра по нея, треперейки като деца, когато паднаха на колене с чувството, че са слезли с Христофор Колумб на остров Кат или с пуританските пътешественици — на скалата Плимут.

Поклониха се дълбоко на Бога и благодариха дълго за избавлението си.

6. ГРАМАДНАТА МИДА

— Вода! Вода!

Нямаше и не можеше да има моряк, който да не знаеше, че гладът се понася трудно, но жаждата — още по-трудно.

На първо време не можеше да се каже кое от тези две мъчения бе по-болезнено за спасените на брега. Навярно те усещаха, че остротата от болките поради глада постепенно бе намаляла, а продължителната жажда се бе превърнала в агония. Бяха лишени от храна вече пяла седмица, но жаждата сега ги измъчваше с всичката си жестокост.

Ето защо веднага след като привършиха молитвата си, те извикаха почти едновременно:

— Вода! Вода!

Огледаха се.

Трябваше наоколо да забележат извор или ручей.

Безграничният океан се люлееше пред тях тъкмо с онези води, които им бяха причинили толкова страдания.

Обърнаха очи към гората, която се разстилаше на стотина метра от тях.

Пясъчният насип, дето бяха стъпили, се вмъкваше между гората и водата. Забелязаха недалеч отделено дъгообразно място. По всичко личеше, че можеше да се окаже малък залив, образуван от океана или от устието на някоя река.

Лало, който бе запазил все още сили, притича, за да се увери, че пред тях се простира залив. Останалите го изпратиха с жадни погледи. Бяха разпънати между страха и надеждата. Но капитан Редууд страдаше повече от страха — знаеше, че в тази част на океана минават понякога дълги месеци, без да капне капчица дъжд, и ако човек не открие извор или поток, е изложен на опасността да умре мъченически от жаждата.

Видяха как Лало се наведе над малкия залив, напълни шепите си с вода и я поднесе към устата си. В същия миг до тях достигна радостният вик на малайски език:

— Вода! Сладка вода! Река!

Тези думи бяха посрещнати с радостта на самия малаец, както сутринта, когато се чу за първи път викът: „земя!“. Затичаха към реката.

Легнаха по корем на брега и с ненаситни глътки започнаха да утоляват жаждата си.

Водата вля нов живот у тях. Те не се досетиха, че тъкмо тази река бе спасила живота им — тя се вливаше в океана и правеше прохода между кораловите рифове. Без нея те нямаше да могат да открият път и щяха да погинат при буйното оттегляне на вълните от брега.

Като престанаха да страдат от жаждата, усетиха глада. Обзе ги една-единствена мисъл — с какво да се нахранят час по-бързо!

Очите им отново се обърнаха към гората.

Само погледът на Лало бе насочен към мястото, дето бе останала лодката. Там малаецът бе забелязал нещо крайно интересно. Извика Муртаг и му каза да събере сухи клони, да запали огън, след което се отпрати нататък, придружен от капитана и от юношите.

Там, дето свършваше пясъчният насип, започваше гората. Гъстите стъбла на дърветата образуваха жива стена, висока повече от тридесет метра. Само няколко дървета, пръснати тук-там, бяха извън тази линия. Близко до океана се намираще много голямо дърво. То хвърляше огромната си сянка под високото гладко стъбло и дългите листати клони. Топлината на слънцето, издигнало се вече високо над хоризонта, не можеше да проникне тук.

Мястото бе великолепно за лагеруване.

Корабокрушенците можеха да си отдъхнат, да възвърнат силите си и да обмислят спокойно как да си построят жилище.

Наоколо имаше сухи клони в изобилие. Муртаг натрупа цяла камара и потърси огнивото си, за да запали огън.

Вниманието на малката група бе привлечено от Лало.

Каква правеше долу при лодката?

Удивлението им се усили, като видяха, че той отминава мястото, дето бе останала, лодката, и се насочва към скалите.

Той нагази във водата до колене, след това се наведе и започна да се бори с нещо, което те не можеха да видят.

Удивлението им нарасна, когато го видяха да се изправя с някакъв предмет, приличащ на скала, за който се бяха сраснали множество черупки и морски растения.

— Какво ще прави тоя дявол с това, дето е хванал? — попита Муртаг изненадан. — Гледай, капитане! Да не би да ни кара да ядем камъни?

— Не бързай, Муртаг — каза капитанът. — Лало не носи камък. В ръцете му е някакво черупчесто животно!

— Ти се подиграваш с мен, капитане?

Както казахме, двамата бяха стари приятели, на кораба Муртаг говореше само на „ви“ на началника си, но прежеждията ги бяха свързали дотолкова, че това „ви“ бе отпаднало по естествен път.

— Ако не се лъжа, Лало носи на рамото си огромна мида! — каза капитанът.

— Мида ли? Ще видим, капитане! Мида — две крачки дълга и повече от една широка! Хайде де!

— Пак ще си говорим — настоя капитанът. — Не виждаш ли подробностите? Там, до големите набраздени стени? Хайде, Муртаг, по-бързо пали огъня. Тези миди имат силна миризма и не могат да се ядат сурови.

Муртаг се подчини.

Когато малаецът пристигна запъхтян под тежестта на странния дивеч, пушекът вече се бе вдигнал и огънят пращеше.

— Вземете, капитане! — каза малаецът, хвърляйки товара си на земята. — Ето ви мида, която ще стигне за всички. Тя е отлична и няма защо да се мъчим да я разтваряме. Огънят ще направи това.

Всички се събраха около огромното черупчесто животно и с любопитство започнаха да го разглеждат.

Бе наистина рядко мекотело, което се срещаше из моретата около Индия. Малайците го наричаха „сингапурска мида“. Лало малаецът бе намирал такива мили, дълги повече от метър и широки до петдесет сантиметра.

Той я вдигна с две ръце и я сложи над огъня. Наслага главни около нея и отгоре, докато я затрупа съвсем. Полепените водни растения започнаха да пукаат, морската вода се пръскаше до клоните на дървото.

Не мина много време и Лало малаецът, който не за първи път приготвяше така сингапурска мида, съобщи тържествено, че яденето скоро ще започне. Това известие бе посрещнато с радостни викове. Всички се заеха да разравят жарта, помагаха си с една кука, която Муртаг донесе от лодката. Извадиха мидата. Насядаха около голямото мекотело и го нападаха стръвно. Никой не помисли да се помръдне от мястото си, докато не останаха само няколко парченца месо, полепени по черупките.

Като очистиха и последните останки, нашите приятели престанаха да усещат така остро болките от глада и се отпуснаха доволни.

7. ОПАСНО МЯСТО

След такова богато ядене бе естествено да си отдъхнат също до насита — целия следобед и цялата нощ. Трябваше да забравят непосилната умора.

Спаха добре, макар че постелка им бе само голата земя, а покривка — няколкото окъсани дрехи, които едва-едва се държаха на телата им.

Зората пристъпи лазурна и лъчезарна и заля Борнео с милиардите си брилянтни отблясъци.

Приятелите станаха, безкрайно учудени от душевната си и физическа бодрост.

Децата на капитана, Хенрих и Елена, бяха не само бодри, но и безкрайно щастливи. Имаха желание да обиколят навред и да разгледат околността: красивия пясъчен бряг, чист като сребро, синьото покривало на океана, което се сливаше в далечината с небето, великолепния пояс от скали, преграждащи възхитителен ръкав от водите, спокойни като езеро, ручей с прозирните плисъци прохлада, в които се мятаха странни риби, сетне големите дървета, навярно неизбродната гора, дето се забелязваха палми с широки корони... хилядите неща, които образуваха този очарователен тропически пейзаж.

Но преди да се хвърлят към тази необикновена красота, те изпитаха отново желанието да изядат колкото се може по-бързо още една сингапурска мида. Разбраха, че щастието няма да бъде пълно без добър нов обяд.

Уви, първият щеше да им бъде само спомен.

Гладът започна да ги мъчи отново. Как можеха да го задоволят?

Отговорът не бе никак лесен.

Отгоре на всичко нямаше кой да се погрижи — Лало бе отишъл да изследва тресавището, което бе посетил набързо. Муртаг бе край брега на ручей, зает с ловене на розови и златисти риби, а капитанът, въоръжен с пушката си, бе отишъл към гората.

Хенрих и Елена бяха останали сами под дървото, баща им не бе и помислил, че така ги излага на опасност. Той познаваше добре живота на остров Борнео и бе сигурен, че наоколо не може да има нито тигър, нито лъв. Ако бяха на Суматра, най-близкия остров до Борнео, или край брега на Малака, Конхинхина, Индустан, би се страхувал, че подобен звяр може да нападне децата му. Но по бреговете на Борнео човек не бе изложен на подобна среща. Ето защо капитанът бе препоръчал на Хенрих и Елена само да не се отдалечават от дървото.

Но те не можеха да изтърпят дълго да чакат. Скоро им стана безкрайно досадно, пожелаха страстно да се раздвижат. Огледаха се, за да видят дали няма да открият нещо, което да им послужи да седнат. Нямаше нито пън, нито голям камък наоколо. Брегът бе покрит само с чист бял пясък.

— Намерих! — извика внезапно Хенрих. — Виждаш ли черупките на вчерашната мида? Ти ще вземеш едната, аз — другата.

Той се наведе и започна да приспособява големите черупки за столове. Бяха седнали вече на тях, когато той усети, че нещо е паднало на рамото му и се търколи по черупката, оставяйки по нея дълги резки.

Отначало си помисли, че някой бе хвърлил камък.

Огледа се бързо и веднага забеляза тъмнозелена топка, покрита с дълги и остри бодли.

От пръв поглед разбра, че тя не бе хвърлена от някого, а бе паднала от дървото.

Несъмнено това бе едър плод, който, ако бе паднал върху главата му, сигурно щеше да го убие на място.

Той и Елена не бяха толкова глупави, че да останат на мястото, дето животът им бе застрашен така нелепо. Напълно бе възможно и други плодове да се откъснат само подир миг. Те хукнаха с всичка сила и се спряха, когато се почувстваха в безопасност.

Разгледаха отдалече зелената топка, която бе останала на пясъка до двете големи черупки, после вдигнаха очи към дървото — по него висяха още много такива топци със същите размери.

Колкото и силно да бе желанието им да разгледат отблизо плодовете, не посмяха да се върнат при черупките. Освен това ръката на Хенрих бе доста сериозно ранена. Сестра му вдигна ръкава на ризата и видя, че кръвта продължаваше да тече. Тя завика.

— Какво има? — попитаха Муртаг и Лало, идвайки тичешком.

Миг след това спокойният малаец си даде сметка за станалото.

— Дурион! — каза той, отправил поглед към дървото.

— Дурион... — повтори капитанът.

— Да, и грешката е моя, че не помислих по-рано за това и не ви предупредих! — въздъхна Лало. — Това е опасно! Много опасно! Ако тази топка падне върху главата на човек, с него е свършено. Уверявам ви!

8. БРУЛЕНЕТО НА ДУРИОНИТЕ

Докато всички си задаваха въпроси, Муртаг се отдели и се затича към плода, за който първи път чуваше.

Лало го изгледа със скрита усмивка. Дали заради подигравките, които ирландецът му бе отправял понякога, искаше да си отмъсти? Или намираше, че лекомисленият, за да престане да се меси навсякъде, трябва да си опари ръцете достатъчно здраво? А може би искаше да се пошегува... Както и да е, неговият поглед светеше, пълен с ирония и злобен пламък, докато приятелят му бързаше към дуриона. Очакваше края на това действие с високомерно презрение.

Ирландецът не подозираше каквото и да било. Бързо се спусна върху плода, но веднага след като го повдигна, го изпусна, сякаш бе хванал току-що изваден от огъня картоф.

— Боже! — извика той. — Ръката ми е в кръв! Какво направих?!

— Внимавай, Муртаг! — едва сега се обади Лало. — Не гледай нагоре. Защото главата ти също може да се опари така!

Муртаг вдигна уплашено очи към клоните и се отстрани бързо.

Доволен от триумфа си, малаецът се отправи предпазливо към дуриона. Без да сменя поглед от плодовете, които висяха над главата му, той набоде дуриона на дългия остър прът, с който си бе послужил при лова на мидата, и със силен замах го хвърли към брега.

Затича към него, извади дългия си нож и го забоде между бодлите. Отвътре се показва вкусната месеста паст на плода.

Всички си взеха по малко, но плодът не можа да ги засити.

Трябваше да се намери нещо за ядене: дивеч, риба или черупчесто животно. Струваше им се, че мидата бе открита съвсем случайно. Лало бе загубил всяка надежда да намери друга.

Дурионът се оказа не само приятен на вкус, но и много хранителен, всички се почувстваха по-добре. Явно той можеше да замести всяка друга храна, но как можеха да си набавят по-голямо количество?

Стъблото на дървото бе право и гладко. На височина около двадесет и пет метра то нямаше нито клон, нито дори чеп, на който да си опреш крака. Въпреки това Лало можеше да се покатери, ако бе в нормално физическо състояние. Макар че страдаше по-малко от другите, той бе загубил много от своята сила и подвижност.

Наблюдаваше дървото и мислеше трескаво — как да измери на чин да обрули плодовете.

Внезапно светла и оригинална идея блесна в мозъка на капитан Редууд.

От кораба си бе взел стара пушка, с патроните на която можеха да се достигнат плодовете.

Той пристъпи веднага към действие.

Напълни пушката, прицели се там, дето плодовете бяха най-гъсто разположени, и гръмна.

Прицелът не бе лош: пет-шест плода се строполиха на земята. Вторият гърмеж събори още дузина и малката група се снабди с храна за около двадесет и четири часа.

Събраха предпазливо бодливите плодове и ги отнесоха под едно от съседните дървета.

Пренесоха и немногобройните неща, които бяха останали в лодката, тъй като решиха да се установят на това място.

Бе непоносимо горещо и нямаше какво да пекат, затова не накладоха огън. Задоволиха се само със зрелите дуриони. Като се нахраниха добре, Лало малаецът разказа някои подробности около дървото, на което трябваше все пак да благодарят за закуската.

Дурионът се оказа едно от най-грамадните дървета сред горите в тези области. Той приличаше много на бряст, само че кората му бе гладка. Срещаше се из островите на Индийския архипелаг. Неговият плод не бе много известен, тъй като не можеше да се пренася на далечно разстояние, когато е узрял.

Имаше формата на малко удължена топка, бе голям колкото кокосов орех. Черупката му имаше хубав броите цвят и бе покрита с твърди остри бодли, основите на които образуваха шестоъгълник.

С тази „бодлива коса“ дурионът бе така добре защитен, че бе невъзможно да го вземеш в ръце. Основата на бодлите бе много здрава, от каквата и височина да паднете плодът, те не се чупеха, нито превиваха.

Когато плодът узрее, падаше от само себе си. При хубаво годишно време местното население събираше големи количества дуриони, които консервираше в бамбукови делви и запазваше за през цялата година. Така приготвените дуриони добиваха крайно неприятен за европейците вкус, но туземците ги обичаха много и ги ядяха като подправка с ориз.

— Ясно — обади се по някое време Елена, — този дурион не е по-вкусен от портокалите или гроздето, но като храна е незаменим!

9. ЗАДАВИЛИЯТ СЕ ГАВИАЛ

Като се нахраниха, тримата мъже се замислиха как да приготвят нещо по-тлъсто за следващия път, нещо като дивеч, птица или риба.

Лало нагази до колене във водата, надявайки се да намери някоя сингапурска мида. Бе взел със себе си бамбуков бастун, с острия връх на който проверяваше пясъка, за да се увери, че някоя мида не се е заблудила и спотаила.

Братът и сестрата бяха оставени отново сами. Заръчаха им да не отиват под дървото, само да се окъпят внимателно, за да се освежат и успокоят.

Те влязоха във водата на известно разстояние един от друг. Хенрих предпочете брега на океана, а Елена избра потока, прозирната вода и хубавия пясък. Тя предполагаше, че тук ще бъде по-добре предпазена от едно внезапно и буйно оттегляне на вълните и теченията.

Но скоро се оказа, че бистрият поток бе само привидно спокоен. Едва капитанът и неговите хора се бяха отдалечили, и в затихналия обеден въздух се разнесе вик, който подплаши пъстрокрилите птици в гората и ги накара неочаквано да спрат песните си. Сякаш бяха чули ек от пушката на Редууд.

Този вик бе чул и от капитана, който в това време обикаляше на известно разстояние, търсейки удобно място, за да залегне. Муртаг също чу, тъкмо когато се бе надвесил над стръмния бряг, всецяло увлечен в подмамването на рибите. Лало малаецът бе нагазил до колене във водата и мислеше единствено за сингапурската мида, но трепна и се обърна.

Хенрих се ослуша уплашено. Викът бе нададен от Елена.

За миг капитанът и хората му се събраха на брега на потока. Очакваше ги ужасно зрелище.

Тъй като на брега нямаше достатъчно вода за плуване, младото момиче бе отишло до средата на течащата вода — около тридесет метра широка. Над нея се виждаше само главата на Елена.

Точно срещу нея, откъм другия бряг се показваше друга, но чудовищна глава — грамадно влечуго, подобно на гущер, бе изпъзляло от покрито с тръстика място с голяма бързина, бе дълго седем метра, с глава около метър и с не по-малки челюсти.

— Гавиал! — извика малаецът.

— Гавиал! — повториха останалите.

Ужасът ги задавяше. Само петнадесетина крачки делиха момичето от чудовището. Сякаш нищо нямаше да може да помогне.

Моряците познаваха много добре нрава на животното, прекосяващо потока право срещу момичето.

Тръпки побиха мъжете.

— Боже! Господи! Спаси! — викаше Елена.

Още минута и гавиалът щеше да бъде над нея.

Баща ѝ, истинско въплъщение на отчаянието, стоеше, без да помръдне. Нима пушката можеше да му помогне? От страх той я бе забравил в ръката си. Малките куршуми щяха да се сплескат върху бронята на влечугото, ако все пак той дойдеше на себе си и гръмнеше.

Дори да можеше да го улучи в окото, нямаше да успее да предотврати фаталния край.

Ирландецът размахваше въдицата си безпомощно. Какво можеше да предприеме той, за да спаси момичето на обичния си приятел капитана? Хенрих, излязъл гол от водата и без оръжие, стоеше сякаш вкаменен.

Инстинктивно и тримата се спуснаха към водата, за да застанат между влечугото и неговата жертва. Но Лало, предугадил намерението им, ги превари. Със спокоен и силен глас той им извика да не се помръдват от местата си. Те се подчиниха, тъй като видяха, че той е готов за някакво незабавно действие.

В ръцете си държеше едничкото оръжие, което за нищо не можеше да му послужи — бамбуковия малък прът, заострен от двата края. Той го бе измъкнал измежду главните на огъня, когато бяха пекли мидата. Това бе бастунът, с който бе измервал дълбочината на пясъка. Той бързо бе извадил ножа си, за да заостри и другия край. И бе успял. И ето, вече бе между чудовището и Елена. Миг след това черната му къдрава глава се мярна над водата съвсем близо до зиналата челюст на влечугото; сетне той изчезна под водата, но бронзовата му ръка се издигна, размахвайки двуострия прът, който започна да се движи така бързо, че се забелязваше едва-едва. Влечугото започна да отстъпва и така страшно да пляска по водата с опашката си, че наоколо се образува облак от пяна.

В този вихър главата на малаеца се показва отново, но сега по-близо до момичето, което се бе върнало на брега под закрилата и напътствието на своя спасител.

Мина доста време, докато потокът придоби обикновеното си състояние. В продължение на час влечугото полагаше непрестанно усилия да се отърве — силната му опашка продължаваше да пляска по водата и да я обръща на пяна, но вълните все повече и повече пълнеха разтворената му челюст и се стичаха в гърлото му.

Смъртта му бе неизбежна, нямаше никаква възможност за спасение.

И ето че грамадният труп на гавиала бе понесен от течението към океана, за да послужи на свой ред за плячка за акулите и другите морски чудовища, по-отвратителни и много по-свирепи от него.

Ще бъде излишно да споменаваме за безкрайната благодарност на капитан Редууд и голямата мъка, която изпитваше, че няма възможност да се отплати веднага на малаеца за неговия бърз ум, за себеотрицанието, с което се бе хвърлил срещу влечугото и бе разчекнал с бамбуковия прът челюстта му.

10. ПТИЦАТА ЗЕМЕКOPАЧ

Яденето само на плодове бе приятно за нашите приятели в много отношения, но тази храна не бе достатъчно питателна. Ирландецът казваше, че предпочита картофи с малко масло или парче жамбон, та макар и от стар вол.

Уви! Всички бяха съгласни, че едно парче прясно или солено месо щеше да бъде наистина по-полезно за тях.

Но къде и как можеха да се снабдят с него?

Пълното съгласие между членовете на малката група корабкрушенци не разрешаваше въпроса, който си оставаше открит.

Капитан Редууд обходи навред гората, но в нея сякаш нямаше жива твар, повече от час се скита той между разлистените дървета, без да забележи някакво четириногло или птица, а макар в реката да имаше риба и доста черупчести животни — в морето, нито Муртаг, нито Лало малаецът можаха да уловят нещо.

Желанието или по-точно необходимостта да ядат месо бе тъй настойчива, че започнаха да съжаляват, задето бяха оставили мъртвия гавиал да изчезне в океана.

Надвити от слабостта и отчаяни от неуспеха, те се отказаха да предприемат каквото и да било и се изтегнаха под дървото.

Когато сложиха вечерята, състояща се от дуриони, каквито бяха и двете предидущи трапези, стана дума за яйца и всички изпитаха силно желание да похапнат малко от тази благодатна и силна храна.

О! Само да има поне десетина!

Поне осем!

Поне шест! Или пет!

Но яйца не можеха да се намерят по-лесно от дивеч.

— Къде да търсим? — Муртаг нададе вопъл.

Храбрият ирландец считаше, че е способен сам да изяде повече от дузина, безразлично дали сварени или сурови, или пържени яйца. „Бих дал всичко, само да видя поне едно яйце — простена той на себе си, — макар че бих изял цял кош, та дори да са яйца на лебед или

камилска птица! Големината няма да ме уплаши! Но как да ги намеря тия пусти яйца?“

— Лесна работа — каза Лало малаецът. — Не чухте ли, че тази нощ писна тавонът?

— Това е едра птица. Като пуйка. Добре я чух! — каза ирландецът. Издаваше стонове като моите... Като човек, който умира!

Хенрих каза:

— Да, наистина, и аз си спомням, слушах стенания през цялата нощ. Беше дори досадно. Та това било значи птица? Но какво ни засяга нас сега?

— Гнездото на тази птица, Хенрих — каза Лало, — не може да бъде далече. Тавонът си вие гнездото в пясъка до самия морски бряг. Утре заран ще го потърся и по всяка вероятност ще го намеря.

Наистина, цялата нощ, която бе преминала в ослушвания, всички от групата бяха чули някакъв оплаквателен глас, който им бе подействал доста неприятно.

Капитан Редууд си бе помислил, че пясъците на Борнео се огласят от малки морски птици, но съвсем не се бе досетил, че е възможно в тях да бъдат открити гнезда, пълни с яйца.

Щом се показва сияещото огромно слънце, всички вече бяха на крак с надеждата да убият поне две-три чайки. Но птица не се виждаше наоколо, колкото и да се взираха, да молеха небето.

Тогава Лало реши, че не големи морски птици са смущавали нощта им, ами горски птичета са идвали на брега, за да снесат яйцата си.

Отново надежда!

Отново вслушване и трескав трепет с леко отворени гладни уста.

Изведнъж забелязаха цяло ято птици.

Бяха около петдесет. Вървяха с отмерени стъпки по пясъчния бряг сякаш бяха домашни, и се отправяха към някоя новозасята нива, за да си клъвнат по някое и друго зърно.

Бяха средно големи, с лъскави и черни пера, нежно обагрени в червено, гребенестите им глави и вирнатите опашки им придаваха голямо сходство с европейските птици.

Бяха няколко вида. Някои се приближаваха до вида на пуйките, а други си приличаха с фазаните.

Видът танегала между другите си особености имаше и тази, че снасяше яйцата си в пясъка и ги предоставяше на естественото излюпване.

Оттам и името им — „строители на могили“, — дадено им, въпреки че не всичките видове се подчиняваха на този закон.

Понякога както тук, на острова, така и в Австралия, те строяха наистина могили от треви и пръст, които достигаха пет метра, а в окръжност — до двадесет.

Лало ги нарече „тавони“. Те бяха току-що кацнали на брега и ето че заобиколиха една могила и застанаха точно срещу корабкрушенците, които бяха успели да се прикрият в дебелите сенки на дърветата.

Наблюдаваха всичките им бързи или бавни игри, кудкудякания, спорове, храненето им с червен или охлюви. Разпознаха „петлите“ на ятото. Бяха на около двеста метра от тях. Капитанът протегна ръка към пушката си и се приготви да стреля, но Лало малаецът му направи знак да чака и добави тихо:

— Не бива, капитане, няма да улучиш, защото са много далече. Те търсят място за яйцата си. Ще бъде по-разумно да изчакаме, да видим къде ще ги снесат.

Капитанът остави на земята оръжието си и всички мълчешком продължиха да наблюдават птиците, които започваха да копаят пясъка с лапи, изхвърляйки го зад себе си. Той, издиган като вихър, ги скри скоро и тази игра продължи около половин час.

Наблюдателите видяха сетне кухня с доста голям диаметър и с дълбочина, скрила по-голямата част от ятото.

Каква бе работата, която вършеха птиците? И защо само женските птици я вършеха? „Петлите“ се разхождаха наоколо важни, с вирнати опашки, сякаш господари в деня на тържество.

Странната сцена продължи още час. През това време Лало малаецът употреби цялото си влияние, за да спре другарите си от всякаква намеса. Обещавахе им, че търпението ще бъде богато възнаградено.

Най-после работата на птиците бе привършена. Но последва друго ровене. Пясъкът бе нахвърлян в дупката със същата пламенност, с която бе изхвърлен, и при същия облак от прах. Сетне тавоните се

разпръснаха на групи на разни страни — едни забързаха към брега, други излетяха отвесно и изчезнаха в гората.

— Сега е наш ред — каза Лало с широко разтворени от радост очи, — сега е моментът да получим възнаграждение за търпението и благодарумието! Имаме яйца! Уверявам ви, те са по-сладки от месото на дуриона!

Всички скочиха в миг и се озоваха на мястото, дето така усърдно бяха работили птиците.

Нищо не бе останало от дълбоката кухня: пясъкът бе така добре заравнен, както и наоколо. За щастие, бяха останали драскотини и следи от нокти — без тях бе невъзможно да се открие доскорошната дупка.

Лало и Муртаг затичаха към лодката и донесоха по едно гребло. Дупката бе скоро разкопана, показаха се около тридесет едри яйца с червеникави черупки.

Имаха формата на обикновените кокоши яйца. Правеше впечатление само едрината им, съвсем неотговаряща на едрината на птиците, които ги бяха снесли.

С ловкостта и грижливостта, свойствени на народността му, Муртаг счупи първото яйце, до което се докосна, и изсипа вътрешността в калаен съд, голям колкото обикновена чаена чаша — той се напълни до ръба.

Това снабдяване с храна идваше тъкмо навреме. Думите на малаеца бяха верни: яйцата можеха да бъдат сравнени с кокошите.

Свариха десет за следната, сутрин.

Една от черупките на сингапурската мида послужи за тенджерата, в която сложиха вода да заври, а другата приспособиха за тиган и си направиха великолепен омлет.

11. ЛАНООНЦИТЕ

Мидата бе възобновила дейността на празните стомаси на приятелите, плодът на дуриона им послужи като десерт и им оказа общо благотворно влияние, но яйцата им помогнаха да възвърнат напълно жизнените си сили: те почувстваха как кръвта им възвръща нормалния си пулс. Муртаг се чувства пръв възроден изцяло и заяви това пред всички, но и те се присъединиха скоро към него — започнаха да обмислят бъдещите си планове. Едва сега се огледаха и разбраха, че всъщност са сами на островния бряг, че пред тях са рифовете и безкрайността на океана. Кога и как щяха да успеят да напуснат тази самотност? Брегът изглеждаше необитаем. Не бе много гостоприемен, но все пак ги нахрани. Не възнамеряваха да останат на него.

Цялата вечер обмисляха плана, който щяха да приложат, необходимите средства за прилагането и успеха му, както и приготовленията, които трябваше да направят.

Оставаше да решат: да потеглят ли по море със своята неудобна лодка, или да тръгнат по сушата с надеждата да намерят някое европейско седалище.

Капитан Редууд знаеше, че има няколко такива седалища на остров Борнео. Той познаваше холандската резиденция на Самба и Сарабан. Кантората на английското правителство на остров Лабуан и странното инородно седалище — полуколониално, полуанглийско, което бе под властта на дръзкия английски авантюрист сър Джеймс Брук, присвоил си титлата раджа на Саравак.

Ако можеха да стигнат до някое от тези места, щяха да се считат спасени. Оставаше да се реши кое от тези седалища можеше да се намира най-близо и как трябваше да се отиде до него — по море, по брега или като се прекоси островът.

След дълги размишления решиха да отидат до Лабуан.

От крайбрежната точка, където капитан Редууд предполагаше, че бяха попаднали, град Лабуан му се струваше най-близък, а освен това там щяха да бъдат приети най-добре.

Разбира се, никой от малката група не предложи тръгването да стане веднага — това би било лудост. Техните сили не бяха още за такъв риск. Разговорът имаше за цел само да се обмисли пътуването, часът на което оставаше неопределен.

Макар че бяха живи и здрави и на твърда земя, където не ги застрашаваха опасностите на бездната, те не се считаха още победители, нито предпазени от всяка опасност.

Брегът, дето бяха слезли, изглеждаше съвсем безлюден. Страхуваха се да не би да се покажат отнейде изведнъж човешки същества.

Като имаше предвид положението на лодката, когато се бе появила морската вихрушка, изминатото разстояние от този момент и посоката, към която бяха плавали, капитан Редууд не се съмняваше, че се намират на северния бряг на Борнео, срещу Целебското море. Той отдавна обхождаше бреговете на Малайските острови и знаеше, че тази част от крайбрежието е най-опасна не само поради дивите зверове, но и поради честото появяване на пирати.

Тези хора, познати със своите жестокости и грабежи, се спускаха от пустите крепости сред многобройните езера по Малайските острови и се пръскаха по целия Индийски архипелаг. Но техните любими места бяха моретата, които ограждаха островите на Сулу, между Борнео и Нова Гвинея. Те бяха известни под името ланоонци от Иланон, полуостров от острова Минданао, който им служеше за главна резиденция и най-сигурно убежище.

На Борнео те бяха известни под името пирати даяки, име съвсем неточно, тъй като по-голямата част от тези морски разбойници нямаха нито вяра, нито закон и бяха наистина крайно жестоки: даяките (населението на Борнео) имаха малко общо с тези главорези и бяха най-често първите им жертви.

Лодките, с които си служеха бандитите, бяха тежки, приличащи много на китайските кораби, наречени прауси. Мачтите им бяха къси и здрави, а платната — четвъртити, от плетена тръстика.

Тези престъпници се уповаваха, разбира се, най-вече на множеството си дълги и приличащи на лопати весла. Всеки праус имаше около тридесет-четиридесет весла, а по-големите — много повече.

Преимуществото на веслата бе в това, че в тропическите области, дето силните ветрове и големите затишия не бяха рядкост, с тях можеше да се вземе преднина при преследването на платноходите.

Залавянето на кораби невинаги бе единствената цел на тези пирати.

Понякога те изоставяха тази работа като недоходна и организираха походи във вътрешностите на разните острови, където се спускаха по реките и нападаха градове и селища.

Плячката на разбойниците не се състоеше само от стоки, скъпоценности и разни предмети, но и от хора — мъже, жени, деца. Те ги отвлечаха и продаваха като роби.

Вземайки под внимание всички тези обстоятелства, капитан Редууд съзнаваше напълно на какви опасности излагаше групата, ако бъде нападната от разбойниците.

Докато бяха в открито море и изложени на гладна смърт, никой не бе и помислил за пиратите, дори появата на някой праус щеше да бъде добре дошла. Робството при най-безчовечния господар щеше да бъде предпочетено от нещастниците като избавление от смъртта.

Но сега, когато гладът и жаждата бяха само спомен, когато те се намираха на твърда земя, живи и здрави, неизложени на капризите на вятъра и почти сигурни, че ще намерят с какво да задоволят насъщните си нужди, все повече и повече съществуването на пиратите започваше да ги безпокои.

Оглеждаха морето и брега от всички страни, постоянно и сепнато се обръщаха към гората при всеки най-лек шум.

Лодката ги безпокоеше не по-малко.

Лесно можеха да си намерят някое сигурно скривалище в гъстата и сенчеста гора, но голямото корито, заседнало в пясъка, можеше да се види от всекиго, който минеше на няколко мили край брега или изскочеше внезапно от гората. Нищо не можеше да скрие присъствието им, ако наоколо се намираше разбойническо гнездо.

И първият въпрос естествено бе: какво да се направи с лодката.

Ако не бяха така изтощени, незабавно биха я изтеглили от брега и укрили в гората, но сега и наум не им идваше това, чувстваха се още много слаби.

Все пак трябваше да сторят нещо.

Муртаг предложи да я разглобят и предоставят частите ѝ на вълните, но капитанът не се съгласи. Тя ги бе изтръгнала от сигурна смърт, бе ги носила така дълго по морето и най-после ги бе довела до едно сравнително сигурно убежище. Заслужаваше по-друга участ!

Освен това можеше още да им бъде нужна. Знаеха ли те преди всичко дали наистина са слезли на брега на Борнео? Ами ако се окажеше, че се намират на някое от онези островчета, които се простираха откъм западната страна на главния остров?

Ако бяха слезли на някое от тези островчета, лодката щеше да им бъде необходима, за да отидат до Борнео.

Докато бяха заети с този разговор, проникателното око на Лало малаеца се бе взряло в нещо, което можеше да ги избави от затрудненото положение.

Течащата вода, която бе наблизко, или по-скоро устието ѝ, вдълбано в пясъка, бе образувало доста дълбок канал, по който можеше да премине дори кораб.

— Защо не подкараме лодката по реката? — попита малаецът.

— Лало има право! — каза капитанът. — Тази работа ми се вижда лесна!

— Тогава не трябва да чакаме — подзе Муртаг, — Лало се оказва по-голям дявол, отколкото го мислехме, вижда всичко пред нас, капитане! Мисля, че тази работа трябва да се свърши по възможност по-бързо.

— Без съмнение! — обади се Елена.

Тримата мъже се изправиха бързо и се отправиха към лодката. Оставиха Хенрих и Елена да си отдъхнат под сянката на голямото дърво, дето се бяха разположили.

12. ПИТОНЪТ

Измина повече от час, докато изтеглят лодката до устието на малката река, която бе точно срещу сегашния им лагер. Течението се противопоставяше на слабите им сили и ги забавяше.

Най-сетне лодката бе поставена на такова място, дето не можеше да бъде видяна от някого, който би се появил внезапно на брега.

За да бъде още по-добре укрита, те я изблъскаха под клоните на смокинята, дебелият сянка на която покриваше по-голямата част от реката. Там тя бе завързана със синджира от кормилото за дълъг корен. Тримата мъже се готвеха вече да се оттеглят, когато изведнъж викът на Лало ги смръзна — намираха се пред нова опасност!

Малаецът гледаше нагоре.

Капитанът и Муртаг погледнаха също над главите си и забелязаха, че това, което бяха взели в началото за стъбло на дърво, бе започнало бързо да се оживява, да се придвижва застрашително и все по-ужасно.

Разбраха, че са застрашени от огромна змия с лъскави люспи, дебела колкото стъбло.

Като се придвижиха крайно внимателно на около три метра от мястото, където бе увиснал живият клон, вече знаеха, че са наблюдавани от питон, дълъг около седем метра.

Пробуден вероятно от шума, той слизаше от дървото, за да нападне неочакваната си плячка.

Когато Лало малаецът извика, червеникавата глава на чудовището бе вече стигнала земята, а скоро и цялото му тяло се просна на земята.

Само опашката му остана увита около дървото.

При вика на Лало то си повдигна главата, извади езика си и започна да съска на всички страни, готово да се спусне върху своите жертви.

Предупреждението даде възможност на капитана да избяга, но за Муртаг дърводелеца бе твърде късно.

Той бе няколко крачки пред другарите си и носеше на рамо част от лодката. При вика на Лало той се бе огледал, бе забелязал провесената змия и веднага бе разбрал, че тя ще го стигне при всички положения.

Инстинктът за самосъхранение накара дърводелеца да отскочи, но нещата, които носеше, станаха причина да се спъне в дънер. Той се залюля и просна на земята.

Ако се бе досетил да остане в това положение, нямаше да му се случи нищо, тъй като питонът никога не посяга да ухапе жертвата си, преди да се е обвил около нея.

Но човекът невинаги се досеща за всичко в подобни състояния.

Муртаг пропълзля няколко крачки и поиска да се изправи.

Едва се бе изправил и се видя обвит от краката до главата с черни и студени пръстени.

Ако имаше ланоонци или пирати даяки на миля от тук, щяха да чуят нечовешкия вик, който нададе ирландецът.

Изплашените птици прекъснаха веселото си пеене и полетяха към небето. После настана мъртва тишина. Чуваха се само сподавените вопли на нещастния Муртаг.

Капитан Редууд се спусна към лодката, за да вземе куката, която бе най-подходящото оръжие за борба със страшния неприятел, но веднага се досети, че докато се върне, нещастният дърводелец щеше да бъде превърнат на пихтия.

И наистина такъв щеше да бъде краят, ако Лало малаецът не носеше със себе си оръжие, с което никога не се разделяше.

Това скъпоценно оръжие за него бе неговият крис — голям нож със сгъваемо острие.

Сръчен като всичките си сънародници, той заби този нож в гърлото на питона.

Раненото грамадно чудовище отпусна веднага жертвата си и побърза да се скрие в дълбоката гора, гърчейки се в предсмъртни мъки.

Капитанът и Лало не последваха отвратителния нападател, тъй като бяха загрижени повече за участта на приятеля си, който лежеше на земята ни жив, ни умрял от ужас.

След внимателен преглед разбраха, че Муртаг наистина е повече изплашен, отколкото премазан. Успокоиха се, а с тях и той. Изправи се

и въздъхна шумно.

След сърдечните поздравления по случай избавлението капитанът, малаецът и Муртаг се отправиха към лагера.

— Питонът е не по-малко опасен от американската боа — каза капитанът. — Той е дори по-страшен, защото е по-гъвкав и притежава чудовищна сила. На дължина достига до десет метра. Не са редки случаите, когато тигри и бизони се сплескват под неговите прешлени!

13. ЧУДНИТЕ ЯЙЦА

Изтекоха още, два дена, без да се случи нещо интересно, макар че корабокрушенците предприеха няколко екскурзии за изследване на бреговата линия и на гората, границата на която гледаха да не загубят от погледите си. При тези екскурзии те не можаха да открият нищо необикновено, но се убедиха, че брегът е необитаем на голямо разстояние от мястото, дето бяха слезли.

Най-обезсърчителното в тези обиколки бе липсата на какъвто и да било дивеч, а случайните птици, които капитанът виждаше в гората, отлитаха при всеки техен шум.

Приятелите нямаха вече нищо за ядене, освен корените наоколо. Яйцата на птиците им бяха стигнали само за два дена. Наистина, имаше още малко плодове от дуриона, но с тази храна те не можеха да се поддържат през дългия път, който им предстоеше.

Всяка нощ те бяха събуждани от пискливите викове на мегаподите и всяка сутрин тръгнаха ентузиазирани да ги търсят, но не успяваха да открият следите им. Тези интересни птици вече не дойдоха да заровят яйцата си в пясъка, както през първата вечер.

Все пак Лало, който знаеше добре техните обичан, се надяваше да открие някое гнездо в околността.

На третата сутрин се отказа да търси костенурки и предложи да посветят деня само на търсене на яйца. Под предводителството му всички с пълно доверие се впуснаха в новото начинание с надежда в добрия изход.

Тръгнаха по брега по тясната ивица пясък между морето и гората. Ако имаше още някой и друг залеж от яйца, трябваше да се намира на всяка цена тук. Лало обясни, че тези странни птици, водени от инстинкта си, от хитростта и навика си да маскират мястото на залежите, ровеха и разместваха пясъка на разни други места, придавайки им вида на истинския залеж.

Лало бе взел куката, за да изследва с нея земята. Нямахше нужда да вървят дълго, за да бъдат доказани теориите му.

Намериха скоро множество следи от птици, подобни на онези, които бяха при първото гнездо. Но като проверяваше с куката, Лало заявяваше, че отново и отново са надхитрени.

— Преди всичко — каза малаецът — прекалената предпазливост вреди понякога. Присъствието на всяко мнимо гнездо е сигурен знак, че някъде наоколо има истинско.

Тази забележка зарадва всички. За щастие, надеждата не бе напразна.

Като направиха стотина крачки, те се намерила пред други следи от нокти на птици. Но този път острието на куката срещна съпротива, което доказва, че под пясъка има твърдо тяло.

Пясъкът бе изхвърлен с веслото, което Мургаг носеше на рамото си.

И... о, щастие!

Разкриха повече от три дузини яйца с цвета на съомга.

Разбира се, не се задоволиха с тази плячка.

Тръгнаха да издирят нови гнезда. Надяваха се да открият още и да осигурят по такъв начин храната си за дългия път, поне за няколко дни.

Щастливата им звезда ги направляваше и ето че скоро откриха друго голямо гнездо. Звукът на куката се чу пак и няколко дузини яйца бяха прибавени към първите.

Пясъкът на това гнездо бе по-рохкав, а от това можеше да се заключи, че яйцата бяха по-пресни.

Ловците на птичи яйца вече от няколко часа скитаха така и бяха изгладнели, не можеше и дума да става за отлагане на обяда. Запалиха бързо голям огън, сложиха двете черупки и с тези примитивни готварски съдове си приготвиха и варени яйца, и омлет.

Менюто не се променяше, но това не пречеше да възобновяват силите си.

На следния ден отново тръгнаха да търсят яйца, тъй като искаха да се запасят с храна за по-дълго време.

Този път усилията им отидоха напразно.

Откриха следи и дори разкопаха две-три места, но не намериха желаното.

Не бе минало много време, когато отново пожелаха да нападнат огън и да похапнат от скрития си запас, Лало приготви съдовете.

Ирландецът се наведе да вземе едно яйце, когато стана нещо, което го накара да извика от удивление.

Какво бе чудото, което изтръгна от гърдите му толкова силно възклицание и го накара да извика другите?

Това, което бе станало пред очите му, наистина бе чудо. Яйцето, към което бе протегнал ръката си ирландецът, изскочи и започна да се търкаля по земята. А след малко и другите яйца започнаха да танцуват: едни се движеха леко и бавно, други подскачаха нервно.

При тази гледка Муртаг се прекръсти три пъти трескаво и крайно набожно, сетне се дръпна ужасен. Червените му коси настръхнаха като бодли. Това явление не уплаши толкова много приятелите му, но все пак внесе известно смущение в душите им — само доблестният Лало не виждаше нищо тайнствено в това.

От пръв поглед той разбра каква бе работата.

— Няма вече омлет — каза той, — но ще ядем печени пилета!

— Гледайте, гледайте! — извика Елена.

— Боже мой! — възкликна и Хенрих. — Сигурно малките ще излязат ей сега!

— И ще видите колко са вкусни! — каза усмихнат Лало малаецът. — Ето ги! Гледайте!

Както предсказа той, скоро от черупките изскочиха пилетата. Но те не бяха голи. По тях имаше толкова перушина, че те сякаш бяха готови да хвъркнат.

Тази странна сцена бе така интересна, че всички стояха смаяни и новородените щяха да избягат в гората, ако малаецът, привикнал на подобни рождества, не бе запазил хладнокръвие и присъствие на духа.

Въоръжен с куката, той пребиваше на място всяко пиле, което се покажеше от черупката си.

В края на краищата нещастните корабокрушенци трябваше да се откажат от омлета и варените яйца, но не съжаляваха за това, тъй като имаха вече крехки и вкусни пилета.

14. ЛОВКИЯТ ГИМНАСТИК

След богатото и неочаквано ядене приятелите се почувстваха щастливи за известно време. Но не преставаха да мислят как да си набавят провизии, тъй като не след дълго гладът пак щеше да се обади.

Искаха да намерят храна, за да възвърнат силите си преди всичко и да не тръгнат съвсем без нищо.

Макар на Борнео да имаше много птици, някои от които доста едри, а други с чудна перушина, съвсем не бе лесно да ги приближиш и убиеш.

Срещаха се също и едри четириноги като индийския носорог и тапира на Суматра. Месото на тези дебелокожи не бе твърде крехко и вкусно, но корабокрушенците се чувстваха щастливи, когато успеяха да убият някое от тях.

Изгладнелите приятели не бяха видели досега нито тапир, нито носорог. При своите обиколки не бяха забелязали дори следи от такива животни.

Капитан Редууд се надяваше, че щастливата звезда ще го срещне с такъв дивеч и непрестанно обикаляше околната гора. Муртаг го придружаваше понякога със старата си пушка.

Уви! Въпреки честите търсения и хитрости, те се връщаха с празни ръце.

Лало малаецът, който бе отишъл отново на лов за яйца и костенурки, също нямаше успех. Скоро те трябваше да се помирят с горчивата истина, че на този бряг няма нито яйца, нито костенурки, нито други някакви животни, които можеха да им послужат за храна.

Като изядоха и последното пиле, нещастниците трябваше да прекарат няколко дни само с плодове от дуриона.

Но и тази храна стана съвсем оскъдна.

Малкото плодове, които бяха останали по дърветата, взеха да привършват.

Наистина голямото дърво, под което се бяха разположили на стан първия ден, бе отрупано още, но неговото гладко и високо тридесет

метра стъбло отчайваше и най-ловкия катерач.

Капитанът бе съборил няколко плода с пушката, но това бе неоправдана загуба на патрони. При тия условия съвсем не бе благоразумно да се пилее барутът. Все пак, за да не гладуват, те трябваше да се сдобият по някакъв начин с дуриони, без да изразходват барут.

Но това не бе никак лесно.

За радост на приятелите си, Лало бе от Суматра и бе израснал сред горите при условия, сходни с тези, при които се намираха сега. Откакто случаят ги бе изхвърлил на този бряг, той бе станал най-полезният в групата.

Всички разбираха от каква важност са за тях познанията, които имаше малаецът за плодовете в тази страна. Той бе станал оракул на малката група, като ѝ даваше възможност да се справя с най-тежките положения и да довежда до добър край най-трудните начинания.

Въпреки това колебанията му не бяха незначителни, когато след дълго обмисляне реши да се покатери по стъблото на дуриона. По лицето му се четеше неувереност. Муртаг, който имаше навика да се съмнява, заяви с висок глас, че това е невъзможно.

— Който иска много, нищо не постига — обърна се той към капитана. — Малаецът се подиграва с нас. Само една катеричка може да се изкачи по такова стъбло. А и тя ще се умори, докато стигне клоните. Я гледай, то е гладко като носа на кораб. За какво ще се хване малаецът? Казвам ти, той се подиграва с нас!

— Лало не се подиграва никога с човека! — отвърна малаецът със свойствената си твърдост. — Казах, че ще се кача, и ще се кача. Но трябва да ми помогнете. Това искам от вас!...

— О! На това можеш да разчиташ!

Лало взе малката брадва, която бяха донесли от лодката, и се отправи към букета бамбуци, които растяха недалече от лагера.

Отсече пет-шест от най-здравите стъбла и помоли Муртаг да ги отнесе до дуриона. След като насече достатъчно стъбла, отиде на мястото, дето ирландецът ги бе струпал, и започна да ги реже на парчета, дълги до тридесет-четиридесет сантиметра.

В качеството си на дърводелец Муртаг му даде истинска помощ и земята около тях се покри бързо с бамбукови дръвчета с еднаква дължина.

След това всяко дръвче бе разцепено на две и единият му край заострен много добре.

Докато Муртаг, заинтересован все повече, продължаваше да цепи и заостря бамбуковите стъбла, Лало малаецът отиде отново в гората. Скоро домъкна сноп сякаш от заплетени корабни въжета.

По зеления им цвят и отрязаните листа сълзеше сок.

По всичко личеше, че това е част от сплетено пълзящо паразитно растение, душещо горите на Борнео и другите тропически острови.

Лало хвърли на земята лианите.

Взе едно от заострените дръвчета и го заби в кората на дуриона, малко по-високо от главата си.

Брадвичката, която имаше доста широк гръб, му служеше за чук.

Първият клин му се видя достатъчно здрав и той остави за момент брадвичката, хвана се за хоризонталното дръвче с две ръце и увисна, за да разбере дали ще може да го удържи. След този опит стъпи на земята доволен и за трети път се върна в гората, за да сече бамбукови стъбла. Този път избра по-тънки. Събра пет-шест, каквито му трябваха, и ги донесе в сянката на дуриона.

Взе едно от най-дългите и го изправи успоредно със стъблото на дървото, като подпря върха му до здраво закования клин.

После отмери парче от растителното въже, завърза с единия му край бамбука с клина и направи възел, какъвто само диваците и моряците знаеха да правят.

Капитан Редууд и неговият дърводелец започнаха да се досещат за плана на туземеца и станаха по-услужливи. Двамата юноши следяха с жив интерес странното приготвление.

След като отвесният бамбук бе здраво привързан до хоризонталния клин и твърде дълбоко забит в земята, Лало се приготви да започне изкачването. Взе със себе си няколко добре заострени клина, брадвичката и уви няколко лиани около кръста си.

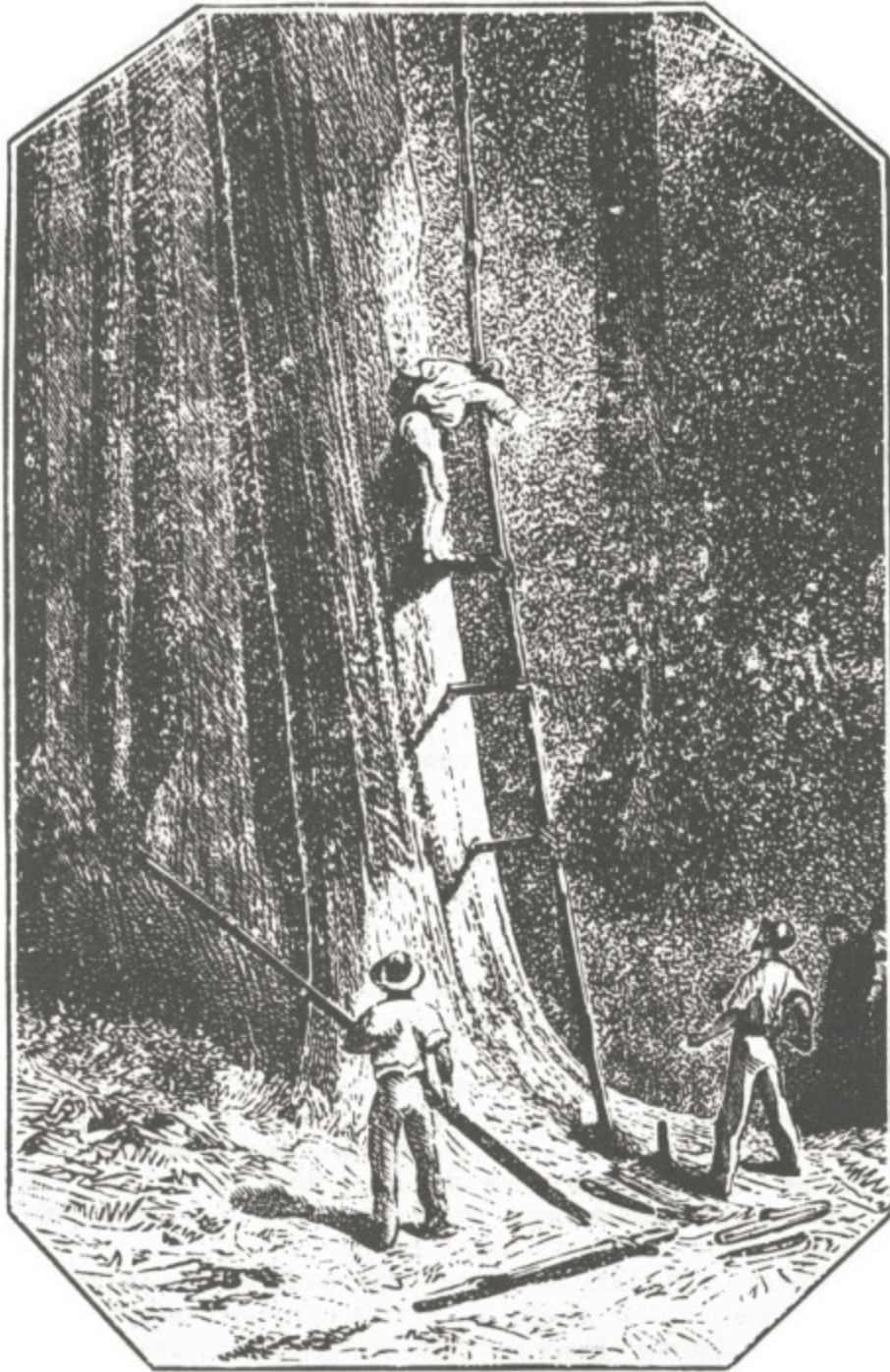
Муртаг му подложи здравото си рамо и за миг малаецът се намери върху първия клин. След това заби втори клин, който не беше на толкова голямо разстояние от първия, както последния от земята, и върза отвесния бамбук с парче от лиана. Привдигна се и се покачи на втория клин.

По този начин постави трета, четвърта подпора. Като му свършиха клиновете и въжетата, слезе да вземе други и пак продължи

да се изкачва.

Хенрих и Елена го гледаха зяпнали и безкрайно възхитени си казаха, че ако оживеят, ако се спасят, ще има да разказват цял живот за този чуден малаец, за това как ги е научил да се борят за живота си до пълна победа.

За по-малко от двадесет минути Лало бе на около три-четири метра от клоните на дуриона.

Наистина бе страшно да гледа човек това измършавяло тяло на височина двадесет метра над главата си. Поради разстоянието той изглеждаше още по-слаб. Сякаш бе неразумно дете, рискувало живота си, за да намери гнездото на някоя птица. Безпокойството на наблюдателите се увеличаваше с всяка минута, тъй като те се съмняваха в здравината на стълбата. Очакваха всеки момент някой от

клоните да се счупи или извади и скъпият им приятел да падне и да се пребие.

15. НЕОЧАКВАНИЯТ РЕЗУЛТАТ

На около три-четири метра от клоните Лало продължи работата си, без да се безпокои от височината, забиваше клинове и ги връзваше с бамбуковите пръчки, когато изведнъж другарите му видяха, че той трепна и прекъсна изкачването. В същия миг чуха гласа му, който издаваше силна тревога и изненада.

Всички гледаха нагоре с удвоен интерес, отдръпвайки се инстинктивно от дървото, тъй като очакваха малаецът да се строполи сред тях. Но той стоеше спокойно на последния клин, сякаш безчувствен пред опасността.

Отпуснатата му ръка стискаше брадвата, другата се подпираше до тънката бамбукова пръчка.

Само че вместо да обърне поглед към зяпналите го приятели, за да им съобщи какво става при него, той продължаваше да стои с издигната глава и извърнати очи към нещо, което бе над самия него.

Това нещо, изглежда не беше над клоните, ами сред тях или върху стъблото на самото дърво.

След краткото мълчание, последвало възклицанието на малаеца, се чу писклив шум, който напомняше гневните съсъци на подгонена патка.

Гладкото стъбло на дуриона послужи за проводник и звукът стигна до слуха на Хенрих, Елена, Муртаг и капитана.

— Змия! — извика дърводелецът.

Капитанът подвикна нагоре:

— Какво има? В опасност ли си?

— В опасност ли? О, не, капитане! Обратното! Радвам се на успеха си!

Отговорът, макар и не твърде ясен, донесе облекчение на четиримата. Капитанът ставаше все по-любопитен да узнае какъв бе този успех там горе, щом нищо не се бе случило.

Без да се безпокои, без да каже и думица повече, малаецът извади един клин от пояса си и продължи катеренето, сякаш нищо не

се бе случило.

Докато той се катереше, четиримата чуха още няколко съскания, които бяха готови да оприличат на змийско нападение, ако не бяха последвали няколко глухи грачения, идващи вероятно от същото гърло.

Най-после забелязаха нещо бяло, което шавна върху стъблото на дуриона. Не можаха да разберат какво точно бе съществото, което ту се показваше, ту се скриваше в своето убежище.

Но бе ясно, че това подвижно и дългнесто същество бе издало съсъците и граченията.

— Лало! Кажи какво става при теб, моля те! — викна отново капитанът, но вече не с тревога.

— Птица, капитане, голяма птица! — отвърна Лало.

— Птица ли? Каква, Лало?

— Хорнбил. Ето гнездото... Мъти!

— Той говори за калао, вид тукан — каза капитанът.

Като се възряха по-внимателно в мястото, дето тази птица не преставаше да се показва и изчезва, четиримата забелязаха дълъг неправилен клон, върхът на който белееше върху неопределения цвят на дуриона.

Едва бяха забелязали това, когато малаецът се изкачи на още едно стъпало и отсече с брадвата си клона, върхът на който падна на парчета до дънера на дървото.

После той проби дупка в гнездото, провря ръката си и улови птицата за шията.

Тя напразно размахваше криле в отчаянието си. Лало ѝ преви шията и я хвърли надолу към протегнатите ръце на четиримата изгладнели корабокрушенци. После вмъкна още веднъж ръката си, за да разбере дали в гнездото няма яйца. Напипа наскоро излюпено пиле, едро колкото гълъб, покрито с жълтозеленикав мъх. То също се разписка отчаяно в ръцете на Лало, сетне полетя надолу.

Лало започна бавно да слиза.

Доизграждането на стълбата отложи за следния ден, ако се появеше нужда от нея.

16. ВЪЗДУШНИЯТ НЕПРИЯТЕЛ

Туканът, когато мъти, не е вкусен, но самотните нещастници се зарадваха като деца, когато го видяха в ръцете си.

Лало побърза да го оскубе, а ирландецът запали огън и пригответи нужното за трапезата.

Хенрих бе толкова възхитен от изобретателността на малаеца, че изпитваше непреодолимо желание да повтори подвига му с катеренето. Интересуваше го страшно много каква можеше да бъде гледката откъм огромните клони на дървото. Той бе все още в онази юношеска възраст, когато интересът към птичите гнезда не е преминал. Освен това си мислеше, че Лало сигурно не е разгледал достатъчно внимателно хралупата, предполагаше, че в нея има яйца или още някое пиленце, тъй като не бе запознат добре с естествената история и не знаеше, че туканът излюпва само по едно яйце.

Че ще може да се изкачи по бамбуковата стълба, той не се съмняваше. Нима това би се оказало по-трудно от качването по мачтите на един кораб?!

Без да поиска позволение от баща си, без да продума каквото и да било за своя план, той отиде под сянката на дуриона, подскочи, за да се залови за първия клон, и се закатери нагоре.

Никой не му обърна внимание: капитанът си чистеше пушката, а Елена се въртеше около него и му помагаше. Лало бе погълнат от скубането на птицата. Муртаг се провираше между гъсталака и търсеше сухи дръвчета за огъня и за самото печене, което го караше да се облизва все по-начесто.

Несмущаваният от никого Хенрих бързо стигна последното стъпало, мушна ръката си в отвора на гнездото и го опипа цялото. И, разбира се, намери само черупки и други отпадъци, които обитателите на тези домове оставят след себе си.

Хенрих оглеждаше любопитно гнездото и се питаше защо мъжкия тукан е зазидал женската в такова малко място за цели

няколко седмици. Смяташе да отиде при малаеца, за да поиска обяснение.

Бе вече слязъл от най-горното стъпало и стъпваше на, следващото, когато чу пискливи крясъци над главата си и видя острия клюн на птица, грамадните криле на която го удряха по лицето.

Вражеското нападение бе станало внезапно и Хенрих не видя нищо тайнствено в него, но все пак доста се уплаши. От пръв поглед разбра, че нападателят е мъжкият, който се връщаше в опустошеното гнездо.

Отдалечен в гората и зает с търсене на храна за съпругата си и своя малък потомък, за излюпването на който сигурно вече знаеше, мъжкият тукан не бе чул отчаяните писъци на своите близки, иначе непременно би дошъл на часа на помощ, но колкото и късно да бе завръщането му, той бе схванал постигналото го нещастие — грижливо градената стена бе съборена, вътрешността — обърната с главата надолу, а неговите любими — отвлечени от този, който стоеше прилепнат до стъблото.

Кръвта крещеше за отмъщение!

Нещастният тукан се бе готвил да обходи околността, тъй като недалеч от дървото бе забелязал сцена, която го бе възбудила силно. Но това, което бе намерил тук, му стигаше.

Вбесен, той се спусна като стрела върху главата на предполагаемия престъпник, издавайки заплашителни крясъци, които отекнаха все по-силно край гората.

За щастие Хенрих носеше морска барета с дебела подплата. Без това защитно средство птицата щеше да му пробие черепа или най-малкото щеше да го зашемети достатъчно, за да падне на земята.

При второто нападение Хенрих отклони удара с едната си ръка, държейки се с другата за пръчката.

Но птицата не се уплаши и нямаше никакво намерение да отстъпва. Напротив, тази съпротива я разгневи още повече. Тя продължи да крещи и поднови още по-решително нападенията си.

Макар че не бе страхливец, Хенрих си даваше отчет за опасното положение, в което се намираше. Не по-малко се безпокояха всички долу, които бяха чули крясъците и бяха обърнали погледите си нагоре към него, ужасени и незнаещи какво да предприемат.

Викаха да слезе по-бързо.

Хенрих искаше да стори това, но то бе невъзможно. За да слезе, трябваше да се държи с две ръце за стълбата и да открие лицето си.

Трябваше да стои там, дето си бе, и да отблъсква нападенията със свободната ръка. Но неприятелят го удряше непрестанно с човката

по нея и скоро по върховете на пръстите му потече кръв.

Трудно бе да се определи колко време щеше да продължи тази борба и как щеше да свърши тя, ако някой не се намесеше незабавно.

По всяка вероятност момчето щеше да завърши живота си там горе или най-малкото — да падне от стълбата.

Печалната развързка изглеждаше неизбежна.

Капитанът махаше безпомощно с ръце, блед като мъртвец.

Като видя сцената, Лало подскочи към първия клон и бързо започна да се изкачва, но нещастният баща изрази съмнение, че Хенрих ще бъде спасен.

Изведнъж капитанът се удари по челото. Подпряна на дървото, пред очите му стоеше току-що почистената пушка. Той я грабна, подпря я на рамото си, издигна я почти отвесно нагоре и внимателно започна да се прицелва.

Положението му не бе по-леко от това на Вилхелм Тел, когато той, според приказката, се бе целил в ябълката, сложена върху главата на собствения му син.

След дълги нападения туканът се отдели за малко от своя противник, навярно за да може с още по-голямо настървение да се спусне върху него. Тъкмо това чакаше капитанът: той затвори лявото си око, спря дишането си и натисна спусъка.

Изстрелът бе сполучлив.

Грамадната птица отпусна едното си крило, завъртя се във въздуха и падна на земята. Муртаг дърводелецът ѝ нанесе силен удар с куката и сложи край на заплашителните ѝ крясъци.

Всичко това стана за миг... но какъв миг в живота на един баща като капитан Редууд!

17. ПЕЧЕНОТО

Докато тази драма се разиграваше под дървото, Лало стигна върха и помогна на Хенрих да слезе.

Момчето се бе отървало с няколко драскотини и повърхностни рани, които бяха бързо излекувани, благодарение на хирургическия опит, придобит от капитана по време на дългите плавания, и лечебните треви, препоръчани от Лало.

Приятелите възвърнаха скоро веселото си настроение и престанаха да мислят за случката, която ги бе развълнувала така силно. Те се поздравяваха взаимно за добитите по такъв необикновен начин две големи птици.

Всички бяха щастливи, че случаят им помогна да се сдобият с питателна храна, пусната сякаш от небето.

Завчас мъжката птица бе оскубана и приготвена за печене.

От женската приготвиха „задушено“.

А пилето нямаше нужда нито да го скубят, нито да го пърлят. За сега решиха да се задоволят с мъжката и с малкото. Женската оставиха за следващия ден.

Докато въртяха ръжена, нямаше какво друго да правят и се разприказваха. Разбира се, предметът на разговора им бе „туканът и неговите нрави“. Пръв взе думата Лало и разказа много интересни неща. Капитанът познаваше също добре тази птица. Между другото той каза, че обитавала и някои области на Африка.

Хенрих и Елена научиха, че женската постила вътрешността на гнездото със собствената си перушина, снася яйцето си, измътва го и остава там, докато малкото започне да хвърчи. През това време — около два-три месеца — мъжката носи храна на съпругата и на малкото. Като затворничка женската се угоява, а мъжката отслабва поради големите си усилия да набавя храната и след продължителните дъждове при спадането на температурата понякога загива.

— Особеното в тази работа — каза капитанът — е това, че пленницата е безкрайно доволна от своето угояване.

В горите на Суматра Лало бе ходил често на лов за тукани и познаваше отлично тези същества. Холандците, които имаха кантони из островите, бяха любители на препарирането и заплащаха добре на туземците за всяка птица, от която се интересуваха.

Преди да стане моряк, Лало бе имал голяма птичарница и той каза, че на Суматра имало само два вида тукани, но в кабинетите на естествениците бил виждал най-различни видове, уловени по островите около Индия, в самата Индия, в Малака и Кохинхино.

— Ако мъжкият тукан умре, какво ще стане с майката и нейното малко? — попита свенливо Елена.

Отговор на този въпрос се помъчи да даде Лало, но заплете думите си и млъкна. Като помисли малко, добави:

— Може би женската няма да се остави да умре от глад, тъй като зазиждането става с пълното ѝ съгласие. Ако поиска, тя може да пробие стената с клюна си и да излезе на свобода.

Това заключение бе логично и слушателите го приеха. Така се сложи край на разговора по естествената история.

В качеството си на оръженосец Лало малаецът нарязва птицата на равни части, като не забрави да избере за Хенрих и Елена най-крехките места.

Птицата бе много добре опечена и всички бяха безкрайно радостни по време на яденето. Но веселостта им не продължи дълго. Не бяха привършили вечерята, когато ги постигна горчива мъка.

18. ОТКЪДЕ ИДВА ЗЛОТО

Слънцето залязваше, когато опечената птица бе извадена от ръжена и нарязана.

Огънят, на който бе опечена тя, бе до голямо дърво с дълги клони и гъсти лъскави листа, под които приятелите смятаха да прекарат нощта.

Тъй като на екватора се стъмва веднага след залез-слънце, те завършиха вечерята си при светлината на огъня.

Едва хвърлили последните кости в жарта, започнаха един след друг да се оплакват. Лошото им самочувствие се задълбочаваше бързо. След няколко мига всички започнаха да се гърчат от болки и да повръщат.

Ако се бе усетил неразположен само един от тях, щяха да помислят, че го е хванала някоя болест, но общото неразположение бе с еднакви признаци и те го отдадоха на храната.

„Но как можем да се отровим от месото на тукана? — питаха се. — Възможно ли е една толкова вкусна птица да бъде отровна?“

Лало уверяваше, че е ял много пъти такова месо и нито веднъж не е изпадал в подобно състояние, нито пък е чувал за такова нещо.

Може би птицата бе погълнала някаква отровна храна?

Това им се стори вероятно.

Клетниците не намираха друго обяснение за нещастията, което ги бе сполетяло така бързо подир щастието, че се бяха нахранили. Помъчиха се да се убедят, че са неразположени временно, и се зарекоха да не ядат повече печен тукан.

— Нито печен, нито варен, пито със сос! — викаше Хенрих, превивайки се от болки.

Времето течеше, а положението на болните вместо да се подобри, ставаше все по-лошо.

Виенето на свят и оригванията не преставаха, повръщанията ставаха все по-чести и мъчителни. Приятелите започнаха да разбират, че биха могли да намерят облекчение само в смъртта.

Не знаеха какво да правят.

Нямаха никакво лекарство. А и да имаха дори цяла аптека на разположение, как биха разбрали кое лекарство ще им помогне?

Луната се скри, а огънят, който не можеха да поддържат, разливаше наоколо мъртвешка светлина. Клетниците не се виждаха вече един друг. Чуваха само оплакванията и стенанията си.

Часовете се изнизваха безкрайно бавно и положението се влошаваше все повече. Смъртта се приближаваше с целия си ужас. След толкова тежки премеждия и битки с нея, нима щяха да бъдат победени по такъв глупав начин?

19. ТЕЖКАТА НОЩ

Към острите страдания скоро се прибавиха мъчителните мисли и несвързаните разговори. Техните мъки напомняха морската болест, но в най-силната ѝ форма. Малко по малко се примириха с мисълта за гибелта си.

Ако морето можеше да дойде до тях сега и да ги залее, нито един нямаше дори да се опита да избяга. Какво от това, че ще се удавят? Тази мисъл премина през главите на всички и не учуди, и не развълнува дори юношите. Обратното, стори им се, че така смъртта щеше да ги избави по-бързо и щеше да бъде добре дошла.

Повръщанията продължаваха, спазмите ставаха още по-непоносими. Земята сякаш се разтваряше под краката им. Те се търкаляха по пясъка и призоваваха смъртта — да сложи най-сетне край на агонията.

Капитан Редууд се грижеше не толкова за себе си, колкото за своите деца. С удоволствие щеше да иде в гроба, ако можеше да осигури с това спасението на своята мила Елена и на своя единствен Хенрих.

Но еднаква неотменна участ заплашваше всички. Тъй като нямаше никаква възможност за спасение, той искаше да помоли Муртаг и малаеца да му помогнат да изпълни последните си задължения спрямо своите рожби. Мисълта, че ще останат на брега като плячка за хищните птици, го измъчваше. Когато не можеше да стори друго, той искаше поне да им осигури приличен гроб.

Въпреки непоносимите си страдания, той се довлече до Муртаг и до малаеца и ги помоли да изпълнят последната му молба.

Сетне тримата отправиха обща молитва, с която дадоха пълен израз на своето отчаяние, и настана дълбока тишина.

Капитанът, който започна да чувства вече, че умира, взе в обятията си своите деца, за да им даде последната си целувка. Братът и сестрата се държаха за ръце, доближавайки къдравите си глави върху бащината гръд.

От време на време силните болки изтръгваха дълбоки стонове от тях, но те правеха усилия да се владеят и да не увеличават мъката на нещастния си баща.

Той се помъчи да ги окуражи и обнадежди, но думите му прозвучаха театрално — как можеше, да се говори за живот, когато всички отиваха така бързо към смъртта!

Тогава започна да им говори за християнското смирение и за един по-хубав свят, където те скоро ще се озоват. Напомни им, че майка им е там, в този свят, и много ще се зарадва, като ги види, ще се съберат ръка за ръка. След толкова борби и лишения, опасности и страдания най-сетне те ще се намерят на другия, прекрасния бряг във вечен покой.

Така капитанът се мъчеше да отклони вниманието на децата си от ужаса на близката смърт.

Огънят отслабваше все повече и най-последно угасна съвсем.

Купчината от сухите клони, които Муртаг бе струпал в навечерието, не бе далеч, но те нямаха сили, за да ги донесат. Освен това каква полза от такова усилие!...

Тъмнината нямаше да промени с нищо положението.

Само капитан Редууд съжаляваше за светлината.

Той искаше да види още веднъж лицата на децата си, тъй като смъртната бледност скоро щеше да ги покрие.

Може би той щеше да запали отново огъня или щеше да помоли някой от приятелите си да направи това, ако, обръщайки очи към хоризонта, не бе забелязал бледа светлина.

Предвестник на деня!

Скоро слънцето щеше да се покаже, тъй като нощният мрак и зората в тези области бяха много кратки.

— Слава богу! — промълви той с безкрайна благодарност. — Слава богу!

Щеше да види отново своите непрежалими рожби.

Бледата ивица се разшири бързо и придоби златистожълт оттенък.

След малко лъчезарното тропическо слънце показа лъскавата си орбита над Целебското море.

Щом благодатните лъчи озариха високите клони на дърветата, нещастните корабкрушенци започнаха да се оглеждат на всички страни. Само погледът на капитана не се отделяше от лицата на Хенрих и Елена, които бледнееха вече смъртно.

Муртаг наблюдаваше замислен морето и мислеше за родния си край, толкова далече от сините вълни.

Лало не гледаше нито морето, нито приятелите си. Бе обърнал очи към небето и се чудеше защо не вижда ясения небосвод.

Изведнъж у него настъпи рязка промяна.

Мрачната безнадеждност, която се четеше до този миг в хлътнолите орбити на големите му черни очи, се замени със сдържана силна радост.

Той се изправи с много по-живо движение, на каквото бе способен, и изрече нещо на матерния си език, което другарите му взеха за призив, тъй като завършваше с думата „Аллах.“

— Слава богу — каза той и на английски, за да го разберат. — Ние сме спасени! Птицата не е била отровна! Елате, елате, капитане!

Очите на капитана, на Хенрих и Елена се изпълниха с изумление.

Лало малаецът приближи до тях и се наведе да приповдигне юношите.

— Елате всички! — потрети той радостно. — Смъртта е под дървото! Но животът ни чака! Елате бързо!

Без да чака съгласието на капитана, той повлече Елена и Хенрих към морския бряг.

Макар капитанът и Муртаг да не разбраха добре причината на внезапното раздвижване на малаеца, станаха и с бавни стъпки тръгнаха след него, падаха и ставаха, но напредваха, все така безкрайно учудени.

Като се събраха на открито място, дето хладният морски вятър разведри трескавите им лица, Лало посочи с пръст дървото, под което бяха прекарали нощта, и произнесе само една дума: „Юпа“.

20. СМЪРТОНОСНО ДЪРВО

Юпа!

Тази дума обясняваше всичко!

Нима можеше да има човек, плавал между островите на Индийския архипелаг, който да не знае това име? Кой не бе чел или не бе слушал да се говори за това дърво, което убиваше всичко, което попадне под него? Тежко на животното или растението, засегнати от неговата сянка.

Имаше вярване дори, че това дърво може да сее опустошение и гибел навред, дето вятърът отнася отровните му изпарения.

Капитан Редууд бе доста образован човек и не вярваше на „тези басни“, останали от старо време, но знаеше, че в тези суеверия на простолюдието има голяма доза истина и че може да се отдаде на юпата случаят през тази паметна нощ.

Без да подозират нещо, приятелите се бяха разположили на стан под едно от тези дървета, под една истинска юпа, като запалиха огън до самия дънер. А преминаващият между листата дим бе предизвикал по-голямо отделяне на вредните за здравето изпарения, които те поглъщаха с цели гърди в продължение на няколко часа.

Сега това бе минало.

Макар да страдаха все така от дългото вдишване на отровните изпарения, неизбежната смъртна опасност вече не ги застрашаваше. Малко по малко силите им се възвръщаха.

Слънцето се издигаше все по-високо и ето че обагри с топлите си лъчи бледите им лица.

Утринният ветрец ги обля със солените пари на океана, опресни отровената им кръв.

Те изживяваха чувството на човек, който е бил дълго затворен с морската си болест в каютата на кораб, застигнат от буря, но ето че вече е на земя, в сянката на големи дървета и диша аромата на цветя.

Седяха дълго на пясъка, потънали в полусънно състояние, насочили погледите си към белия гребен на кораловите скали и

седефеното море.

Понякога проследяваха полета на някоя голяма птица с бели крила, която се спускаше към водата и отлиташе, понесла в човката си риба с лъскави люспи.

Не обвиняваха вече невинния тукан за това, което ги бе сполетяло.

Причината за преживяното бе неблагоприятното им или по-скоро тяхната небрежност. Капитан Редууд познаваше отлично свойствата на юпата и бе виждал това дърво по другите острови — и на Ява, и на Бали, и по Целебските крайбрежия.

Ако бе обърнал малко по-голямо внимание на какво място се бяха разположили за нощувка и бе забелязал гладката червеникава кора на дървото, както и гъстите му лъскавозелени листа, капитан Редууд щеше да познае, че това е юпа.

За щастие, смъртта бе избягната и този път, а занапред пострадалите си даваха обещание да бъдат крайно внимателни.

— Трябва да знаете — обърна се Лало малаецът към юношите, — че ако човек сдъвче листо или коренче от юпата, е безвъзвратно загубен, смъртта му ще настъпи съвсем бързо и напълно сигурно! Островитяните смесват сока на юпата с една още по-силна отрова, наречена бина, която се получава от сока на едно паразитно растение, и с тази смес мажат своите стрели и боздугани.

— Юпата принадлежи към рода на хлебното дърво — продължи капитанът, — по такъв начин дървото на смъртта се явява най-близък родственик на дървото на живота. В някои от индийските острови я наричат лопан-юпа. На Ява е позната под името антиар. Листата ѝ имат формата на копие, а плодът ѝ прилича на праскова. Юпата, деца, расте самотна и не се среща много често. Когато туземците открият някое от тези дървета, започват често да го спхождат и мажат със сока му своите оръжия. аз излязох много немарлив, признавам си, защото можех да се вгледам по-внимателно в кората на оня убиец отсреща, за да видя има ли драскотини и дялани места по нея.

21. ЗАМИНАВАНЕ ЗА ВЪТРЕШНОСТТА НА ОСТРОВА

Приятелите лежаха дълго, както казахме, на чистия сребрист пясък, дишайки свежия въздух, и скоро почувстваха как нова кръв се влива във вените им. Силите им се възвръщаха, а заедно с тях и апетитът.

Запалиха отново огън, но по-далече от юпата.

Лало отиде под опасната сянка, за да донесе черупките и птиците. Захлупиха в примитивната тенджера женския тукан и го сложиха на жарта, като използваха четири камъка за подпори. Водата започна скоро да клокочи и кипи. Наоколо се разнесе приятна миризма, която за корабкрушенците бе много по-благоуханна от прохладния бриз или аромата на тропическите цветя, който идваше откъм дълбоката гора.

Докато старата птица вреше, нашите приятели набодоха малкото на бамбукова пръчка и го опекоха на жаравата като гълъб.

Падна им се само по хапка, но благодарение на тази предварителна закуска можаха да дочакат обяда, който се забави доста.

Лало, който познаваше всички тайни на горската кухня, събщи най-последно, че задушената птица е готова, с не от огъня първобитната тенджера и я сложи на пясъка.

Всички се наредиха около „задушеното“ и всеки получи своята порция. На дъното остана само вкусният сос от тревите, които Лало бе сложил като подправка.

Като се нахраниха, приятелите се погрижиха да си намерят ново място за лагер, дето преживяванията от предишната нощ нямаше да се повторят.

Два пъти попадаха под опасен подслон и огледаха внимателно стъблото, листата и плодовете на всяко дърво, което можеше да бъде приспособено за жилище.

Дървото, под което бяха нощували приятелите, разбира се, нямаше такива белези, от които можеше да се заключи, че областта бе

ненаселена.

Такова бе мнението и на Лало малаеца.

Забелязаха недалеч кичесто смокиново дърво, сянката на което им се хареса. Донесоха под него всички съдове, които бяха останали под юпата, приспособиха отново платното за палатка и се настаниха под дървото, което в индийската митология бе известно под името „свещен банан“.

Този банан достигаше често до десет метра в окръжност. Избраният от капитана нямаше по-малко от осем метра.

Най-главната особеност на това дърво бе тази, че всеки път, когато някой от неговите твърде дълги, изпити клони докоснеше земята, в скоро време спускаше корени и образуваше подпора за хоризонталните клони, които без тази поддръжка можеха да грохнат поради собствената тежест.

Приятелите търсеха под това дърво само хубава сянка, но съдбата, която ги следваше досега тъй жестоко, най-последно им се усмихна: смокиновото дърво им предлагаше не само такава сянка, а и богата храна най-малко за седмица. Ставаше дума не за плодовете, а за едно животно, скрито в неговите клони.

Бе влечуго от рода на гущерите. Колкото и да е изгладнял човек, пак не би се възползвал от месото на това животно, но Лало съвсем не мислеше така.

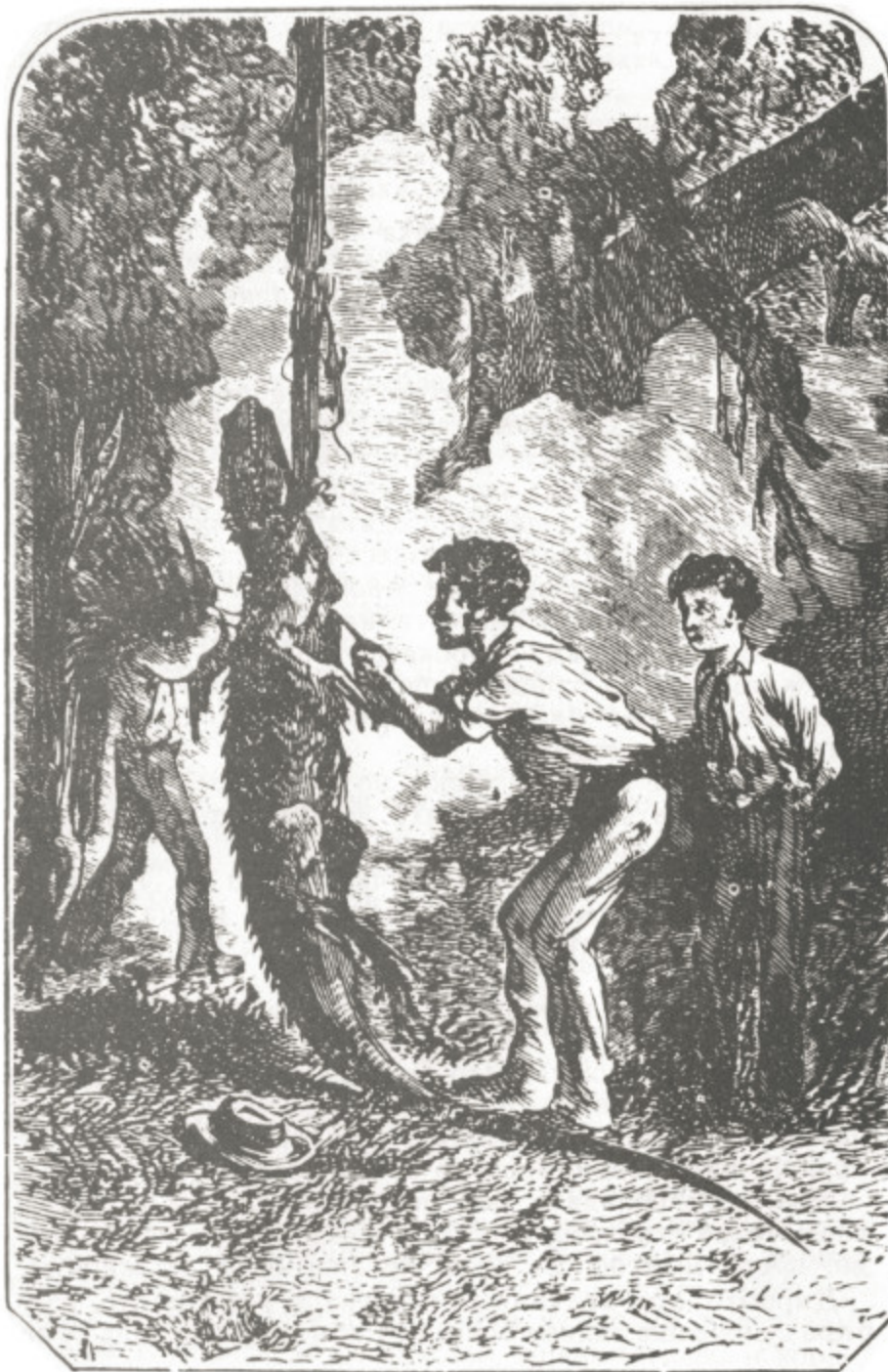
Той знаеше, че този гушер, голям колкото човек, има отлично месо, което може да задоволи и най-префинения чревоугодник.

Грамадният гушер лежеше на хоризонтален клон и напомни на капитана, че някои подобни видове приличаха много на американската игуана. Въпреки страшния си вид тези животни не бяха нападателни, ловците и обитателите на горите правеха от тях котлети, които изяждаха с огромно удоволствие.

След като извести другарите си за щастието, което случаят им пращаше, малаецът каза на капитан Редууд да прати един куршум в главата на чудовището.

От края на опашката до муцуната имаше около два метра. Лало и Муртаг метнаха след изстрела едно от растителните въжета — лианите — върху челюстта на гущера и го окачиха за един от клоните на банана. В това положение той приличаше много на обесен човек.

Лало започна да го дере, след което го нарязва на четири и извади от едната четвъртина тънки филии, които веднага бяха сложени на жаравата.

Малаецът имаше право: месото бе крехко като свинско, а на вкус приличаше на телешко.

Като прекараха три дни под този подобрителен режим, корабкрушенците почувстваха изведнъж достатъчно сили, за да започнат пътуването. През това време техните провизии се обогатиха и с един голям глиган, който се бе отбил към тях, за да търси плодове и корени.

Куршумът от капитанската пушка сложи край на неговите странствания.

Лало малаецът приготви от него не само котлети, пържоли и други деликатеси за момента, но направи и чифт отлични жамбони — пушени бутове за по-дълго ползване по време на пътуването.

Снабдени по този начин с достатъчно провизии, приятелите решиха да потеглят към вътрешността, като вземат със себе си най-леките неща, от които не можеха и не биваше да се лишат.

С болка на сърцето се сбогуваха с коритото — тяхната стара лодка, която ги бе спасила от толкова опасности. Не без страх се разделиха с нея, тъй като това означаваше впускане в опасно предприятие, в което можеше да се окаже, че не могат да им помогнат нито тяхната опитност, нито положителните качества, които притежаваха като моряци.

Друга възможност нямаха.

Оставането по-дълго върху източния бряг на Борнео можеше да стане причина никога да не го напуснат.

Нямаше надежда да мине някой кораб насам или ако такъв все пак се появеше случайно, той едва ли щеше да бъде мирен търговски съд, а по всяка вероятност щеше да се окаже разбойнически.

Обземаше ги ужас при подобна мисъл: ако избегнела ножа на бандитите, щеше да ги очаква робството, от което никой нямаше да успее да се спаси, тъй като нямаше да има щастието да срещне цивилизован човек.

Като взе предвид тази ужасяваща перспектива, капитан Редууд реши да прекосят вътрешността на острова, като изберат най-тясното място, между източния бряг и стария нездравословен град Бруни, разположен на запад, близо до остров Лабуан, дето имаше английско седалище.

Една хубава сутрин те напуснаха лагера и потеглиха през гората, пълна с тайнствени опасности и пътеки, по които не бе стъпвал човешки крак.

22. ПРЕЗ ПЛАНИНИ И ДОЛИНИ

Като предприемаше този поход, капитанът знаеше, че излага групата на големи трудности. Преди всичко на нея ѝ предстоеше път не по-малко от четиристотин километра, като не се смятат завоите, които щяха да направят за избягване на всевъзможните препятствия.

Разбира се, това не бе най-страшното. Ако вземаха по шестнадесет километра на ден, може би щяха да успеят да изминат цялото, разстояние.

— И два месеца да вървим, пак нещастieto ни няма да е голямо, ако в края на краищата постигнем крайната цел! — каза патетично Хенрих, който не бе особено разговорчиво момче.

Не се тревожеха, че ще вървят пеша. Въпреки дългите страдания, се чувствуваха напълно възстановени.

Безпокоеше ги въпросът за храната.

Каквато и икономия да правеха, жамбоните нямаше да им стигнат за повече от седмица. Какво щеше да стане, като изгладнееха отново?

Лало ги успокояваше: ако горите във вътрешността на Борнео се окажеха като тези на Суматра, те щяха да намерят много овощни дървета и щяха да имат случай — не един и два — да убият птици, дребен дивеч, а може би и някой глиган или елен.

За да бъде готов за всяка изненада и за да запази оскъдните муниции на капитана, Лало малаецът направи сьомпитан — вид пушка, известна по онова време под името сарбакан. Пригответи си също и множество стрели, които намаза със сок от юпата.

Въоръжен и екипиран по този начин, малаецът не се безпокоеше ни най-малко, че може да останат без провизии из пътя. За да даде пълен израз на тази своя увереност, той поиска да го нарекат „инспектор по прехраната“, заявявайки, че поема грижата за снабдяването с храна.

Приятелите имаха предвид, че биха могли да срещнат някое туземско селище, бяха дълго обмисляли как да го избегнат. Всички,

включително и малаецът, се ужасяваха при мисълта за даяките и другите диви племена на Борнео, за които се разказваха най-тайнствени и страшни истории. Народното въображение ги представяше като истински горски хора, космати, сякаш животни, за които убийството бе удоволствие и прослава, а яденето на човешко месо — най-големият празничен лукс.

Този страх гнетеше силно сърцата на петимата корабокрушенци, когато за последен път спряха погледите си над ведрото синьо море и се обърнаха към горите.

Целия първи ден вървяха по течението на малката река, при устието на която се бяха разположили. Тя (идваше откъм запад — посоката, към която трябваше да вървят. Освен това край нейните брегове се намираха пътеки, прокарани от животни. Тук-там се виждаха следи от краката на тапири, диви свине и носорози.

Макар че много от следите бяха пресни, пътниците не забелязаха през деня никое от тези животни. Грамадните дебелокожи, които не желаеха да срещнат, може би спяха в убежищата си сред джунглата.

— Защо не вземем лодката? — попита Елена. — Може би по-добре щеше да бъде, ако плавахме по течението.

— Срещу течението искаш да кажеш — рече баща ѝ, — а не виждаш ли на места колко бързо става то? Освен това ако край бреговете попаднем на селище, как можеш да мислиш, че няма да бъдем забелязани.

За капитан Редууд най-главната опасност за една лодка бе планинската верига, издигаща се недалеч, по стръмните склонове на която се спускаше реката. Там щеше да ги посрещне истински порои, по който нямаше да бъде възможно да се плава.

Предположенията на капитана скоро се потвърдиха.

Още същата вечер те стигнаха в полите на планините със скалистите склонове, по които малката река се превръщаше в истински порой.

Дотук сравнително равната пътека започваше да криволичи стръмна и скалиста. За да не се строполят в някоя урва, приятелите решиха да прекарат нощта в полите на планината.

На следния ден започнаха да се изкачват по наклона и стигнаха до извора на малката река, дето спряха да обядват, след което продължиха изкачването.

Когато слънцето изчезваше зад тъмната джунгла, стигнаха най-високия връх на планинската верига.

Тук нямаше вода, но всеки един от приятелите носеше по едно бамбуково буренце, напълнено от извора на реката.

Нощта бе прекарана на височината, която образуваше доста широко плато, а на заранта се спуснаха по наклона, покрит с гъсти треви и храсти.

Слънцето залязваше вече, когато друмниците стигнаха полите на планинската верига и спряха да огледат околността.

Там, където залязваше слънцето, се издигаше друг планински гребен, успореден на този, по който бяха слезли.

Между двата гребена се разстиляше долина, или по-скоро равнина, покрита с обширни гори по цялото си продължение. Само на едно място се виждаше езерце, водите на което блестяха като злато.

Тук-там напред се издигаха могили, които наподобяваха основи на кули. Тези височини също бяха покрити с големи дървета, листата на които имаха по-светъл цвят от онези в равнината.

Изведнъж Лало каза няколко думи, тонът на които разтревожи приятелите:

— Тази страна изглежда е населена от миас ромби, капитане! По-добре е да я заобиколим, отколкото да минем през нея. Тигрите на Сингапур не са по-свирепи от миасите. Освен това, капитане, тези миаси не са от обикновените. Изложени сме на опасността да ни пресрещне миас ромби, червената маймуна, както казват португалците.

— Червената маймуна? — извика капитанът. — Орангутанът искаш да кажеш?

— Да, капитане!

— Господи! — обади се уплашено Елена.

— Има един едър вид от тези маймуни — продължи малаецът, — наречен миас ромби. Тези именно разбойници отвличат жени и деца. Отнасят ги по най-високите дървета и никой не знае какво правят с тях. Сигурно ги изяждат, след като се гаврят до насита с тях. За какво друго ще ги отвличат? Ние с основание се страхуваме да не срещнем даяки, но червената маймуна е двойно по-страшна от тях!

Въпреки откъслечните думи на Лало и непреводимото наречие, на което той говореше, четиримата корабкрушенци разбраха много добре за какво ставаше дума. Ставаше дума за прочутата маймуна на

Борнео, известна от незнайно време, която бе доста кротка в клетката на звероукротителите, но крайно опасна наистина, ако я срещнеш в горите на Суматра и Борнео!

23. УСЛОЖНЯВАНЕ НА ПЪТУВАНЕТО

На следната утрин пътниците не можаха да тръгнат много рано, тъй като обширната равнина, през която трябваше да преминат, бе покрита с гъста мъгла.

Тя се вдигна едва когато слънцето се изкачи доста високо.

През нощта, а също и докато не бяха тръгнали, приятелите обсъдиха въпроса дали да прекосят направо равнината, или да направят завой.

Но когато мъглата се вдигна, въпросът бе разрешен от само себе си. Краят на равнината не се виждаше нито отляво, нито отдясно. Не бе разумно да правят завой, краят на който не можеха да видят.

Освен това красноречието на Лало малаеца бе убедило капитана, който мислеше, че живото му въображение преувеличаваше опасността от срещата с миас ромби.

Продължиха да се спускат по наклона, пред който се разстилаше равнината.

Беше тъмно, когато стигнаха в полите на планината, дето се разположиха на лагер.

На другия ден поеха през равнината.

Докато пътуваха по възвишенията, петимата срещнаха доста трудности, особено при изкачването и слизането из скалите, но в равнината се натъкнаха на още по-големи препятствия.

Големите дървета бяха покрити с лиани, разстлани от едно дърво до друго по всички посоки. Имаше места, преминаването на които бе невъзможно без намесата на големия нож на малаеца и на брадвата, с която Муртаг дърводелецът не се разделяше.

Не по-малко труд им създаваха местата, които бяха покрити с бамбуци, тези гигантски тръстики, дето достигаха до шестдесет метра височина и растяха така нагъсто, че и змия си пробиваше трудно път сред тях.

Бамбуковите стъбла бяха много крехки, макар че достигаха до осем-десет сантиметра в диаметър. Лало и Муртаг ги отсичаха с по

един удар.

Случи им се да затънат в тръстиков гъсталак — около хиляда и седемстотин метра широк — и им бяха нужни три часа, за да се отърват от него.

В Индийския архипелаг имаше няколко вида големи тръстики, известни под името родова тръстика, но те се различаваха много една от друга, както по едрината си, така и по своя вид.

Друго препятствие, много по-неприятно от бамбуковите храсталаци, бяха множеството паяжини, оплетени също от дърво до дърво. Между тези странни завеси пътниците трябваше да изминават стотици метри. Влакната се обвиваха около шиите им и така прилепваха по дрехите, че те изглеждаха като облечени в памук.

От време на време виждаха ужасните паяни, които бързаха да се скрият в тъмните хралупи. За тях пътниците бяха необикновена напаст тук, дето наистина не бе стъпвал човешки крак.

Приятелите трябваше да се борят в сякаш безкрайната равнина и с много други прегради: мочурливите места, покрити някъде с високи дървета, другаде с тръстика, дето биваха принудени да газят в тиня или в спящи води, покрити с опасна пяна.

Под тъмните сенки се показваше от време на време грамаден гущер хидрозорус — за да им препречи пътя и да изчезне почти светкавично.

Те вървяха почти целия ден в полусветлина, така се движеха, сякаш бяха безнадеждно загубени в някаква преизподня. Слънцето, техният единствен водач, не се виждаше през гъстите сенчести дървета.

Дори на откритите места бяха лишени от този водач през обедните часове. На юг през това време слънцето не хвърля сянка върху пясъчния часовник, казваше капитанът.

Обедните часове използваха за почивка, тъй като и горещината бе станала непоносима.

Потеглиха отново надвечер, когато слънцето се наклони към хоризонта и им показа най-сетне желаната посока. Тяхната цел бе да намерят езерцето, което бяха забелязали от върха на планината.

24. ГОРСКИЯТ „ЧОВЕК“

Спаха до късно заранта и с мъка се повдигнаха, за да се огледат внимателно. Трябваше да се погрижат за закуската: запалиха голям огън и опекоха парче от втория жамбон, костта на който се бе показала. Това ги разтревожи.

Докато си почиваха край езерото, трябваше да помислят за храната си.

Лало приготви своя сарбакан и отровните стрели. Капитанът прегледа пушката, а дърводелецът, който имаше слабост към риболова, приготви въдици и отиде да види дали обитателите на езерото са по-малко плашливи от онези на реката.

Под сянката на голямото и много красиво дърво, дето бяха пренощували, останаха само Хенрих и Елена.

На тях им бе заръчано да не се отдалечават нито на крачка.

Макар че бе послушно момче и внимателно се отнасяше към съдбата на групата, Хенрих от време на време биваше обземаан от странното желание да се отдаде на няколко мига неблагоприятие.

Той бе роден в Ню Йорк и преждевременно бе станал доста дързък и смел — в гърдите му туптеше мъжко сърце и той искаше да се увери за сетен път сам, че това наистина е така.

Странна птица от рода на щъркелите, голяма повече от разтег, бе кацнала до брега на езерото.

Като я видя, Хенрих не можа да се стърпи, взе пушката и започна да я дебне, като остави сестра си сама под дървото.

Тръстиките, които растяха по стръмния бряг, дадоха възможност на младия ловец да приближи до птицата. Тъкмо се канеше да стреля, когато до слуха му достигна отчаян вик.

Елена!

Хенрих се обърна към дървото.

За миг осъзна, че нещо се бе случило със сестра му.

Взря се по-внимателно и видя някакъв човек.

Той я приближаваше.

Хенрих изтръпна, вкамени се. Какъв беше този човек?

Странно чудовище. Високо около два метра. Главата и гърдите му бяха непропорционално развити в сравнение с краищата.

Цялото тяло на това ужасно същество бе покрито с косми, лъскавочервени по крайниците и по корема.

Хенрих и Елена не бяха и сънували подобно чудовище.

25. КОГА МЪЛЧАНИЕТО Е ЗЛАТО

В първия момент Хенрих помисли, че се е появил островитянин туземец.

Но веднага се досети за животното, което им бе описал Лало малаецът.

Това чудовище бе една от онези маймуни, носещи няколко имена: миас ромби, орангутан, червена маймуна.

Колкото и да бе безстрашен, Хенрих продължаваше да стои ни жив, ни умрял.

Трепереше повече за сестра си, тъй като тя бе по-близо до маймуната. Първата мисъл, заседнала в главата му, бе да се спусне към чудовището и да изпразни пушката в гърдите му.

Но като видя, че Елена се смълча и тласкана от инстинкта за самосъхранение, започна да се крие зад дебелото дърво, той се въздържа от рискована постъпка.

Изглежда животното нямаше намерение да преследва момичето, а желаше по-скоро да отиде до брега на езерото.

Хенрих реши, че ще бъде най-благоразумно да не стреля до мига, когато червената маймуна не проявеше намерение да нападне.

Лало бе казал, че тя често пъти не нападала човека и спокойно си продължавала пътя, ако не я дразнели. Изключение правели женските, които се безпокоели за малките си. „Тежко на онова животно, което се приближи, казваше Лало, до тяхната пещера, било човек, било животно. Те се хвърлят отгоре му и го разкъсват безпощадно. Веднъж ранена или раздразнена, маймуната не се задоволява със самозащита, а напада със страшна свирепост!“

Хенрих не бе забравил тези обяснения на Лало.

Като ги взе предвид, той остави пушката на земята и се сниши във високата трева.

Тя го закри изцяло.

Разбра скоро, че действа разумно.

Без да обръща внимание на юношите, чудовището продължи пътя си към брега на езерото.

Пак от Лало Хенрих знаеше, че орангутанът се храни обикновено с плодове, по при липса на такива, яде листата и стъблата на водни растения, които намира в реките и езерата на тропическите области.

Вероятно косматото същество не бе намерило в околността достатъчно плодове или пък, подобно на некосматите си родственици, искаше да задоволи някоя своя прищявка, като промени яденето.

Стигна скоро до залежа от водни растения, нагази до колене във водата и извади клоните с големите си ръце. После отвори грамадната си уста и започна да дъвче стъблата като животно, което преживя.

Като видя, че то съвсем няма намерение да напада, Хенрих стана и се спусна с тихи, но бързи стъпки към дървото. Протегна ръце към сестра си и я прегърна, целуна я нежно по страната и по челото, за да я успокои от ужаса, който преживяваше.

26. КОГАТО ЧОВЕК НЕ МОЖЕ ДА НАМЕРИ ОТНОВО ИЗГУБЕНАТА СИГУРНОСТ

Макар че маймуната не ги бе нападнала, двамата не можаха да се успокоят. Знаеха ли какво можеше да ѝ хрумне, след като се нахранеше?

Какво можеха да направят, за да се изплъзнат от нея? Да избягат в гората и се помъчат да намерят Лало и баща си? Ами ако се окажеше, че са се заблудили? Страшната маймуна можеше да се върне скоро и да ги пресрещне навътре между дърветата.

Не знаеха накъде бе отишъл и Муртаг дърводелецът.

Да викат бе още по-опасно.

Решиха накрая, че най-разумно бе да си стоят на мястото. Но все пак трябваше да действат, да предприемат нещо.

Елена бе извикала веднъж с всичка сила: ако ловците бяха наблизо, не можеха да не я чуят. Това, че не се появиха на часа, означаваше, че се бяха отдалечили.

Не биваше да подновяват безполезни и опасни опити.

След дълги трескави съвещания юношите решиха да не мърдат и да не вдигат какъвто и да било шум, докато някой от техните покровители им дойдеше на помощ.

Бяха достатъчно разумни и не надзъртаха откъдето и да било, за да наблюдават чудовището. През пълзящото растение, което обгръщаше дървото и където се бяха прикрили, можеха да правят това, по се отказаха, за да не пълнят сърцата си с още повече напрежение.

При други обстоятелства те неминуемо и с голямо удоволствие щяха да съзерцават страшната маймуна, която толкова много приличаше, на човек. Виждаше се ясно как изтръгва с мускулестите си ръце водните растения и как ги дъвче с наслада. От време на време прекрачваше напред, за да улови някое отдалечено растение, което ѝ се струваше по-хубаво.

Хенрих и Елена наблюдаваха въпреки обещанието си да стоят със затворени очи странната сцена. Детското у тях бе надделяло за

броени мигове.

Вслушаха се — да чуят познат глас.

Напрасно!

Минутите течаха все по-напрегнато, а те не виждаха никого, нито дочуваха приближаващи се стъпки.

Не можеха да разберат колко време бе изминало, откак червената маймуна се хранеше край езерото.

Сякаш бяха минали години.

Все така не се чуваше нищо. Нито човешки глас, нито писък на уплашена птица, нито какъвто и да било шум.

Страшното животно продължаваше да яде, но вече не така лакомо.

Дърпаше клонките с все по-лениви движения и дълго ги подбираше.

Личеше, че се е нахранило и скоро ще се обърне, за да тръгне към скривалището си.

Но къде можеше да бъде то? В коя посока?

Ами ако се окажеше, че е в самото дърво, под което се бяха затаили Хенрих и Елена?

Тази мисъл ги разтрепери.

Критичният момент приближаваше все по-бързо. А заедно с него растеше и страхът в сърцата на юношите.

Те изтръпваха при мисълта, че може скоро да застанат лице срещу лице с това безобразно същество или да попаднат в дългите му лапи.

Какво можеха да направят при такова положение?

„Ако не умрем от ужас, мислеше си Хенрих, каква надежда за спасение ни остава? Никаква! По нищо не можем да разберем дали майmunата ще мине отстрани, или ще връхлети върху нас!“

Хенрих бе готов да се пожертва за сестра си.

Напълни добре пушката.

Изминаха няколко мъчителни минути в пълна тишина.

Той каза съвсем тихо:

— Ако майmunата дойде насам, бързо се отстрани и ме остави свободно да действам! Заемам се с всичко. Разбра ли?

Елена не можеше да преглътне.

— Разбра ли? — повтори още по-тихо Хенрих. — Гледай само да бъдеш настрани, като видиш, че се готвя да стрелям. Ще гръмна, когато се убедя, че куршумът ми няма да отиде напразно, защото иначе само ще раздразня животното!

— А ако не можеш да го убиеш веднага? — промълви Елена.

— Ако не мога да го убия веднага — Хенрих се помъчи да отвърне съвършено спокойно, — не се безпокой за мен! Чуваш ли? Да не си посмяла да се безпокоиш! Гърмежът не може да не бъде чут и помощта ще дойде бързо! Каквото и да се случи, не се плаши за мен! Скрый се бързо някъде и чакай, като гледаш насам, за да не се изгубиш. Не може да не дойде помощ! Обещай ми! Обещавах ли ми?

— Да те напусна? — едва не извика Елена. — Какво приказваш? Чуваш ли се? В никакъв случай не мога да те оставя, Хенрих! Нима можеш да вярваш, че бих могла да те прежаля, ако, не дай боже, се случи нещо с теб? О, братко, предпочитам да умра до рамото ти!

— Как ти дойде на ума смъртта? — Хенрих не знаеше как да я убеди. — Струва ми се, че можем да бягаме по-силно от тази тромава персона! Послушай съвета ми, мила моя, и разчитай на мен за останалото. Ще действам по-спокойно, като знам, че ти си на сигурно място!

В този момент маймуната направи движение, което привлече вниманието и на двамата.

Тя нямаше намерение да се връща, само изненадано трепна, настръхна и започна гневно да ръмжи като булдог.

Вместо да се изправи, както би направил човек в такъв случай, настръхналото животно се подпря на ръцете си и заприлича на четириногото, предните крака на което бяха по-дълги от задните.

С надути от гняв страни, страшна козина, блестящи, сякаш запалени очи и широко разтворена уста, то очакваше нападението на някакъв познат неприятел, който не бе толкова опасен, за да го избягва.

Какъв можеше да бъде този неприятел?

Нима той искаше да се бори с орангутана?

Имаше ли в горите на Борнео двуного, четириногото или влечуго, което можеше да се мери по сила с този миас ромби, който бе два пъти по-силен от най-силните зверове?

Нали малаецът бе казал, че нищо не може да му се противопостави?

Неприятелят не идваше откъм гората.

По всичко личеше, че щеше да се появи откъм водите на езерото.

Скоро Хенрих и Елена видяха, че това бе грамадно влечуго, някакъв особен крокодил, какъвто никога не бяха виждали.

Дълъг и тъмен, плуващ между стъблата на водните растения, той приличаше на гавиал.

Да, разбира се. Беше гавиал.

Ужасният крокодил на реките и езерата в източна Индия, с който Елена се бе вече срещала и много добре си спомняше зиналата му челюст.

27. НЕВИЖДАНО ЗРЕЛИЩЕ

Двамата забелязаха как той се промъкна до мястото, дето горилата, нагазила до колене във водата, го очакваше, готова за бой.

— Влечугото ще избяга! — Елена пошушна едва-едва. — Ще видиш!

— Ш-шт! — Хенрих направи знак с пръст да мълчи.

Горилата започна да отстъпва към брега.

Но скоро почувства, че под краката си има твърда почва, спря и храбро се изправи срещу неприятеля.

Хенрих и Елена се убедиха в думите на Лало малаеца.

Бе повече от ясно — маймуната не се страхуваше от никакво горско или речно, или каквото и да било животно в джунглата.

Ако се бе отстранила още малко към сушата, борбата щеше да бъде избягната.

Но едно такова положение не влизаше в гордата сметка на миаса.

Влечугото продължи да напредва.

Не обръщаше внимание на ръмженето и заплашителните движения на миаса.

Ясно бе и друго — гигантското влечуго също не смяташе да се плаши, уверено изцяло в необикновено голямата си сила, в своята едрина и особено в плътната си кожа, покриваща цялото тяло като щит. То също вярваше, че на Борнео няма друго животно, което може да устои на гнева му.

Нападението продължаваше несмутимо.

Крокодилът сякаш настояваше: „Защо си влязъл във владенията ми и защо продължаваш да стоиш, да смяташ, че не мога да те убия?“

Може би вземаше маймуната за човек — слаб и немощен, за някакъв даяк, който може да бъде унищожен с един удар?

Мнимото отстъпление на противника си крокодилът взе за страх.

Най-сетне спря, потопа се в езерото, доколкото му позволи дълбочината, и почака известно време, за да разбере дали врагът ще продължи да отстъпва.

Като видя войнствената му стойка, продължи да плува напред до момента, когато тръстиките престанаха да го закриват.

Колко мига изминаха?

Хенрих и Елена затаиха тръпнещи дъх.

Крокодилът се изправи на задните си крака и подскочи към брега, разтворил изцяло грамадната си уста.

За миг върхът на муцуната му се обърна към маймуната. Сякаш всеки миг тя щеше да бъде захапана и отвлечена в дълбините на езерото.

Бедните юноши се поздравяваха вече с щастливото избавление, когато едно съвършено неочаквано движение на орангутана ги убеди, че борбата няма да свърши така скоро.

Орангутанът отскочи, метна се върху главата на крокодила, пропълзя светкавично по него и скочи на земята, до опашката му.

Преди влечугото да бе успяло да се обърне, за да нанесе удар, той направи нов скок и се озова върху гърба му, залови се здраво с дебелия си къси крака и обви големите си ръце около плешката му, като че искаше да го задуши.

Между двете чудовища започна една от онези страшни и ужасни битки, които можеха да се видят само в горите на Борнео и Суматра, дето човек почти не можеше да проникне.

Дори и там подобни сцени се разиграваха рядко.

Крокодилът се мъчеше да събори гривестия си ездач, който се бе разположил върху гърба му като на седло и правеше всичко възможно да се задържи.

Елена стискаше до болка ръката на брат си, силно притисната и трепереца до него.

— Господи, дано крокодилът победи!

Влечугото се въртеше, тракаше с грамадните си челюсти, ровеше земята с дългата си опашка, която косеше тревата и тръстиките като нож, гърчеше се и се мятеше на всички страни, но нищо не можеше да му помогне.

Орангутанът стоеше на гърба му като мексиканец върху луд жребец — с едната си лапа той се държеше за рамото на влечугото, а другата протягаше във въздуха, сякаш търсеше нещо, за да се залови.

Изведнъж той протегна тази свободна ръка и спипа горната челюст на гавиала, която се бе издигнала почти отвесно нагоре.

Човек би помислил, че маймуната бе проявила ужасно неблагоприятие и сама си бе тикнала ръката в капан.

Елена си бе помислила тъкмо това.

Хенрих също.

В своята неопитност и в желанието си да видят по-бързо печалния край на животното, което ги застрашаваше, юношите мислеха, че само чудо може да го отмени.

Щом улови челюстта на крокодила, орангутанът я изкриви така силно настрани, че двете челюсти никога да не могат да се съединят отново.

Чу се глухо изщракване, особен шум, сякаш бе изкоренено дърво. След това отвратителното влечуго започна да се гърчи ужасно и да размахва опашката си на всички страни.

То бе победено.

Нямаше никакво съмнение.

Орангутанът слезе от гърба му, отстрани се и загледа гърченията му, които ставаха все по-редки.

Господи! Сякаш човек бе започнал да надава диви викове на радост.

Хенрих и Елена имаха усещането, че там, до езерото, стои луд човек и скача, радвайки се на жестока победа след жестока борба.

28. КОГАТО ЧОВЕК НАПРАВИ ГРЕШКА

Братът и сестрата нямаха време за мислене. Скрити зад дървото, те неусетно се бяха открили при наблюдението.

Ако се бяха подчинили на вродения си инстинкт за справедливост, те щяха да вземат участие в борбата против нападателя, но при сегашния случай положението бе съвсем друго — маймуната бе опасна за самите тях и победата на земноводното животно щеше да се окаже спасителна.

Веднага щом борбата бе привършена, те отново започнаха да треперят за своя живот.

Макар да лежеше на земята обезоръжен, крокодилът още не бе умрял, продължаваше да се гърчи. Това бяха последни конвулсии от агонията.

Орангутанът не спираше да го наблюдава, седнал на хълбока си.

От време на време той протягаше дългите си космати ръце над главата и избухваше в странен, пресеклив смях, радвайки се на победата.

Колко време щеше да продължи всичко това?

Сцената бе ужасна, но юношите искаха тя да не свършва, докато не чуят поне един глас откъм гората или приближаващи се спасителни стъпки.

Уви! Колкото и да се вслушваха, те не чуха желания звук. Понякога до слуха им долитаха само ясните и весели припеви на някоя малка птица или шумът от животно, провиращо се между храстите. Нито писък на уплашена птица, нито бързи стъпки на животно оповестяваха приближаването на ловците.

В желанието си на всяка цена да открият дивеч те се бяха отдалечили доста навътре в джунглата.

Хенрих мислеше дали да даде сигнал, като гръмне, но и да чуеха гърмежа, те едва ли щяха да го вземат за повикване. Капитанът и приятелите му можеха да си помислят, че момчето е гръмнало по някоя птица, и нищо повече.

От друга страна, гърмежът можеше да привлече вниманието на миаса и да го отклони от радостното му съзерцание.

Какво можеше да направи Хенрих, за да запази живота поне на сестра си само с една пушка?

Безполезно и опасно беше да се стреля с такава не далекобойна пушка. По-добре бе да се изчака. Бог не можеше да не помогне!

Храброто момче започна трескаво да пресмята колко опасности бяха претърпели и Бог винаги им бе помагал да се отърват. Трябваше да се доверят и този път на неговото покровителство!

Но тъкмо да отворят уста за молитва, Хенрих и Елена бяха подложени на ново изпитание.

След като достатъчно се бе насладил на страданията на своя противник, орангутанът се бе обърнал към гората с намерение да напусне мястото си.

Критичният момент приближаваше.

Коя пътека щеше да избере животното?

Едва си бяха задали този въпрос, когато Хенрих и Елена видяха, че то се обърна към дървото, дето се бяха скрили.

Нямаше никакво съмнение.

То тръгна право към тях.

29. ОТВЛИЧАНЕТО

— Загубени сме! — прошепна неволно Хенрих.

Едва произнесе тези думи и съжали, защото забеляза колко усилиха страха на сестра му.

Нещастната! Тя имаше нужда от окуражителни слова, а не от такива неблагоприятни разсъждения.

Добра или лоша, казаната дума не се връща.

Хенрих нямаше време да мисли какво трябва да изрече, за да окуражи сестра си. Орангутанът крачеше с неловки, но бързи стъпки и скоро щеше да бъде на мястото, дето двамата правеха отчаяни усилия да се свият по възможност повече.

Движенията на орангутана доказаха, че е още раздразнен от борбата с гавиала.

Бе несъмнено, че ако ги видеше, незабавно щеше да възобнови гнева си.

И нима можеше да не ги види?

Те се бяха прилепили до кората на стъблото и се мъчеха да се закрийт с листата на пълзящото растение.

Миасът вървеше все така право към тях.

Навярно смяташе да се покачи на дървото.

За миг Хенрих си каза, че ще бъде по-добре да грабне Елена и да побегне в гората.

Но веднага разбра, че е глупаво.

Късно!

Дървото, зад което се бяха скрили, се намираше сред полянка, която не можеха да прекосят, без да бъдат забелязани от орангутана.

Хванати ръка за ръка, смълчани и неподвижни, те се притиснаха плътно към дървото и престанаха да наблюдават маймуната, защото това можеше да ги издаде.

Ако тя се покатереше на дървото, храброто момче бе готово да влезе в бой с нея: пушката бе подпряна на рамото му и готова за стрелба.

Стояха така известно време, без да дишат. Стори им се, че животното забави крачките си.

Посред пътя ли щеше да спре?

Или се канеше да поеме друга посока?

Изпитанието бе ужасно. Хенрих тъкмо се нагани да погледне към майmunата и чу дращене от другата страна на дървото.

След малко шумът се усили.

Юношите разбраха, че орангутанът се изкачва по дървото.

Хенрих се зарадва на обрата, който вземаха нещата. Дървото бе много високо, а през големите му листа нищо не се виждаше от лианата, която обвиваше всички клони.

Щом майmunата се скриеше в зеленината, той щеше да се отстрани бързо със сестра си, без да става нужда да гърми. Щяха да се скрият някъде наоколо, за да дочакат завръщането на ловците.

За нещастие, неочаквана случка предизвика страшната катастрофа.

Завръщайки се от риболов, дърводелецът връхлетя на гавиала, който се валяше край брега на езерото.

Макар че бе лишено от едната си челюст, влечугото не бе още умряло. Като не знаеше как да си обясни зрелището, ирландецът остана страшно изненадан и смутен. Безпокойството му се усили, като погледна към дървото и не видя юношите под него.

Ако честният дърводелец бе мълчал, всичко щеше да бъде добре. Но като видя качващата се по дървото маймуна, той си помисли, че юношите са убити и разкъсани от косматото чудовище. Тази мисъл го влуди и той нададе отчаян вик.

Ехото отекна в околността.

Въпреки болезнения тон на този вик, той прозвуча радостно за слуха на юношите. Те се почувстваха спасени и бързо излязоха от скривалището си.

За миг страшните очи на чудовището се спряха върху тях. От дълбоките орбити сякаш изскочиха светкавици.

Гневът му пламна отново.

То започна да ръмжи.

Спусна се от дървото и се хвърли към Елена.

Муртаг, който продължаваше да надава викове, се помъчи да я защити.

Хенрих натисна спусъка, но от пушката не изхвъркна дори искра.

Фитилът се бе овлажнил при преминаването през гората и не можа да се запали. Момчето стисна пушката за цевта и се помъчи да разбие с приклада черепа на маймуната.

Един, два, три удара по главата, покрита с дълга червена коса, но преди да бе нанесен четвъртият удар тя се разтърси, чудовището протегна бързо дългата си ръка, привлече младото момиче до косматите си гърди и започна да се катери по дървото.

Нито виковете, нито стонове, нито заплахите — нищо не можеше да спре ужасния похитител.

Хенрих успя да хване маймуната за единия крак и я свлече няколко педи, но със силен удар тя го замая и той падна на земята.

Като се опомни, чу отчаяните викове на Елена.

Имаше усещането, че потъва в кошмарен сън.

Обърна поглед нагоре и видя сестра си в прегръдките на маймуната, която продължаваше да се катери към върха на дървото.

30. КАКВО ЩЕ СТАНЕ

Не може да се опише отчаянието на бедния Хенрих, когато видя, че не е в състояние да направи каквото и да било за спасението на сестра си.

Скръбта на Муртаг не бе по-малка: той обичаше Елена като собствена дъщеря.

Смълчани и неподвижни, те чакаха края на страшната катастрофа.

Капитанът и Лало малаецът бяха чули виковете на Елена, на Хенрих и на Муртаг и дойдоха тичешком, запъхтени.

Уви! Завръщането им не донесе никаква утеха!

Маймуната се движеше все още между листата. Но капитан Редууд чувстваше, че неговата пушка не може да му бъде полезна при този случай.

Същото чувство изпитваше и Лало, гледайки своя сарбакан.

Пушката можеше да изпрати куршум по миса, а сарбаканът — да го пронизе с отровна стрела, но каква полза от това? Смъртта на маймуната щеше да повлече след себе си и тази на момичето.

Колкото и малък да бе шансът за спасението на Елена, те още повече щяха да го намалят, ако си послужеха с оръжие.

Сърцето на капитана се късаше от мъка.

Другите не бяха по-малко смаяни и отчаяни.

Внезапно забелязаха, че горилата променя направлението си.

Тя се отклони от стъблото и тръгна по един от най-дебелите стволове, който стигаше до друго дърво.

Намерението ѝ бе очевидно — искаше да премине на другото дърво и да избяга в джунглата.

Наблюдателите видяха как се приближи до един от клоните на другото дърво, дръпна го към себе си и скочи на него с ловкостта на катерица. И всичко това извърши с една ръка, тъй като с другата притискаше до гърдите си момичето.

От второто дърво тя премина на трето и така, от клон на клон, навлезе навътре в джунглата.

Отчаяният баща я следеше с пушката в ръка. След него вървеше бледен и замислен Хенрих. Той не знаеше какво да прави с пушката. Душата му се разкъсваше от мъка, че не бе успял да застреля маймуната.

Лало малаецът и Муртаг не снемаха погледите си от върховете на дърветата, където чудовището продължаваше да се отдалечава.

Какво очакваха те?

Капитанът вярваше в съществуването на едно милостиво и правдиво провидение и непрестанно се молеше за своята рожба.

— Елена! Скъпо мое дете! — викаше той. — Кой ще те спаси? О, небесни сили, помогнете! Помогни, мили боже! Бди над нея!

31. ТИ НЯМА ДА ОТИДЕШ ПО-ДАЛЕЧЕ!

От клон на клон, от дърво на дърво, червената маймуна продължаваше своя въздушен път и нещастните корабокрушенци едва-едва я следваха.

Какъв щеше да бъде краят на този страшен и ужасен лов?

Жива ли бе още Елена в жестоката прегръдка на чудовището?

Може би бе мъртва? В такъв случай корабокрушенците трябваше да спрат, да отправят последната си молитва към Бога за упокой на душата ѝ.

Никакъв вик не се изтръгваше от нейната уста, никакъв стон, никакъв глас.

Дали мускулестата космата рижа ръка не бе премазала нежното ѝ тяло?

Или...

Те навлязоха доста навътре в джунглата.

Тропическата гора се състоеше от толкова близки едно до друго огромни дървета, че бе невъзможно да се види небето през клоните, отрупани с гъсти листа и лиани.

Четиримата се провираха като сенки през тъмните зелени арки, до които само тук-там достигаха слънчевите лъчи, и успяваха да проследят движенията на миаса само по ярките дрехи на момичето, които се развяваха като знаме.

Нито веднъж не успяха да забележат лицето на Елена.

Само по тялото ѝ, което се показваше от време на време, добиваха впечатлението, че е още жива.

Изглеждаше, че страшният грабител не проявява никакво насилие, напротив, той носеше момичето с известна предпазливост.

Но нима ужасът не бе достатъчен, за да я убие?

Изведнъж ловците се намериха на брега на блато, което бе доста дълбоко и не можеше да се прегази.

Тук-там из водата стърчаха дървета, клоните на които се докосваха във височината. Докато четиримата преследвачи стояха пред

водата, чудейки се какво да направят, маймуната продължаваше да се мята от клон на клон.

Скоро те я изгубиха от очи.

Чуваше се само шумът на клоните, превиващи се под тежестта на нейното тяло. Съдбата на клетата Елена ставаше още по-неизвестна. И страшна.

Капитан Редууд насмалко щеше да падне на земята от вълнение, ако Муртаг и Лало малаецът не го бяха подкрепили. Бедният човек бе съкрушен до краен предел. Той се подпираше върху раменете на своите скъпи приятели, хълцаше и продължаваше да вика:

— Елена! Дъще моя! Дете мое, кой ще се грижи за тебе сега? Небесни Боже, бди над чедото ми!

32. ВСЛУШВАНЕ В МЪЛЧАНИЕТО НА ДЖУНГЛАТА

Известно време капитанът не можеше да се бори със своето отчаяние. Елена бе радостта на неговия живот. Тя бе отвлечена от чудовище, което не бе нито човек, нито животно, и не се знаеше какво щеше да стане с нея. Нейното нежно и прекрасно тяло щеше да бъде може би подложено на гавра и сетне разкъсано на парчета или хвърлено от някое високо дърво в черната и студена вода на блатото, дете нямаше да остане никаква следа от него.

Макар че бе добре запознат с нравите на горския човек, малаецът не можеше да отговори на несвързаните въпроси, които капитанът му задаваше непрекъснато и все по-задъхано, и все по-отчаяно.

Заявяваше само, че момичето няма да бъде разкъсано от горилата, тъй като тя не е месоядно животно и се храни изключително с растения.

Случката бе тъй странна, че той не знаеше какво да каже. Бе слушал да се говори, че миясът ромби разкъсвал хора само когато бил раздразнен и силно разгневен, но не си спомняше да бе чувал за случай като настоящия — грабнатият човек да бъде носен от дърво на дърво.

Изобщо — това бе проверен факт — не бе възможно маймуната да нападне човек. Тази, която бе грабнала милото момиче, трябваше да се окаже силно раздразнена навярно още от миговете, когато се бе борила с гигантския крокодил. Тази възможност се виждаше на малаеца най-вероятната. А може би причината за отвлечането на момичето бе само една странна фантазия в мозъка на маймуната, породена по непонятни за човека пътища?

Лало бе слушал да се говори за странностите и своенравията на орангутана. Някои от даяките твърдяха дори, че миясът, подобно на човека, бивал обхващан от временна лудост.

Капитанът и Хенрих страдаха така дълбоко, че не можеха да говорят повече и даваха израз на отчаянието си само с глухи стонове.

Малаецът се възползва от това мълчание, за да наостри по-добре уши. Откакто изгуби от очи маймуната, той не преставаше да се вслушва и в най-лекия шум, идващ от гората. Мъчеше се също да запомни пътя, по който бе преминала тя.

Знаеше, че си прави леговището, или гнездото, обикновено в края на някое езеро, а най-често — над водата или мочура, дето бе невъзможно да проникне човек.

Навярно тя бе избрала сега такава цел — не много високо дърво или гъст шумак, където да бъде запазена от внезапна буря.

Имайки предвид всичко това, малаецът хранеше надежда, че гнездото на грабителя нямаше да се окаже далече — той не се надяваше да намери жива милата малка приятелка, но искаше да спаси тялото ѝ от дивашко разкъсване.

С удвоено внимание слушаше шума, идващ от джунглата и правеше знак на приятелите си да пазят пълна тишина.

Настана продължително мълчание.

Нещастниците сякаш чуваха взаимно ударите на своите сърца.

Шумът, който произвеждаше маймуната, продължи около пет минути.

После изведнъж затихна или, по-вярно, заглъхна сред силна врява.

Чуха се дрезгави гласове, лай, ръмжене, кашлици, смехове, към които сякаш се примесиха писъците на Елена.

Странният шум, който идваше от върховете на дърветата, не можеше да бъде произведен само от едно животно.

— Милостив е Бог! — промълви Лало. — Ето я мръсницата, стигна до гнездото, това е нейното семейство. То дава израз на радостта си. Ако нашата бедна Елена е мъртва, ще намерим поне тялото ѝ и ще отмъстим за нея! О! Аз се заклевам! Ще отмъстим за нея!

После прибави с по-окуражителен глас:

— Не се отчайвайте, капитане, Хенрих... не всичко е загубено! Напротив! Твърдо вярвам, че ще намерим жива нашата мила госпожица! Защо миасът да я убива? Нека имаме вяра! Аз в Аллаха, вие във вашия Христос! Кой знае? Може би небето пак ще ни помогне!

Последните думи паднаха като животворна роса върху убитото сърце на бедния баща.

Той се възроди, надеждата рожбата му, неговото крехко цвете, което сякаш завинаги бе увехнало, отново да разцъфне, го изпълни с нова сила за борба. Щом малаецът казваше, че има надежда, значи такава наистина съществуваше!

— О, милостиви Господи, Исусе Христе! — извика той пламенно. — Направи това, което казва нашият прескъп приятел Лало!

33. ТРЪГВАНЕ

Бедният капитан възвърна наистина силите си. Тръгна към блатото, за да измери дълбочината му и да види дали няма някое място, отдето може да се премине. Скоро се убеди, че е невъзможно каквото и да било преминаване.

На около десет метра от брега водата стигаше до мишниците, а по-нататък ставаше изведнъж дълбоко.

Редууд се обърна отчаяно, но нямаше намерение да излиза на брега. Той гледаше към средата на езерото, откъдето продължаваха да идват прегракнали гласове.

Шумът не слизаше от високото. Един от гласовете приличаше на момичешки, но не бе този на Елена. Малаецът позна в това врякане малък орангутан.

Нещо шепнеше на капитан Редууд, че неговата прескъпа Елена живее и той ще може да я освободи. Ако е ранена, с каква нежност ще се грижи да оздравее! В обятията му тя ще забрави преживения ужас. Той трябваше да я види, по-скоро да я види и прегърне! Каквото и да му се изпречеше на пътя!

Езерото не можеше да се прегази.

Но капитанът бе отличен плувец.

Веднъж бе преплувал осемстотин метра в бурно море. Нима не можеше да преплува такова разстояние в тихата засенчена вода на езерцето?

Тръгна към водата, но внезапно му хрумна мисъл и спря. В същия момент верният малаец го настигна и сложи ръка на рамото му:

— Да плуваш ли искаш, капитане? Но каква полза от това, когато си без оръжие? Трябва да вземеш пушката, сарбакана и ножа. Без тези оръжия не можем да се справим с миаса.

— Имаш право, Лало — каза капитанът. — Ще взема пушката, но как ще мога да я запазя от водата? Няма време да правим сал!

— Няма нужда от сал, капитане! Дай ми пушката! Аз мога да плувам и с една ръка!

Капитанът знаеше, че малаецът никога не се хвалеше. Лало бе от онези малайци, за които плуването бе така естествено, както и ходенето и на двадесет километра от брега, дори изоставен на вълните, той не би се удавил!

Без да възрази, бащата отиде над стръмния бряг, съблече част от дрехите си, превърза рога с барута и част от мунициите на главата си, захапа ножа и повери пушката на малаеца.

Приготовленията на Лало не отнеха много време, тъй като той нямаше какво да съблича.

Над чалмата, плътно прилепнала върху дългите му черни коси, той забодя бамбуковия калъф, пълен с отровни стрели; крисът, това оръжие, от което нито един малаец не се разделя и насън, бе привързан за кожения колан, с който се запасваше. С лявата си ръка взе сарбакана и пушката на капитана.

Без да губят и минута, двамата се хвърлиха в дълбоките води и заплуваха към средата на езерото.

Хенрих и Муртаг стояха прави на брега.

Тежко им беше, че остават назад в този критичен момент, но дърводелецът не бе добър плувец, а Хенрих не бе достатъчно силен, за да устои на такова дълго разстояние.

Въпреки това честният ирландец, който така силно бе привързан към своя капитан и към неговия син и се безпокоеше така силно за участта на Елена, желаше страстно да изпита щастието и той да се хвърли във водата. Но капитанът не бе позволил, бе заповядал двамата да останат на брега. Трябваше да чакат с молитви на уста.

Стояха на брега, гледаха към плувците и се молеха все по-горещо за добрия изход на това ново странно приключение.

34. ПОД СЯНКАТА

Плувците плуваха в мрачна полусветлина, тъй като дърветата над водата бяха много кичести и не пропускаха слънчевите лъчи.

Можеха да се заблудят сред сенките, ако прегракналите гласове, които се чуваха все още, не ги направляваха.

Плувайки, капитанът и неговият верен моряк се питаха какво трябва да правят, щом се срещнат с орангутана.

Като стигнаха на стотина метра от гнездото, станаха по-предпазливи. Гледаха да не пляснат с ръце и сезираха нагоре, за да видят някой нисък клон или извит нагоре корен, за който да се заловят и отдъхнат.

Внезапно почувстваха земя под краката си.

Усетиха, ме водата под тях е само няколко педи.

Полутъмнината улесняваше приближаването на капитана и неговия верен кормчия, които се провираха като сенки между гъстите клони на смокинята.

Скоро намериха наблюдателен пост, отдето ясно виждаха какво става на платформата.

Клетият баща забеляза сцена, която дълбоко развълнува душата му!

Неговото момиче, което му се стори в сумрака смъртнобледо, лежеше на платформата с разчорлени коси и изпокъсани дрехи.

Не се виждаше дали очите му са затворени, но изглеждаше, че бедното създание бе мъртво — само едно безжизнено тяло можеше да остане спокойно и неподвижно в такава обстановка.

Спряха за момент и се огледаха. Недалеч забелязаха твърда земя.

Това бе островче, което едва се издигаше над водата, покрито с кичести дървета, приличащи много на индийските смокини и банани.

Между тях имаше едно, което се отличаваше от другите с дебелилото си стъбло и множеството клони.

Откъм неговите листа идваше странния шум, който направляваше плувците. Нямахше съмнение, че тук бе жилището на

орангутана!

Капитан Редууд стисна здраво пушката.

Даде знак на малаеца да го последва.

И тръгна към дървото.

35. „ОЧАРОВАТЕЛНО“ СЕМЕЙСТВО

След малко обсадителите бяха сред многобройните разклонения на банана. Дебелата сянка на кичестите клони бе станала още по-дебела поради натрупаните сухи клони до самия връх на дървото.

Лало малаецът веднага разбра, че това е гнездото на миаса ромби.

Дървото не бе много високо, но се оказа твърде широко разклонено. Платформата, дето се намираше гнездото, не бе по-висока от седем метра. Тя се състоеше от преплетени клони, покрити с дебел пласт листа и сухи треви.

Около момичето стояха три космати същества, с човешки форми. В най-едрото капитанът позна похитителя на своето дете. По-дребната космата персона имаше закръглени форми, изглежда това бе съпругата на грамадното четириръко същество. Третото бе високо около четиридесет и пет сантиметра — това бе новороденото, вряканията на което направляваха капитана и Лало при прекосяването на езерото.

Старата мъжка маймуна, уморена вероятно от борбата с крокодила и влаченето на лова, се бе подпряла на един клон и изглеждаше заспала.

Другите непрестанно се движеха: майката ту вземаше своето малко и смешно го галеше, ту го оставяше да си играе около неподвижното тяло на младата пленница.

Сцената бе фантастична, нечувана.

Капитан Редууд се взира няколко мига, сетне бързо напълни пушката си и се прицели в бащата, смъртта на когото желаше най-много.

След секунда куршумът щеше да се отправи към гърдите на заспалия гигант, ако Лало не бе хванал за ръката забравилния се от мъка баща.

— Почакай, капитане! Остави тая работа на мен. Стрелите ще бъдат по-удобни от куршумите. Миасът няма да падне след първия

гърмеж, а само ще се събуди. Намазаната с отрова стрела лети тихо и бързо!

Възраженията на стария приятел бяха верни.

Макар да се лишаваше от удоволствието сам да отмъсти за своето дете, капитанът предостави на своя кормчия унищожаването на тези чудовища.

Лало отиде на клона, от който капитанът слезе, и хвърли поглед на сцената отсреща.

Прицели се в устата на жертвата и пусна стрелата, която бръмна и се понесе със светкавична бързина.

В здрача, който обгръщаше гнездото на грамадната маймуна, не се видя, не се чу каквото и да било.

Стрелата бе отнесла своята смъртоносна отрова с крилата на вампир.

До ушите на ловците достигна само глухото ръмжене на маймуната, почувствала острието на стрелата, която бе взела за комар или стършел.

Тя протегна лапата си, за да го пропъди.

„Малката клечка“, която се счупи между пръстите ѝ, ѝ се стори може би нещо странно, но не до такава степен, та да я отвлече от сладкия сън. И на следващите убождания не обърна голямо внимание.

След няколко мига чудовището с червеникавата козина се тръшна на платформата — краката му започнаха да треперят и неговият сладък сън се превърна в сън, от който никога нямаше да се пробуди.

Скоро до него се изтегна и неговата съпруга, на която отровата подейства по-бързо.

За малкото мiasче бе достатъчна само една стрела. Като видя, че бащата и майката са мъртви, Лало даде знак на капитана и двамата се спуснаха към платформата.

Редууд коленичи пред тялото на скъпото си дете, сложи ухото си на сърцето му и изпика с развълнуван глас:

— Жива е! Лало, тя е жива!

36. БЪРЗО СКОВАНА НОСИЛКА

— Тя ще живее! Моята скъпа Елена! Детето ми!

Тези бяха думите, които Хенрих и Муртаг чуха най-напред, когато Лало се завърна и им описа случилото се.

Сетне им каза как Елена се бе съвзела от дългото безсъзнание, което за щастие я бе направило безчувствена към ужасното положение от момента на отвличането до освобождението.

С изключение на няколко леки драскотини и слабата болка от притискането, Елена нямаше никаква рана.

Тази новина изпълни с радост сърцето на бедния Хенрих, който страшно се бе измъчил от очакването.

Лало бе преплувал до брега, за да вземе брадвата, и помоли дърводелеца да построят сал. По друг начин Елена не можеше да бъде пренесена.

Недалеч имаше бамбукова горичка. С уменията на Лало и сръчността на дърводелеца Муртаг салът скоро бе построен и Лало се отправи към островчето.

Но мястото бе така мочурливо, въздухът — така влажен и задушен, че той счете за нужно веднага да тръгнат.

Разбрал чувствата на бащата, малаецът се притече отново на помощ.

— Ако искаш, капитане, можем да сковем за нашата малка скъпа госпожица една носилка!

— Благодаря, приятелю! Безкрайно благодаря! — положи на рамото му ръка капитанът, който не преставаше да се вглежда в бледото лице на детето си.

Лало веднага пристъпи към работа, покани и Муртаг да помогне. Дърводелецът насече дващестина бамбука, които отнесе на мястото, дето трябваше да бъде изработена носилката.

За да не бъде Елена обгорена от палещото слънце, над носилката бе издигнат своеобразно свързан чадър.

Върху бамбуковите колове наслагаха листа и дебел пласт памук, който събраха от едно пълзящо растение, родствено на обикновения памук.

Легнала на тази мека основа, носена от Лало и от Муртаг, Елена пътуваше като малка царица през девствената гора.

Преди залез-слънце те излязоха от гробната сянка, в която бяха изживели толкова опасните мигове, и скоро стигнаха под голямото дърво до брега на езерото, дето бе започнало трагичното приключение.

Не след дълго те се зададоха със скъпия товар.

Щом ги видя, Хенрих се хвърли във водата, за да ги посрещне.

Като ги наближи, той се метна на лекия сал и прегърна сестра си. Колко много се отличаваше тази прегръдка от онази на чудовището, което бе притискало косматата си ръка така дълго нейното нежно тяло!

Поради страха при отвличането и преживяното след това, момичето бе още слабо и разстроено. Капитан Редууд бързаше да го отнесе по-скоро на брега на езерото, за да се съвземе то напълно.

37. ОТНОВО НА ПЪТ

Милата рожба на капитана се съвзе скоро и престана да страда от преживения ужас. Опасностите при корабокрушението и предишните страдания бяха направили спомена от последното приключение по-леко поносим. Макар че бе още съвсем млада Елена бе станала много по-смела от възрастна жена.

При тръгването си корабокрушенците бяха в отлично настроение. Изглежда съдбата, която толкова време жестоко ги преследваше, бе решила най-сетне да ги покровителства само с радост.

От брега на езерото до края на ширната равнина те вървяха по сравнително равен и лек път.

На места забелязваха следи от червени маймуни. Веднъж дори съзряха една, която пътуваше над главите им. Но тези безобразни орангутани не ги плашеха много. Лало казваше, че миасите не са опасни и не можеше да си обясни странното поведение на онази маймуна, която им бе създала толкова мъки и страхове.

Като наистина опасен за човека той посочваше миас ромби, а маймуната, която бе грабнала Елена, не принадлежеше към този вид — тя се бе оказала миас папо. Нейната постъпка можеше да се обясни само с крайното раздражение от борбата с крокодила.

Освен този едър вид пътниците видяха и други маймуни при прекосяването на равнината: това бяха миаси касио, които бяха много по-дребни от другите и имаха кротък характер. Но те не срещнаха нито един миас ромби, макар че бяха слушали безкрайни приказки за неговото съществуване на остров Борнео.

38. ПРИЯТЕЛСКО ЗНАМЕ

Към залез-слънце бяха прекосили равнината и започнаха да се изкачват по планината, която се разстиляше пред тях.

След като вървяха неуморно на другия ден, стигнаха до върха на голямата планинска верига. На север пред тях се издигаше върхът Кинабалу, висок около четири хиляди метра.

Надолу не се виждаше никакво препятствие, което можеше да ги отклони от пътя.

Между тях и стария Бруни, столицата на Борнео, нямаше нито планина, нито река.

Капитан Редууд знаеше, че ако не в Бруни, то в Лабуан, разположен на север от стария малайски град, ще се покаже приятелско знаме, под което ще намерят помощ и покровителство.

Прекараха нощта на върха и рано сутринта се спуснаха по западния склон. Капитанът знаеше точно посоката, в която трябваше да вървят.

Отначало бе малко тъмно, тъй като височината зад тях закриваше слънцето, но скоро през кичестите дървета започнаха да се процеждат слънчевите лъчи и те продължиха пътуването при хубава дневна светлина.

Всички бяха бодри и весели. Страхуваха се само да не ги срещат даяки — тези страшни неприятели, за които се разказваха такива невероятни истории!

За щастие, не бе съдено да проверят истинността на разказите.

Лошата звезда, която оказваше влияние над съдбата им, докато бяха в източната част на острова, не ги следваше вече.

Все пак те бяха внимателни и при най-малкия шум бързаха да се скрият край някоя сянка. Лало, който умееше да се провира между храстите като змия, бе истински водач. Под неговото предводителство корабкрушенците прекосяваха хълм след хълм, долина след долина. Подир неколкодневно предпазливо пътуване стигнаха до стръмна верига, която им препречваше пътя.

Мъчиха се няколко часа, докато стигнат най-последен връх и горе
бяха добре възнаградени.

В полите на планината лежеше Бруни, градът с дървени стени, а
надясно от него се виждаше малкият остров Лабуан, над който се
развяваше славното знаме на старата Англия.

СЕВЕРНИТЕ МОМЧЕТА

ПЪРВА ГЛАВА

ХАРИ И ХАРОЛД

Полковник Остин, който дълго време служи в Индия, подаде оставка и се върна в Англия. Причините за това бяха няколко. Първо, в един сблъсък с индусите бе ранен и лекарите го посъветваха да напусне армията и да прекара година, година и половина в Южна Европа; второ, почина жена му, от която имаше двама синове, вече големи момчета — Хари, на шестнадесет, и Харолд, на петнадесет години, нуждаещи се от добро възпитание; и трето, полковникът трябваше лично да се яви за наследството, оставено му след смъртта на негов роднина.

В Индия момчетата не получиха никакво възпитание и макар и здрави и силни, бяха почти неграмотни и груби като своите индийски връстници, с които прекараха детството си, затова бащата се страхуваше да ги показва на по-отбрани хора. Полковникът през всичкото си време бе зает със службата и не смогваше да се занимава с децата, а жена му, необразована индийка, в този случай не можеше да замени мъжа си. Освен това живееха в район, в който нямаше нито училище, нито учители.

Като се върна в родината си, Остин с ужас забеляза, че синовете му рязко се отличават от своите европейски връстници — деца на добри семейства, — и реши веднага да се заложи с тяхното образование. Но как? Синовете му отдавна бяха преминали възрастта, на която децата постъпват в първо отделение, а в по-горните класове Хари и Харолд не можеха да постъпят, защото нямаша необходимите знания. Полковникът реши да им намери учител настойник, който да ги научи на добри обноски и да повиши знанията им до ниво, позволяващо да се запишат в някое висше учебно заведение. Скоро успя да открие такъв човек и съобщи това на синовете си. Според тях обаче подобна бащина загриженост бе съвсем безполезна и те решително не я одобриха.

— Та това е просто дивотия, Хари! — възкликна Харолд, като кършеше с пръчка главичките на цветята в градината. — Какви ученици ще ставаме сега?! Що за глупост е намислил нашият баща — да ни кара тепърва да слушаме школки измишльотини?! Знаем да четем и пишем — стига ни!

— Я по-добре млъкни! — отвърна Хари, мъчейки се да наведе до земята короната на една ябълка, докато се пречупи младото дръвче.

— Знаеш ли какво, Хари, да се престорим, че не можем да търпим отвратителния старик, когото баща ни наема за учител, и той сам ще избяга от нас — продължи Харолд, покачил се на плета, въобразявайки си, че учителят сигурно ще е старец.

— Браво, Джери! — избоботи Хари, който, като свърши с ябълката, сега с всички сили се опитваше да разклати и тополата, но тя хич и не искаше да знае за напразните му усилия.

В това време в дъното на пътеката се показаха полковникът и някакъв непознат човек.

Предполагаемият учител старик се оказа красив младеж на двадесет и четири години, с чудесни маниери и умно лице.

Момчетата дори не се обърнаха, когато до тях спряха баща им и непознатият. Харолд седеше на плета, като люлееше крака и ги удряше с пръчката си, а Хари с всички сили клатеше коловете на оградата, върху която бе седнал брат му. Остин ги повика, но те се направиха, че не го чуват, и продължиха „заниманията“ си.

— Вие виждате, господин Стюарт, колко са невъзпитани — каза полковникът. — Няма лесно да се разберете с тях.

— Виждам, виждам, господин полковник — отговори младият учител, — но мисля, че все някак си ще се спогодим... Добър ден, приятели! — поздрави той момчетата, като отиде при тях и вежливо сне шапка.

Палавниците приеха поздрава с мълчалив присмех. Харолд изведнъж прехвърли краката си от другата страна на плета, скочи и търти да бяга из полето, Хари моментално последва брат си. Полковникът и учителят останаха сами.

— Ето отговора на вашата вежливост! — въздъхна бащата. — Не, господин Стюарт, едва ли ще свикнете с тях. Уверихте се, че нищо не съм преувеличил, когато ви разказах колко са невъзпитани моите синове.

— Че са грубички и не познават елементарните правила на поведение в обществото, за съжаление е вярно — каза учителят. — Но от това изобщо не губя надежда да се сближа с тях и да ги направя добри хора.

— Дай боже! — отново въздъхна полковникът.

— Лицата на момчетата — продължи Стюарт — ми харесват, доколкото успях да ги разгледам от пръв поглед. За мене това е сигнал, че синовете ви нравствено са запазени, което е най-важното. Здравето им е много добро, но те са родени и отраснали при горещ климат. Струва ми се, че сега би било добре да поживеят в някоя северна страна с хубав боров въздух. Знаете ли какво, господин полковник? Отдавна се каня да посетя Норвегия, но нямам средства. Позволете ми да отида там с вашите синове. Те ще привикнат към суровия климат и това още повече ще укрепи здравето им. По време на, пътуването ще ги запозная с историята и с всичко необходимо за бъдещите сериозни учебни занятия. Може да успее да им вдъхна и любов към труда. Постигна ли това, по-нататък е лесно, бъдете спокоен.

— Добре, приятелю! — каза полковникът, като стисна ръка на своя събеседник. — Това съвпада с моите планове. Знаете, че трябва да прекарам година и нещо в Южна Европа. Ще ми се да отида в Средиземноморието. През това време вие поживейте със синовете ми в Норвегия, като се опитате да направите от тях каквото е възможно. Много се надявам на вас и се радвам, че приятелството ми с вашия покоен баща ще продължи и между нас... Ще ви дам необходимите средства за пътни разноски. Не жалете парите, но не позволявайте на синовете ми да ги пръскат напразно — изобщо, не ги глезете. Нека да привикнат колкото се може повече към труд и по-малко да използват услугите на хората край себе си.

— О, бъдете спокоен, господин полковник, няма да им позволя нищо излишно, но и от нищо необходимо не ще ги лиша. И все пак още сега ви предупреждавам, че там може да се наложи някой път и да погладуват, да преминат през несгоди и премеждия.

— Толкова по-добре, скъпи, толкова по-добре! Така по-бързо ще заякнат и ще се калят в борбата с живота и природата. Намеренията ви са чудесни. Довечера ще поговорим по-обширно за всичко, а сега ми позволете малко да си почина, защото усещам болки от раните си.

Като се ръкува с бъдещия настояник на синовете си, полковникът се раздели с него и тръгна към къщи, а учителят замислен се заразхожда по градинските пътеки.

Вечерта Остин разговаря доста дълго със Стюарт за предстоящото пътешествие по Норвегия. След като го изпрати, нареди да повикат момчетата, които преди това никъде не можаха да открият, и им съобщи за пътешествието. Смъмри ги за лошото им държание през деня и със заповеден тон ги посъветва да се постараят да поправят характера си. Така строго бащата никога не бе говорил със синовете си. Това им направи силно впечатление. Като се разделиха с него, започнаха да обсъждат думите му.

— Изобщо не знаех, че трябва да си сваля шапката, когато се ръкувам с някого — каза Харолд. — Не съм го направил, и туй то! Не исках!

— И излезе твърде глупаво! — подметка Хари, който понякога противоречеше на брат си.

— Но няма ти постъпи по-добре? — с насмешка го попита Харолд.

— Последвах примера ти — отговори Хари.

— Значи и ти излезе такова магаре, каквото съм аз!

Този аргумент се стори толкова убедителен на Хари, че той веднага премина към по-миролюбив тон и промени разговора.

— Какво мислиш, Харолд, за отиването ни в тази... коя беше?...

А, да, в Норвегия?

— Нищо не мисля — отговори равнодушно Хари.

— А къде се намира тя?

— Дявол я знае!

— Искаш ли да отидеш там?

— Че защо не? Все пак това е много по-добре, отколкото да кисна над гръцките и латинските дивотии, с които ни заплаши татко, когато реши да ни наеме учител.

— А учителят изглежда голям добряк, нали?

— Да, но... май конте пада — само това му е лошото.

— Казва се Джон Стюарт — продължи след кратка пауза Хари. — Знаеш ли какво, Джери? Хайде да му викаме Стю. Татко каза, че е шотландец — такъв прякор много ще му отива^[1]... Хей, господин Стю Ха-ха-ха! Добре го измислих, нали?!

— Ха-ха-ха! — разкикоти се и брат му. — Браво, Хари! Винаги си бил майстор на прякорите. Ненапразно те пердашеха за това толкова много в Индия.

— И все пак иска ми се да зная къде е тази Морве... или как беше? Норвегия май — каза Хари. — Почакай. Иде готвачът, да попитаме него.

— Хей, Робърт! — извика той на човека, който минаваше покрай тях с бяло боне на главата. — Знаеш ли къде е Норвегия?

— Нор-ве-ги-я? — изрече проточено готвачът. — Право да си кажа, не зная... Не съм чувал такова име. Трябва да е някъде около Индия. Там имената са такива чудновати.

— Около Индия ли? — повтори Харолд, клатейки глава. — Не може да бъде! Ние самите сме от там, но никога не сме чували за страна с такова име.

— Може, но признавам, не зная, господа! — засрамено промълви готвачът. — Попитайте учителя си, той трябва да знае, нали е учител — това му е работата.

И така, днес момчетата не можаха да научат къде се намира страната, в която се канеха да отидат.

На другия ден дойде учителят им. Те бяха в градинката и горещо се препираха за мястото, където трябваше да се намира Норвегия. Този въпрос толкова ги бе увлякъл, че забравиха да счупят поне един клон в градината, както правеха обикновено.

— Добър ден, мои млади приятели! — чуха изведнъж зад себе си поздрав. Бързо се обърнаха и видяха учителя да идва към тях. Този път като по команда снеха шапките си и се поклониха. Младият мъж се позасмя и се ръкува с тях.

— Къде е баща ви? — попита той.

— Трябва да е в кабинета си — отговори Харолд, като мачкаше шапката си в ръце.

— Сложете си шапките и отидете при баща си да узнаете мога ли да го видя — продължи Стюарт с леко повелителен тон.

Харолд погледна малко изненадано учителя и като прочете на лицето му потвърждение на заповедта, подчини се и тръгна.

— А вие — обърна се Стюарт със същия тон към Хари — ми покажете къщата, все още не зная добре разположението на стаите.

Хари също не без учудване погледна учителя, но тръгна. Стюарт отново се подсмихна и го последва.

След обяда Остин и учителят се заговориха. Момчетата наостриха уши.

— Значи той има двама синове? — каза полковникът. — Чух, че са поотраснали.

— На години — да — отговори Стюарт, — но по всичко друго са си истински деца.

— Какво говорите! По-големият е почти на двадесет години.

— Това нищо не значи! Има хора, които през целия си живот остават деца. Зрелостта не зависи от годините, а от степента на развитието на човека. Да вземем неговите синове: просто е неудобно да ги гледаш. С тях не може да се разговаря за нищо друго освен за побоища и най-различни глупости. Представете си, когато вчера им казах, че се каня да замина за Норвегия, по-големият не се сети дори да попита къде се намира тя. Как ви се струва?

— Ужасно! — каза полковникът, като се опита незабелязано да погледне синовете си.

Момчетата се изчервиха от срам — досетиха се, че учителят разказва именно за тях, а не за някакви познати на баща им.

— Те много се учудиха — продължи Стюарт, — котето научиха, че Норвегия е една от най-северните държави и че град Християния^[2] е нейната столица.

„Спомних си най-после къде е тази проклета Норвегия? — каза си наум Харолд. — Тя е дълга ивица земя край Северно море и под нея се намира малката Дания. Ехе-е, значи все пак съм по-учен от дангалака, за когото говори учителят!“

— Мнозина мислят, че да пътешестваш по Норвегия съвсем не е интересно, но това не е истина. Там климатът е здрав, има много красиви места и най-различни животни, така че човек може с дни да ловува.

— Има ли и реки? Може ли да се лови в тях риба? — попита Харолд.

— Разбира се, че има, момчето ми — отговори Стюарт. — Даже твърде много реки и езера има.

— Чу ли?! — радостно извика Харолд, като погледна брат си.

— Помолете баща си да ви подари по една ловна пушка и по няколко въдици. Там ще ходим на лов и ще ловим риба не само за удоволствие, но и за храна. Може да попаднем в безлюдни места, където няма от кого да си купим храна, и ще трябва сами да си осигуряваме прехраната.

Братята така бяха заинтригувани от предстоящото пътешествие, че обсипаха учителя си с най-различни въпроси.

— Кога ще тръгнем? — питаха те всеки ден ту баща си, ту настойника си.

— Скоро, скоро, потърпете малко! — успокояваше ги Остин.

— Учете се сега да стреляте и изобщо да владееете огнестрелните и хладните оръжия, това ще ви е необходимо — съветваше ги Стюарт.

Момчетата с удоволствие последваха съвета, когато баща им им подари по една хубава лека пушка с всички принадлежности. Само за няколко дни се научиха добре да стрелят под ръководството на учителя и на самия полковник, който прибави към пушките по два револвера и по един ловджийски нож. Доволни от подаръците, бъдещите пътешественици по цял ден ходеха въоръжени от главата до петите. Дори когато си лягаха да спят, слагаха револверите под възглавниците си, а пушките — до главите.

Най-после приготовленията свършиха. Хари и Харолд се сбогуваха с баща си и тръгнаха със своя настойник на път. Макар да не бяха съвсем сигурни харесват ли учителя си или не, вече усещаха, че започват силно да се привързват към него, но от едната гордост само не показваха това явно.

[1] Stew (стю) — свинско месо, което шотландците много обичат.

↑

[2] До 1921 г. Осло — столицата на Норвегия — носи името Християния. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

ПЪРВОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Първо отидоха в Лондон, а после — в Грейвзенд. Главната забележителност на този град бе изобилието на раци. Всеки, когото срещнеха, носеше пълна торба с раци; във всеки дюкян като че ли задължително се продаваха и раци. Отвсякъде се чуваше само: „Раци, раци!“ Струваше им се, че целият град се състои от раци, сякаш и въздухът е наситен с тях. Раци сервираха и на закуска, и на обяд, и на вечеря. Навсякъде пред очите на нашите пътници се мержелееха само раци, затова толкова силно се зарадваха, когато най-после се качиха на кораба и „рачешкият град“ започна малко по малко да се топи в далечината.

След един ден, когато корабът беше далече от брега, момчетата се разболяха от морска болест. Мъките ги накараха да се каят, че са се решили на това пътуване, и те започнаха да гледат на Стюарт като на враг. Той обаче не обръщаше никакво внимание на техните охкания и дръзко недоволство. На третия ден се почувстваха по-добре, успокоиха се и дори помолиха за прошка настойника си, който така търпеливо понесе ругатните им по време на болестта и през всичкото време всеотдайно се грижеше за тях.

Изминаха още два дни. Братята се почувстваха напълно добре и еднообразното, безкрайно бавното според тях плаване по Северно море започна да им дотяга.

— Като че ли никога няма да стигнем! — оплакваше се Хари.

— Вярно, пълзим като костенурки — подкрепи го Харолд. — Хей, вие — обърна се той към капитана, — слушайте, не може ли да плаваме по-бързо?

Капитанът се обърна, пхна ръце в джобовете по моряшки навик, присви очи и каза с назидателна строгост:

— Аз не съм „хей, вие“! Кой ви е научил да се обръщате така към по-възрастните?

— Извинете, капитане — промърмори сконфузено момчето. — Но право да си кажа, дотегна ни вече да гледаме това море: все вода и вода...

— Дотегна ви да гледате морето! — извика морякът. — Та аз го гледам цели тридесет години и пак не мога да му се нагледам! Възможно ли е да омръзне на някого морето? Погледнете водата — тя е жива, всяка капка носи в себе си цял един свят! Погледнете нагоре — виждали ли сте някога всичките тези птици! Вижте как весело се носят във въздуха, а ето и отражението им във водата. Забелязахте ли как се издига ястребът риболовец? Скоро ще се спусне като стрела и ще сграби заляпалата се рибка, непредпазливо изплувала на повърхността на морето. Да ви дотегне морето?! Знаете ли вие, млади човече, че водата е началото на всяко съществуване, че тя е дала живот на всичко живо на земята? Изучавайте природата, приятелю, започнете изучаването ѝ от водата и, повярвайте ми, никога няма да ви дотегне. Ето че идва и вашият настойник. Попитайте го, сигурен съм, че ще потвърди моите думи. Господин Стюарт, вашият възпитаник се оплаква, че плаваме много бавно. Да впрегнем ли морския змей? Как мислите? — добави капитанът с усмивка, която показваше, че вече се познава с наставника на момчетата и е посветен в тайната на тяхното пътуване.

— Наистина ли съществува такъв змей? — с любопитство попита Харолд.

— Казват, че съществува, макар лично да не съм го виждал. Но мога да ви посоча човек, който го е срещал.

— Говорите за Омсен, нали, капитане? — включи се в разговора приближил се младеж, който изглеждаше на не повече от двадесет години.

— Точно за него! Тези момчета искат да уловят с въдица морския змей. Съветвам ги да се свържат с Омсен, който вече го е виждал, и може би ще им каже как да го хванат — усмихна се капитанът.

— Та нима това е възможно! Змейт е дълъг около двеста метра! — извика младежът.

— За децата всичко е възможно, приятелю!

— Не е истина, съвсем за друго говорехме, той лъже!! — закрещя Харолд с присъщата за него грубост.

— Тоя бърбори като сврака! — подкрепи го Хари.

Капитанът мълчаливо сви рамене и се отдалечи, а Стюарт изгледа намръщено двамата братя. Те осъзнаха грубостта си и сконфузено наведоха глави.

— Оле Омсен ще ви разкаже за змея — отново проговори непознатият младеж.

Този млад човек често ще срещате в разказа ни, затова ще кажем няколко думи за него. Името му е Винсент. По националност е швед и пътува за родината си. Среден на ръст, добре сложен, Винсент бе олицетворение на сила, красотата и здраве.

— Кой е този Оле Омсен? — попита Хари.

— Норвежецът, за когото ви съобщи капитанът. Пътувал е твърде много и сега служи тук като матрос.

— Говори ли английски?

— Малко. Веднага ще го доведе — каза Винсент и тръгна да дири норвежеца.

— Какъв младеж! — възхити се Стюарт.

— Същинско хлапе — възрази Хари, който не обичаше пред него да се говорят хубави неща за други момчета. — Той е малко по-голям от мене — добави с презрителна гримаса.

— Да, няма още двадесет години, но физически е много по-развит и по-възпитан от вас — отбеляза Стюарт.

— За вас всички са по-развити и по-възпитани от мене! — озъби се Хари, а само след миг наум си каза: „Нима наистина съм толкова груб и невъзпитан?“

В това време дойдоха Винсент и Омсен. Норвежецът беше висок, рус, с големи сини очи и открито лице. Изглеждаше на около четиридесет години.

— Ето го и Оле — представи Винсент матроса.

— Оле! Какво интересно име! — не се стърпя Хари.

— Цялото му име е Олаф, а Оле е съкратено — поясни Стюарт. Това име е скъпо за всеки норвежец, защото така се е наричал един от великите им крале. Някога ще ви разкажа за този крал. А сега, моля ви — обърна се той към норвежеца, — нека чуем какво знаете за морския змей, това много ни интересува.

— Веднъж бях на кораб, който обикновено пътуваше между Африка и Европа. Плавахме с пълна пара към Атлантическия океан. Не бях на вахта и лежах на палубата, пуших си лулата и бръщолевех с

приятели. Изведнъж чух викове: „Морският змей! Морският змей!“ Скочих и се завтекох към борда. Там вече бяха се стълпили всички. Погледнах надолу и видях на повърхността на водата страшно чудовище с невероятна дължина. Люспите му блестяха на слънцето.

— Колко голямо беше? — попита Стюарт.

— Около двеста метра дълго, не по-малко. Имаше змийска глава, плуваше особено шумно и откъм него идваше силна миризма на мускус. Не се решихме да се приближим: струваше ни се, че само един удар на странната му опашка е достатъчен, за да хвъркне корабът ни във въздуха.

— Глупости! Това не го вярвам! — извика Хари.

— Това са просто приказки! — добави и Харолд.

— Защо говорите така за неща, които не знаете? — укори ги Стюарт. — Най-малко досега е изследвано морето, а малко ли чудеса има в него! Може би ще дойде време, когато в музея ще има и препарирани морски змей, както сега има скелети на мамут и други земни чудовища, отдавна несъществуващи. Морският змей навярно е от ония животински видове, които са на изчезване.

Тези думи накараха момчетата да се замислят.

В това време настъпи пълна тишина и корабът застана неподвижно на едно място. Всички от екипажа, без да губят време, започнаха да ловят риба. Хари и Харолд се присъединиха към матросите да им помагат, а всъщност, без да искат, им пречеха и при изтеглянето на мрежата, и при улавянето на скачащите по дъното на лодката риби, и при пренасянето на улова в кораба.

Денят премина весело. Привечер повея хладен попътен вятър и корабът поривисто се понесе напред. На разсъмване, когато мъглата се вдигна, в далечината ясно се очерта норвежкият бряг. Стюарт извика двете момчета на палубата. Корабът плаваше бързо. Очертанията на брега ставаха все по-ясни и по-ясни. Започнаха да се виждат и гористите хълмове.

— Коя е страната пред нас? — попита Хари.

— Норвегия, а ето и заливът край Християния — отговори учителят.

— Значи преминахме Северно море и плаваме по...

— Северно море остана зад нас и сега преминаваме Скагерак — продължи Стюарт.

— Скагерак — извика Харолд. — Какво смешно име! Чакайте... около този Скагерак видях на картата още едно чудновато название... какво беше то?...

— Да, припомнете си как се нарича другият проток, по който също може да се отиде в Балтийско море.

— Сега, сега, господин Стюарт, почакайте... Кар... Кит...

— Категат! — каза Хари.

— Точно така, Хари, вие по-добре знаете географията.

— А ще влезем ли в този проток? — попита Харолд.

— Не, приятелю. Категат ще остане долу, от дясната ни страна.

Разговаряйки, момчетата не забелязаха как корабът се приближи толкова до брега, че се виждаха къщите и градините на Християния.

Скоро пътниците заедно с багажа бяха натоварени на една лодка и слязоха на пристанището. Заливът беше пълен с кораби от всички краища на света: холандски, италиански, руски, американски. Носеше се гълчава от подвиквания и говор на най-различни езици. Нашите пътешественици щяха да се объркат в тълпата, ако не бяха срещнали Винсент — познайника си от кораба.

— Сега накъде? — попита ги той.

— За нас е безразлично — отговори Стюарт. — Най-напред трябва да намерим някой хотел. Там ще оставим нещата си, ще закусим и след това ще тръгнем да разгледаме града.

— А, за това не ви трябва много време. А после?

— После искам да отидем навътре в страната. Норвегия ми е позната само по книги и разкази. Казват, че има много хубави места между Християнин и Берген.

— Вярно е. Аз също отивам в Берген. Искате ли да пътуваме заедно? Познавам тези места и мога да ви бъда полезен по пътя.

— Благодаря, много сте любезен! С удоволствие приемам предложението ви. Но с какво ще пътуваме?

— Не сте ли виждали тукашните двуколки?

— Още не.

— Вижте, ето една!

Това беше ниска, открита кола с високи стени, с един впрегнат кон. В нея седеше, по-точно беше полуизлегнат, един-единствен пасажер. Отзад имаше стъпало, на което стоеше каруцарят, и оттам, през главата на пътника, направляваше коня.

— Колко интересни двуколки — извика Харолд. — Как ще се съберем в една?

— Всеки от нас ще бъде в отделна. Те са приспособени само за един пътник — усмихна се Винсент.

— О, това е прекрасно! — извика Хари. — Джери, ще можем сами да ги караме!

— Ще видим — каза Стюарт. — А сега да отидем в хотела.

Пътъом наеха четири двуколки за следващия ден. В хотела се нахраниха добре, пиха по чаша чай и тръгнаха да разглеждат града.

На другия ден още в зори пътешествениците се качиха в оригиналните екипажи и тръгнаха на път.

Харолд се заговори със своя водач, който беше негов връстник и така смешно бръщолевеше няколкото английски думи, които знаеше, че нашето момче не се стърпя и започна да му се присмива. Каруцарят се обиди, спря коня, скочи на земята и каза следните английски думи, безмилостно изкривени:

— Аз няма ще отивам... той смее на мене... Да слизай долу! — и заплашително се приближи към своя пътник, който прималяваше от кикотене, като гледаше жестовете на норвежеца.

— Ах, ти, проклетнико ниедни! — извика най-сетне Харолд, като се увери, че кочияшът наистина не иска да кара по-нататък, и му изтърси един силен юмрук — Така ти се пада, мръсно.

— О-о! — разлюти се норвежецът, смъкна пътника от колата и започна да го удря, където свари.

Като чу виковете, Стюарт, който беше минал напред, се обърна, заповяда на кочияша си да спре колата и слезе. Когато дойде на мястото на сбиването, видя следната картина: силният норвежец бе повалил Харолд на земята, затиснал го беше с коленете си и го удряше с юмруци.

— Е, стига, стига! — извика Стюарт, като отблъсна норвежеца от своя възпитаник. — Надявам се, че се е вразумил и ще бъде по-внимателен! Това е един добър урок за него. Наистина ме е срам да те гледам, Харолд! — добави той, като му помагаше да се изправи и отърсваше праха от дрехите му.

Кочияшът добродушно се засмя, улови поводите и отиде на мястото си.

— Почакай, ще те науча аз тебе, норвежко куче! — прошепна Харолд, качвайки се в двуколката.

— Не ви съветвам да го нападате повече — каза Стюарт. — Виждате много добре, че той е по-силен от вас и следващия път може още по-лошо да си изпатите.

Не мина без приключения и Хари. Докато се разиграваше тази сцена, малко по-нататък започна друга.

Като помоли кочияша да си разменят местата, Хари улови поводите. Младата буйна шведска кобила, усетила, че поводите са в неумели ръце, ускори вървежа си. Конят на Винсент едва успяваше да я следва. Изведнъж тя с рязко извъртане на главата изтръгна поводите от ръцете на Хари, стисна със зъби юздите и се впусна с всички сили в

галоп. Колата заподскача при всяка вдлъбнатина на пътя. Хари, вкопчил се с две ръце в колата, беше ни жив, ни умрял. Кочияшът понечи да улови поводите, но не успя и те се повлякоха по земята. Кобилата се отби от пътя и колата страшно заподскача. След няколко минути стъпалото, на което стоеше Хари, се изхлузи изпод краката му, той не успя да се задържи с ръце за колата и падна на земята. При падането удари главата си в нещо твърдо — камък или дърво, и изпадна в несвяст.

ТРЕТА ГЛАВА

НАУЧНИТЕ БЕСЕДИ

Като се свести, Хари видя, че лежи в голяма стая, от тавана на която висяха някакви трески. Чак като се вгледа внимателно, забеляза, че това не са трески, а сушена риба. Той затвори очи и се замисли какво се е случило с него. Малко по малко започна да се съвзема и си припомни всичко, само не можеше да разбере къде се намира.

„Къде съм сега? — питаше се той, като отвори очи и заоглежда стаята. — Къде ли са господин Стюарт и Харолд? Нима са ме оставили самичък?“

Той усети болки от светлината и отново затвори очи. После чу, че вратата се отвори и някой влезе. Повдигна клепачи и видя доброто лице на настойника си, наведено над него.

— Помислих си, че сте ме изоставили, господин Стюарт — каза момчето със слаб глас.

— Неоснователно сте мислили така, Хари. Как се чувствате сега?

— Вече ми няма нищо. Само главата много ме боли.

— Е, да, след такова падане. Помните ли какво се случи с вас?

— Помня. Конят повлече колата, аз изтървах поводите и се изтърсих от проклетата двуколка. А къде съм сега?

— В една рибарска колиба близо до Християния. Не успяхме да изминем много път поради произшествието с вас.

— А къде са Харолд и Винсент?

— Харолд естествено е тук, но Винсент не можеше да чака, докато оздравеете, и тръгна сам за Берген.

— Та нима толкова дълго съм боледувал?

— Вече две седмици.

— Чудно нещо! А на мене ми се струва, че това се случи вчера.

Момчето доста се умори от разговора и отпадна. Стюарт забеляза това и ласкаво му каза:

— Поспете си сега, Хари! Още сте много слаб, достатъчно говорихме.

Момчето се усмихна и затвори очи, а учителят тихичко си тръгна.

Изминаха няколко дни. Здравето на Хари бързо се поправяше. Той започна да става от леглото и да излиза на чист въздух.

Веднъж седеше с Харолд и настойника им в градината. Стюарт увлекателно разказваше на възпитаниците си всичко, каквото знаеше за Норвегия.

— Помните ли, веднъж искахте да ни разкажете нещо и за Олаф?

— Помня, помня... Ако нямате нищо против, мога и сега да ви запозная с неговата история.

— Бъдете така добър! — казаха в един глас момчетата.

Трябва да отбележим, че по време на боледуването на Хари синовете на полковник Остин станаха много по-възпитани. Те почти престанаха да говорят на диалект, грубостта в поведението им намалю. Знанията им се обогатиха благодарение беседите със Стюарт. Неговите разкази така им харесваха, че те бяха готови да го слушат по цели дни. Палавниците дори и не подозираха, че всичко това се равнява на училищни занимания и едва ли биха повярвали, ако някой преди това им беше казал, че щом се сдобият с наставник, всъщност веднага ще започнат да учат. Те си мислеха, че да учиш, значи да седиш над книгите и да зубриш отегчителни и неясни думи.

А Стюарт, като се запозна със степента на знанията и с характера на своите ученици, избра за начална форма на занимания с тях устните беседи. Така искаше да ги заинтересува, да ги накара да обикнат учението. Той беше твърдо убеден, че ще постигне целта си и ще застави момчетата дори да го молят да им дава книги за прочит.

Наистина за това трябваше още доста да се почака, но Стюарт видя, че началото е поставено, и искрено се радваше на положителния обрат в характера и ума на своите възпитаници.

— И така, слушайте! Олаф се е родил в 995 година на един малък остров, чието име не е известно. Майката на Олаф се добрала до острова, за да се скрие от убийците на мъжа си, които я преследвали. Още дете, Олаф бил откраднат от пирати и продаден в робство. След време попаднал в Русия. Там го видял Владимир и го взел на служба при себе си. Владимир харесвал хората с мъжествена външност, а Олаф бил силен, висок и много красив.

— А кой е тоя Владимир! — попита Харолд.

— Това е руски княз. Той, подобно на Константин Велики, приел християнството и покръстил своя народ. Но да продължа... Олаф бил езичник, скоро му дотегнало да служи при Владимир и го напуснал. След дълги скитания попаднал на остров Борнхолм и там се заселил.

— Къде се намира този остров? — прекъсна Хари разказа на учителя.

— В Балтийско море, под Швеция.

— И какво е правил там Олаф? — попита Харолд.

— Станал пират. Пиратството тогава е било много разпространено.

— Значи тогава много весело се е живеело! — възкликна Харолд.

— Силно казано — апострофира го Стюарт. — Нима можеш да живееш весело, когато всяка минута си заплашен да ти отнемат цялото имущество, свободата и дори живота? Помислете малко!

— Да... имате право, господин Стюарт — сконфузи се момчето. — Наистина не помислих за това.

— А то е главното, драги приятелю! Но да се върнем към любимеца на норвежците. Веднъж Олаф попаднал в Дъблин. Ирландия по онова време се управлявала от принцеса. Народът искал тя да се омъжи, затова в Дъблин се било стекло множество от богати и знатни рицари. Всички се събрали в двореца на принцесата, където трябвало да стане сгледата. Между тях имало и един чужденец с благородна и мъжествена външност, но в обикновено и грубо облекло. Точно той привлякъл вниманието на принцесата. Тя го попитала как се казва и кой е. Той отговорил, че го наричат Олаф и че е норвежец.

— Добре, че не се е бил наконтил, на войник това не отива — вметна Харолд.

— И принцесата била на същото мнение. Олаф веднага ѝ харесал и тя го избрала за свой съпруг. Скоро славата на Олаф достигнала до норвежкия крал Хакон. Той бил много лош човек и народът го наричал Хакон Злия. Та на Хакон не му било приятно, че негов поданик е станал също крал. Той изпратил в Ирландия свой доверен човек, който спечелил обичта на Олаф и го склонил заедно да отидат в Норвегия. Пристигнали тъкмо по времето на успешен заговор срещу злия крал. Хакон бил принуден да избяга, а Олаф, когото искал да убие, бил избран на мястото на Хакон за крал на Норвегия.

— И какъв крал излязло от него?

— Преди всичко добър военачалник. Въпреки че се покръстил, не се проникнал от духа на християнството, пречели му тогавашните груби нрави. Като се покръстил, по примера на руския княз Владимир, решил да покръсти и народа си, но пристъпил към това не както трябва. Вместо да действа кротко и смирено, както учи Евангелието, почнал да принуждава норвежците с огън и меч да приемат кръщението. Мнозина външно приели християнството, но в душите си останали езичници. Ако Олаф беше постъпил смирено и кротко, сигурно би постигнал целта си много по-скоро. Кротостта е винаги по-силна от насилието.

— Наистина е така — каза Хари. — Ако вие, господин Стюарт, бяхте започнали постоянно да ме ругаете и наказвате, аз едва ли бих ви слушал. Може би щях да си давам вид, че ви слушам, но в душата си щях да ви проклинам така, както сега ви обичам и уважавам.

Момчето с насълзени очи подаде ръка на своя учител, който я стисна приятелски.

— Много ми хареса беседата ви за Олаф — каза Харолд. — Дали, господин Стюарт, цялата история е така интересна? Аз мислех, че като учебен предмет е твърде отегчително нещо.

— Зависи от това как я преподават. Историята може да се преподава така, че никога да не дотегне, и колкото повече я изучавате, толкова по-ще искате да знаете нови и нови неща.

Ето, в такива разговори нашите пътешественици прекараха времето си до пълното оздравяване на Хари и момчетата се проникваха от все по-голямо и по-голямо уважение към своя наставник.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

В ГОРАТА

Когато Хари напълно оздравя, тримата млади англичани благодариха на добрите си хазяи за гостоприемството и тръгнаха отново на път. Те вървяха пеш и искаха така да стигнат чак до самия Берген. Този начин на пътуване им се струваше особено приятен, тъй като можеха да не бързат и да минават откъдето си искат. Те често спираха в разни селца и полски къщички. Навсякъде ги приемаха добре и ги гощаваха с каквото има.

Стюарт и по пътя разказваше на своите възпитаници различни епизоди от историята, запознаваше ги с по нещо и от естествените науки и с удовлетворение забелязваше, че интересът, с който го слушат момчетата, не отслабва.

Хари и Харолд се надяваха всяка минута да срещнат вълк или някое друго животно, по което биха могли да опитат пушките си. И наистина, веднъж чуха някакъв шум. Хари бързо изтегли предпазителя и извика на брат си:

— Харолд, пригответи се, ей сега ще излязат вълци! Чуваш ли как вият?

Харолд го послуша и двамата тръгнаха с трескаво очакване срещу усиливащия се шум.

Стюарт се ослуша, разбра каква е работата и с усмивка каза на своите спътници:

— Тези вълци не могат да се местят от леговищата си, да отидем ние по-скоро при тях.

Момчетата учудено погледнаха своя наставник и заинтригувани от думите му, удвоиха крачките си. Колкото по-напред отиваха, толкова шумът се чуваше по-силно и по-ясно, докато се превърна в силен екот. Развълнувани, с биещи до пръсване сърца, те се промъкнаха през високия гъст храсталак и спряха, омаяни от величествена гледка.

Грамаден водопад се спускаше от такава височина, че на доста голямо разстояние около него имаше мъгла от водни пръски. Великолепното природно явление накара и тримата да притихнат за няколко минути от възторг. Те не можеха да снемат очи от водата, която се хвърляше от шеметната височина и играеше на слънцето с всичките цветове на дъгата. Гледаха, докато очите им се измориха.

— Ах, колко е хубаво! — извика Хари, който пръв се опомни.

— Какви вълци! — пригласяше му Харолд. — Какво великолепие! Наистина, трудно е да откъсне поглед човек от такова чудо, нали, господин Стюарт?

— Да, Джери, имаш право! — отговори настойникът, като продължаваше да се любува на гледката.

Те насядаха край водопада и дълго се взираха в играта на шумната вода.

— Има ли в Норвегия още такива водопади? — попита Харолд.

— Да, много са, както обикновено във всяка планинска страна. Но този навярно е един от най-големите — отговори Стюарт.

Нашите пътници не усетиха кога се мръкна и чак тогава се заприготвиха да продължат пътя си. През деня сравнително лесно се ориентираха, макар да се отклоняваха от пътя, но сега се оказа по-

трудно. Въпреки че вечерите в северните страни противоположно на южните са много по-продължителни и нощите често са твърде светли, в гората ставаше все по-тъмно и по-тъмно. Тримата, като се полутаха известно време, разбраха, че са се заблудили — никъде не се виждаше път, отвсякъде ги заобикаляше безкрайна гора.

— Като че ли се загувихме — каза най-после Стюарт.

— Колко се радвам! — извика Харолд. — Ще пренощуваме тук, хубавичко ще се наспим под тези борове. А сега съм гладен и доста изморен.

— А вълците? — подсети го Хари.

— Имаме си пушки!

— Да, но да не мислиш да бдиш цяла нощ с пушката си?

— Може да се редуваме...

— Оставете този разговор — прекъсна ги Стюарт. — Срещу вълците има по-добро средство от вашите пушки.

— Какво? — в един глас попитаха момчетата.

— Огънят! Ще накладем голям огън и ще го поддържаме до сутринта. Това не е трудна работа — нощите тук са къси. Лошото е, че наистина няма какво да ядем.

— Може да сварим супа — предложи Хари. — В чантата си имам булгур, а у Харолд е бульонът.

— А съд и вода? Може ли да се свари супа без тях?

— Ах, да. Дори не помислих за това.

— А то е главното. Тогава най-добре е да направим така: Харолд ще събере тук повечко съчки, а ние с Хари ще отидем на лов.

Учителят и Хари тръгнаха, а Харолд се залови да събира дърва и съчки. Те поне бяха в изобилие наоколо и той за кратко време събра грамаден куп. Изведнъж чу два изстрела и разбра, че брат му и Стюарт са попаднали на някакво животно. Накладе голям огън, чиито пламъци се издигнаха високо нагоре и служеше на ловците за ориентир къде се намира Харолд. Когато двамата се върнаха, огънят силно прасчеше и стълб от черен дим се виеше над него. На Харолд много му хареса, че огънят ставаше все по-голям, и продължаваше да трупа още дърва и клони. Ако Стюарт не се беше върнал навреме да го спре, може би гората наоколо щеше да пламне.

— Стига, стига, Харолд! Ще направите пожар! Вижте, най-близките дървета започват да тлеят.

— Че какво от това? Нима гората принадлежи на някого?

— Това не зная. Но даже и да не е собственост на никого, защо да погубваме напразно нещо, което е създал Бог?

— Извинете, господин Стюарт! Малко се поувлякох.

— Добре, момчето ми! Ще ви помоля друг път да обмисляте своите постъпки. А сега чуйте: Хари уби една патица. Оскубете я с него, докато аз одера кожата на това животно, което уцелих — каза учителят и пусна на земята един заек.

Когато вечерята беше готова, нашите пътешественици се нахраниха добре. Тъй като нямаха вода, изпиха по няколко глътки ракия, която се пазеше у Стюарт, и си легнаха да спят.

Нощта мина благополучно. Сутринта всички изпитваха силна жажда, но никъде наоколо нямаше вода. Бяха се отдалечили твърде много и от водопада, дори бученето му не чуваха. Мъчени от жаждата, нашите пътешественици прибраха нещата си и продължиха, като се ориентираха по слънцето. Така вървяха няколко часа и стигнаха края на гората. Слънцето силно напече, а жаждата стана просто непоносима. Изведнъж Харолд спря и весело извика:

— Вижте, вижте! Тук почвата е мека, ето и следи от някакво животно.

— Да тръгнем по тях — каза Стюарт. — Сигурно водят към вода.

Зарадвани, усилиха крачките си. Следите ставаха все по-ясни. Най-после с радост видяха пред себе си светлата лента на малко поточе.

— Ура! — извикаха двете момчета и се завтекоха към чистата като кристал вода.

Наведоха се и така жадно започнаха да пият, че Стюарт трябваше насила да ги откъсне от потока — страхуваше се да не се простудят и да се разболеят, болят.

Като се разхладиха от водата, пътниците се разположиха на брега на потока да си починат. Мястото беше прелестно и те с наслада му се любуваха, но скоро усетиха глад. Харолд пак се залови да накладе огън, а Стюарт и Хари отидоха на лов. След час се върнаха с две диви патици, които набързо бяха оскубани и опечени. За минути от тях останаха само костите. Развеселилата се компания си пийна и вода с по няколко капки вино, което се откъсна от сърцето на пестеливия Стюарт. После продължиха пътя си.

Изминаха няколко дни. Разнообразието на пътешествието се състоеше само в смяната на едно място с друго. Като стигнаха Вине, пътниците наеха кола до подножието на един фиелд^[1], където имаше жилища, пощенски път, станции за почивка и смяна на пътните екипажи.

Пътят от Вине беше заобиколен с красиви пейзажи, от които човек трудно откъсва поглед. Като стигнаха първата станция, оставиха колата и наеха коне за езда. Колкото по-нагоре се изкачваха, толкова въздухът ставаше по-хладен. Скоро се появи и снегът, покриващ тези места през цялата година. Вечерта стигнаха до планинска къщичка, сгушена под грамадна скала — на завет от студа и вятъра.

— Тук се живее! — възкликна Харолд, влизайки в топлата стая. — Да си призная, според мене няма на света нищо по-хубаво от пътешествията! Като порасна, ще пътувам цял живот — като Колумб и Гъливер. Може би и аз ще открия нещо като Америка или лилипутите.

— Имате много неясни представи за истината и измислиците — засмя се Стюарт.

— Какво искате да кажете?

— Това, че откриването на Америка е факт, а Гъливер с неговите лилипути — приказка.

— Интересно! А аз сериозно си мислех, че има страни, където живеят джуджета и великани — разочаровано каза момчето.

— Наистина има страни, чиито обитатели се отличават с високия си ръст, например патагонците, и обратно — ниски като лапландците, които живеят тук, в Северна Норвегия. И все пак разликата между тях не е толкова голяма, колкото е описано в приказките.

— Значи трябва още много да уча, докато започна да различавам измислицата от истината — искрено въздъхна Харолд.

— Да, и аз се радвам, че у вас се зароди желанието да учите. Стига човек да поиска, всичко ще постигне!

Стопанинът на къщичката, едър, с представителен вид старец, прие пътниците радостно. А те от своя страна съжаляваха, че не знаят норвежки, за да разговарят с него и семейството му. За момчетата беше интересно, че хазяите им се учудваха на много техни неща. Те като че ли никога не бяха виждали усъвършенстваните английски въдици за риба. Особено ги зарадва далекогледът на Хари, с който ясно се

виждаха най-отдалечените предмети, невъзможно да се видят с просто око.

[1] Фиелд — високо планинско плато без растителност, над снежната граница. — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

ЦЕЗАР ПИНК

Стопанинът на къщичката отстъпи на гостите кревата си за нощуване. Те дълго се мъчиха да му обяснят, че съвсем не искат да го притесняват, но като видяха, че ще се обиди, приеха любезността му. На тяхно разположение бе предоставена и цялата предна стая, а хазяите се прибраха в задната част на жилището. Тъкмо нашите пътници бяха клекнали около огъня да стотвят супа за вечеря, и на вратата се почука. Едно от момчетата скочи да отвори. На питането му: „Кой е?“, вместо неразбираемата норвежка реч чу родния си език:

— Пътник! Отворете, моля! Много изстинах и съм страшно уморен.

Момчето отвори.

— Добър вечер! — каза, влизайки, висок човек на средна възраст, облечен в туристически костюм, с типично лице и маниери на чистокръвен янки. — А, у вас и супата вече ври. Прекрасно! Страшно съм гладен — продължи весело непознатият, сваляйки от себе си раницата и наметалото, като предварително сложи пушката си в единия ъгъл.

Безцеремонността на влезлия учуди дори Стюарт, който стана и отиде при него.

— Цезар Пинк — представи се непознатият. — А вие как се казвате, благородни лордове?

Стюарт си каза името и му представи двете момчета.

— Като че ли съм знаел, че сте англичани! — ръкува се Пинк с новите си познати. — Къде ли не се навират тези любопитни синове на Албион! Това е и в мой стил. Аз съм американец и също обичам да обикалям света. В това отношение изцяло си приличаме. Да живеят двете велики нации, които говорят на един и същ език, макар да имат различни възгледи и убеждения! Но по дяволите тези възгледи!... Дайте по-добре да хапнем, докато не е извряла супата.

Новодошлият много се хареса на нашите пътешественици и те само за няколко минути така се сприятелиха с него, сякаш се познаваха от години.

Сутринта всички станаха много рано. Пръв беше американецът. След закуска се качиха на конете и водени от Цезар Пинк, познаващ що-годе тези места, се запътиха към платото. Пътят беше много лош и стръмен. Пътниците, особено Харолд, от време на време падаха в снега. Често бяха принудени да вървят пеша, като водеха конете. След няколко часа, силно измъчени, стигнаха до една долина, където имаше колиба. Влязоха в нея да обядват.

— И това ми било път! — оплакваше се Харолд, разтривайки натъртените си колене и измръзналите ръце.

— Тук не ти е лондонският Хайд Парк, приятелче — каза американецът, преди да лапне огромно парче свинско месо. — Макар и англичани, май няма да можете да се качите горе.

— Че защо? — възрази Хари, който за разлика от брат си нито веднъж не падна в снега. — Както се изкачват другите до платото, така ще отидем и ние.

— Ха, ха, ха, петленце мое! — засмя се силно Пинк. — Така говорите, защото още не сте видели истински лошия път.

— А няма тоя, по който се катерихме, според вас е хубав? — ядоса се Харолд.

— Доста хубав! — отговори хладнокръвно американецът, пушейки лулата си. — Доказателство за това е, че успяхте да се изкачите до тук и ми правите удоволствието да беседвам с вас.

— Но, господин Пинк, сигурен ли сте, че по-нататък ще бъде още по-лошо? — попита Хари.

— Несравнимо по-лошо; приятелю мой! Ще трябва през цялото време да пълзим по колене, затънали до пояс в снега и с риск всеки миг да се сгромолясаме в пропастта.

— О, това е ужасно! — извика Харолд.

Американецът мълчаливо сви рамене.

— А няма ли друг път до платото? — попита Стюарт.

— Има. И аз се чудя защо не сте избрали него.

— Заблудихме се в гората и попаднахме на този път.

— Тогава трябва да се върнете в Киевен. Оттам пътят е много по-хубав. А оттук, повтарям, може да се премине само с опасност за

живота.

— А вие самият защо сте избрали този път? — попита Харолд.

— Аз ли? Много просто, пиленце! Обичам опасностите и не съм дошъл тук да се разхождам по паркет.

— В такъв случай много по-добре е да послушаме съвета ви — замисли се Стюарт.

— Но защо не ни казахте всичко това по-рано? — извика Харолд.

— Защото, момчето ми, младите хора са влюбени в себе си. За да ги накараш да повярват нещо, най-добре е да ги оставиш сами да го изпитат. Затова премълчах истината.

— А вие все пак няма ли да дойдете с нас? — попита Хари, който силно обикна веселия американец.

— Не, приятелю! Предпочитам този път.

— А ако загинете?

— И таз добра! Неведнъж съм преодолявал големи трудности. А ако загина, за мене няма кой да заплаче, бъдете спокойни!

Стюарт реши да приеме съвета на американеца, затова се разделиха. Пинк потегли напред, а нашите пътници се върнаха назад към Киевен. Пътуваха почти цяла нощ. Чак на разсъмване зърнаха хижата на Киевен, построена на брега на реката и украсена с еленови рога. Стигнаха до нея страшно измъчени. Там завариха стар норвежец да си чисти ножа. Той любезно покани пътниците да влязат и те с удоволствие приеха поканата. В огнището на просторната кухня гореше силен огън. Около него седяха няколко души: един плетеше мрежа, друг майстореше ски, трети чистеше пушката си... Старецът им направи знак и те сториха място на пътниците до огъня. Скоро научиха името му — Кристиан. Общото уважение към него им подсказа, че това е стопанинът на къщата и глава на семейството. Завърза се оригинален разговор между англичани и норвежци, без да знаят дума от друг език, освен родния си. Само Кристиан поназнайваше немски, а Стюарт говореше добре този език, та се приказваха. Въпреки всичко беше много весело: момчетата разпитваха на английски, получаваха обяснения на норвежки, придружени с всевъзможни движения. Нашите пътници останаха целия ден в хижата. Момчетата успяха да се сприятелят с внуците на Кристиан, учеха се от тях да се пързаят със ски, спускаха се от баира

с шейни, при което Харолд падна в един трап, за щастие не много дълбок. Извадиха го уплашен и само с няколко леки натъртвания.

— Колко е хубаво и весело тук! Така човек може дълго време да живее, без да му дотегне — сподели Хари, като си лягаше вечерта да спи.

— Имаш право, Хари! Никъде не съм прекарвал времето си така весело, както тук — потвърди Харолд, като мажеше синината на бедрото си, получена при падането в трапа, със специален мехлем. Даде му го грижовната жена на Кристиан.

На другия ден сутринта Стюарт и неговите възпитаници се сбогуваха с веселите си хазяи и се запътиха към платото. Един от внуците на стария норвежец, който също се казваше Кристиан, пожела да им стане водач. Англичаните с радост приеха това предложение. Качиха се на конете и бавно потеглиха. Не след дълго ги стресна гласът на Харолд:

— Вижте, вижте! Цяло стадо елени! Ей сега ще стрелям!

Той понечи да снесе пушката от рамото си, но Кристиан се доближи до него, улови ръката му и започна нещо да обяснява.

— Пусни ме, бе! — викаше момчето, като се мъчеше да освободи ръката си, за която здраво го държеше якият норвежец. — Господин Стюарт, разбирате ли какво ми дрънка тоя? Защо не ме оставя да стрелям?

— Казва, че са тяхна собственост.

— А, така трябваше да ми каже, а той ми бърбори Бог знае какво!

— Та той именно това ви казва, само че на своя език — засмя се Стюарт.

— А, да! — изчерви се момчето. — Дори не се сетих за това!

Изминаха още няколко километра. Отстрани се показва друго стадо елени, но не така смело като първото. Животните вдигнаха глави уплашено и започнаха да душат въздуха. Момчетата насочиха пушките си и се прицелиха, но този път ги възпря Стюарт:

— Почакайте, не стреляйте!

— Защо? — попита Хари. — Нима и тези елени принадлежат на някого?

— Не, те са диви. Но защо ще ги убивате?

— Просто ей така... Щом са ничия собственост, можем да убием два от тях, без да причиним вреда на някого.

— Не, Харолд — възпря го учителят. — Не мога да допусна това! Ще извършите едно напразно убийство. Какво са ви направили нещастните животни? За храна не могат да ви послужат — носим достатъчно, а да ги убиваме само за едното удоволствие е истинска подлост. Помислете си какво искате да направите.

— Имате право, мистър Стюарт — каза Хари. — Би било безразсъдно от наша страна.

— Точно така! А вие, Харолд, съгласен ли сте?

— Да, господин Стюарт, сега и на мене ми се струва, че имате право... вие обаче винаги имате право.

Няколко минути вървяха мълчаливо. Кристиан беше най-отпред на своите ски и се движеше така бързо, че конете едва го настигаха. Момчетата се съблазниха от примера му и също поискаха ски — имаше по един чифт, привързани за седлата. Бързо ги отвързаха, стегнаха на краката си това чудесно приспособление на хората от северните страни и весело се плъзнаха напред. Стюарт пое поводите и на техните коне. Колкото и да се мъчеха, двамата братя все изоставаха зад опитния норвежец и го молеха да върви по-бавно. Той с усмивка намаляваше хода си.

— Какво е това? — изведнъж се провикна Хари, сочейки по снега многобройни следи от някакви дребни животни.

— Това са следи от лемуси — дребни гризачи от рода на полските мишки — обясни Стюарт. — Много интересно животинче. Кожата му е бяла, изпъстрена с черни петна, затова го наричат и „пъструшка“. Смела е, обича да върви направо, понякога преминава дори и реки.

— Така ли? Че как?

— Най-старите и силните от тях се хвърлят във водата и правят от себе си жив мост, по който преминават другите.

— Чудесни животинки! — възхити се Харолд. — Значи те са умни?

— Да! Но най-чудното е, че така постъпват и западноиндийските мравки. Много пъти съм чел за това.

— Мравките? — учуди се Хари. — Толкова дребни насекоми. Нима е възможно?

— Забравихте, Хари, че мравката е едно от най-умните насекоми, при това западноиндийските мравки са много по-големи от нашите.

— Чудно нещо.

— Лемусът пада от небето — проговори Кристиан.

— Какво мърмори тоя норвежец? — попита Харолд.

— Казва, че лемусът пада от небето — преведе усмихнато Стюарт, който бе започнал да разбира и говори по малко норвежки.

— Дърта лъжа! Зная, че това не е истина — продължи Харолд.
— Вие вярвате ли в това, господин Стюарт?

— Не, разбира се. Но нали неуките хора вярват и в по-големи глупости. Чакайте да го попитам откъде се е взело това поверие у тях. Защо мислите, че лемусът пада от небето? — обърна се учителят към норвежеца.

— Баща ми е видял това с очите си — последва отговор с толкова уверен тон, че нямаше нужда от разубеждаване.

Стюарт преведе отговора на момчето със свой коментар, който силно разсмя възпитаниците му. Те заразиха със смеха си и Кристиан, който явно не разбираше защо се смеят спътниците му, и това ги разсмя още повече. В такива разговори те се придвижваха напред. Стана доста хладно. И този път не можеше да се нарече хубав, макар че беше по-хубав от оня, по който тръгна Цезар Пинк. И тук потъваха на някои места в снега, а понякога трябваше да прегазват бързи потоци и рекички. Красиви гледки изобщо нямаше. Картината беше толкова еднообразна, че малко по малко съвсем обезсърчи пътниците, за което помогнаха също студът и умората. Най-после стигнаха до мястото за нощуване. Всички се зарадваха, а Хари дори се пошегува, като видя колибата, в която трябваше да преспят:

— О, това е същински дворец!

„Дворецът“ се оказа наистина достоен за това название. Представете си безформена грамада от големи камъни, грубо натрупани, които като че ли всяка минута ще се сгромолясат от вятъра. В камъните имаше три отвора: два в стените, по-големият от които служеше за вход, макар че влизането през него можеше да стане само на четири крака; по-малкият представляваше прозорец, а за предназначението на третия Хари каза:

— Тази дупка навярно служи за излизането на дима и бихме могли да я наречем комин, ако на пътниците им скимне да накладат

огън в „двореца“.

Както и да е, тъй като нямаше по-добро помещение, трябваше да се задоволят с този коптор. Разседлаха конете и ги пуснаха да си търсят каквото намерят за храна, а самите пътници се промъкнаха през „вратата“. Ако накладяха огън, мястото трудно би стигнало за четиримата, но като се постеснят, все някак си можеха да се поберат. Наоколо растеше много див розмарин и исландски лишей, имаше и съчки, но от влагата дълго не искаха да се разгорят. Грамадни кълба дим изпълниха цялата колиба. За да не се задушат, бяха принудени да излязат навън. Най-последно огънят пламна и чак тогава димът се отправи към горния отвор. Всички насядаха край огнището.

— Сега ни липсва само добра вечеря — проговори Хари, като се позатопли.

— И това ще стане — рече Стюарт. — Ей сега ще сготвим нещо.

Той донесе котлето. Кристиан го напълни с вода и го тури на огъня. Когато водата завря, в нея изсипаха съдържанието на няколко месни консерви. Скоро супата беше готова. Вечеряха доста весело. После хвърлиха в огъня повечко съчки и лишей и легнаха да спят, като се завиха с одеялата си. На разсъмване обаче огънят угасна и нашите познайници така силно изстинаха, че се събудиха от студ.

— Хм! — промърмори Хари, търкайки вкочанените си крайници. — Не може да се каже, че в този дворец е много топло!

— Страшен студ, дявол да го вземе! — пригласяше му Харолд. — Кой ни караше да идваме тук! Не мога да си помръдна ни ръцете, ни краката.

— Ей сега ще ви размразим! — закани се Стюарт, раздухвайки огъня, който едва тлееше в огнището.

След час, когато всички седнаха да закусят, Харолд престана да се оплаква. Той вече можеше да мърда крайниците си, но не забравяше да мърда и езика си, и то повече, отколкото другите.

— Наистина тук не е лошо — кимаше момчето, като сърбаше ароматното кафе с мляко, което дължаха на предвидливия Стюарт.

— А кой казваше преди малко точно обратното?

— Ах, господин Стюарт, като че ли ви е приятно да си спомняте всяка моя глупост!

— Постарайте се да не ги правите и тогава няма да си спомням за тях.

Харолд поруменя и млъкна. Учителят с голямо удовлетворение отчиташе разликата между това момче и оня невъзпитан хлапак, когото завари в двора на полковник Остин не толкова отдавна. Особено го радваше Хари. Той беше просто неузнаваем. Харолд, прави-струва, все още изтърси някоя глупава шега, подобна на предишните, а Хари вече не си позволяваше такива неща.

След закуска натовариха конете и продължиха пътя си. Слязоха до едно езеро. Стана много топло. В долината пасяха стада крави. Сняг вече нямаше. Всички бяха весели. Така, с добро настроение, стигнаха до реката Гардангер, на чийто бряг имаше голямо селище, в което спряха. Настаниха се в топла и чиста къща. С удоволствие обядваха. По-късно пиха чай и с още по-голямо удоволствие вечерта си легнаха да спят в топлите и меки постели.

— Колко е хубаво тук! — изтегна се Хари с наслада.

— Да, това легло наистина е по-добро от голата земя във вчерашния „дворец“ — иронизира го Харолд. — Всъщност ти каза, че и там е хубаво.

— Човек трябва да привиква на всичко — изфилософства Хари със сънлив глас и веднага заспа.

Брат му го последва.

ШЕСТА ГЛАВА В БЕРГЕН

На другия ден нашите любими познайници се сбогуваха с Кристиан, предадоха му конете и се запътиха пеша направо към езерото. На брега намериха лодка с двама гребци, в която се качиха. Езерото беше тихо и гладко като огледало, но като стигнаха до фиорда, излезе слаб ветрец. Водата се раздвижи. Вълните се издигаха по-високо и по-високо. Лодката започна да се люлее, после да се издига и спуска по гребена на вълните. Отначало това хареса на момчетата, но скоро разбраха, че всичко може да свърши твърде печално. Вятърът ставаше все по-силен, вълните в залива — все по-високи. Лодката се мяташе на всички страни като треска. Момчетата се хванаха здраво за бордовете ѝ, за да не бъдат изхвърлени във водата. Една вълна връхлетя с такава сила, че обърна лодката с дъното нагоре, и всички се изсипаха във водата.

Брегът не беше много далече. Виждаше се някакво дърво. Хари успя да се улови за лодката, но Харолд папаше безпомощно и може би щеше да се удави, ако не бяха му се притекли на помощ Стюарт и двамата гребци. Братята не умееха да плуват.

— Дръж се здраво, Хари! — извика Стюарт, като помагаше на единия от гребците да обърне лодката с дъното надолу. С големи усилия успяха. Всички се хванаха за лодката и така престояха, докато им дойдоха на помощ с една голяма ладия. Приключението свърши само с непредвиденото къпане и загубата на всички вещи.

След като изсушиха дрехите си и се поуспокоиха, Стюарт се обърна към своите възпитаници:

— Много ми е чудно, че вие и двамата не можете да плувате. Защо не се научихте в Индия, където има толкова много големи реки и където всеки индиец плува като риба?

— Не обичахме особено водата и си мислехме, че плуването изобщо няма да ни трябва.

— Но сега видяхте, че без малко не се удавихте.

Няма безполезно умение, запомнете това добре. А сега ще ви уча да плувате и докато не се научите, няма да мръднете от тук.

— А ако не се научим, значи за цял живот ще останем тук?

— Това е толкова лесно, че само след няколко дни вие отлично ще плувате.

— Жал ми е за вещите, особено за пушките. Какво ще правим сега без тях? — проплака Хари, като гледаше печално езерото.

— Наистина, жалко за нещата! Но за щастие парите не пропаднаха и в Берген ще се снабдим с всичко необходимо — успокои го Стюарт.

На следващия ден той започна да учи момчетата да плуват. И наистина, както предрече, само след няколко дни те плуваха и се гмуркаха не по-лошо от самия него.

Случи се така, че като се къпеше с момчетата във фиорда, Стюарт доплува до мястото, където се обърна лодката им, и се гмурна. Скоро излезе от водата с една чанта в ръцете. Братята много се зарадваха, защото това беше чантата на Хари и в нея имаше куп общи неща. Наистина част от тях не ставаха вече за нищо, но повечето се оказаха годни за употреба.

Когато прилежните палавници се научиха да плуват доста добре, според преценката на Стюарт, ентузиазизираната компания се отправи отново на път. Наеха голяма лодка с платна и решиха да стигнат до самия Берген по вода.

Така и стана. След няколко дни щастливо плаване пристигнаха в една от големите риболовни бази на Норвегия. На пристанището наеха файтон за центъра на града. Файтонът се оказа неудобен, пътят — лош и конете слаби, та едвам се домъкнаха. По пътя от силното друсане и подскачане Харолд, който през цялото време ругаеше, си прехапа езика и дълго не проговори.

— В тази дива страна сигурно всичко е направено с цел да се създават колкото е възможно по-големи неприятности на пътниците — каза той чак като стигнаха в града, на слизане от файтона. — Уверен съм, че и тук няма нито един човек, който да разбира английски — добави младежът, като гледаше презрително файтонджията.

— Господине, вие рискувате да изпаднете в твърде смешно положение, ако винаги изказвате на глас така прибързано мнението си. А що се отнася до недоволството ви от нашите пътни неудобства,

запомнете, че хората, които се боят от тях, стоят у дома си — каза файтонджията с достойнство, и то на чист английски език.

— Видя ли, Харолд? — обърна се Стюарт към смутения си ученик. — Това да ви е за урок да си позатваряте малко устата! Виждате, че норвежците не по-малко от англичаните обичат отечеството си и умеят да защитават своето достойнство.

По време на обета в една гостилница Хари каза:

— Добре е човек да помръзне и погладува, за да си спомня за това, когато седи в хубавата си стая пред разкошен обяд.

— Охо, Хари, вие сте цял философ! — засмя се Стюарт.

— Философ? Какво ще рече това? — попита Харолд.

— Според мене човек, който извлича доброто от всяко едно положение и който приема всички обстоятелства. А сега, приятели мои, като се наобядвахме, нека да си починем малко и тогава да разгледаме града.

— С удоволствие, господин Стюарт! — обади се Хари. — Тъкмо се канех да ви помоля за същото.

След три часа, като си починаха и пиха чай, нашите пътници тръгнаха да разглеждат града.

Берген, един от главните търговски градове на Норвегия, се намира в западната част на Скандинавския полуостров. Жителите му са повече от 40 000. Освен укрепеното пристанище в него има катедрала и един древен замък — Бергенхаус, — който по времето на Калмарската уния е използван за резиденция на норвежките крале. Градът е известен с големия си износ на солена риба, особено селда.

Когато нашите пътници излязоха от гостилницата, градският живот беше в разгара си: улиците — препълнени с хора, облечени в разнообразни пъстри костюми; къщите, повечето дървени, бяха украсени с всевъзможни цветя; навсякъде кипеше оживление.

— Наистина тук е много хубаво! — със задоволство отбеляза Хари, като се любоваше на шумния градски живот.

— Да, много по-хубаво, отколкото в „двореца“, в който ноцувахме неотдавна — подразни го Харолд, като явно не можеше да забрави колибата и продължаваше на смях да я нарича „дворец“.

— Да отидем на пристанището, там е още по-весело — предложи Стюарт.

Едва пристигнали, и чуха познат глас зад себе си. Обърнаха се — Винсент.

— Как сте? — питаше той, като се ръкуваше с доскорощните си спътници. — Отдавна ли сте тук?

— Не, едва днес пристигнахме. А вие?

— О, аз съм тук от един месец. Как сте със здравето, господин Хари. Оздравяхте ли след падането си от колата?

— Благодаря, отдавна оздравях!

— А вие, господин Харолд, имахте ли и други приключения след свиването си с кочияша?

— О, имаше няколко след това. Преди седмица без малко щеше да се удави, а като идвахме към града, едва не глътна собствения си език — каза Стюарт. — Изобщо, върви му на приключения. С другите има-няма нещо, той все ще се забърка в някоя авантюра. Сигурен съм, че и тук няма да мине без нищо.

— Но, господин Стюарт, какво би могла да се случи тук? — смути се момчето.

— Не зная, но усещам, че и тук ще блеснете с нещо.

Пристанището беше пълно с кораби от цял свят.

— Вижте какъв смотан кораб? — посочи Харолд една гемия.

— Не ви ли харесва? Аз пък, напротив, много обичам тези тежки яхти. На тях съм пътувал едно време. Тогава нямаше днешните леки параходи, които се управляват много по-лесно от старите кораби с платна — разприказва се Стюарт.

— Яхти! Това вие наричате яхти! Струва ми се, че тази съборетина е правена още по времето на Олаф — добави момчето, като посочи друга грубовата гемия.

— Твърде е възможно да е построена по начина, приет в онези времена, но трябва да се признае, че е направена много здраво и в това отношение може да конкурира съвременните метални параходи. Тези яхти идват от далечния Север, където ходят за финмаркиска риба. Там често ги заплашва опасността да бъдат смазани от ледовете, затова ги строят много здраво.

— А с какво товарят ей там ония? — посочи Хари няколко големи баржи.

— С трупи и риба — основния тукашен износ.

— А какво представлява онази сграда? — обърна поглед момчето към един замък, който се издигаше от другата страна на пристанището.

— Това е замъкът Бергенхаус или, както го наричат тук, дворецът на Олаф.

— Пак Олаф! — възкликна Харолд.

— Да, приятелю! Тук на всяка крачка ще чуваме това скъпо за норвежците име. С него те свързват всичко забележително в своята страна.

— Казват, че този замък е построен върху развалините на предишен от някой си Вокендорф — обясни Винсент.

— А кой е бил този Вокендорф?

— Не зная — отговори Винсент. — Чувал съм, че според някои е строител на замъка, но повече за съжаление нищо не зная. Може би вие ще допълните нещо? — обърна се той към Стюарт.

— Европейските историци твърде малко се занимават с Норвегия, макар в нея да има много интересни неща. Зная, че някой си Вокендорф, живял по времето на нашата кралица Елизабет, е унищожил Ханзейския съюз на немските търговци, които обирали жителите на Берген.

— Навярно това е същият Вокендорф, който е построил и този замък — обобщи Хари.

— Твърде е възможно, защото неговото име и досега се споменава с уважение и благодарност от жителите на Берген.

Като поскитаха още малко из града, нашите приятели много се измориха и се върнаха в хотела. Набързо вечеряха, легнаха си и заспаха като убити. През нощта, когато всичко беше утихнало, чува някакъв шум и викове. Пръв се разбуди Стюарт. Бързо скочи от леглото и се втурна към прозореца.

— О! — извика той, като повдигна тъмното перде.

— Пожар и както се вижда, много силен! Ставайте по-бързо, Хари, събудете брат си и се обличайте! Можем с нещо да бъдем полезни.

След няколко минути тримата бяха на улицата. Отвсякъде се стичаше народ. Мотаеха се пожарни маркучи. Хората от съседните къщи полуоблечени изнасяха покъщината си. Виковете и безредицата бяха ужасни.

Момчетата само веднъж бяха виждали пожар в Лондон, но там къщите са каменни и той скоро беше изгасен. Те не можеха да си представят какво значи пожар в град като Берген, чиито къщи повечето са дървени. Страшното зрелище ги и плашеше, и възхищаваше.

Горяха няколко къщи едновременно. Пламъкът фучеше и пращеше. Огромни стълбове черен дим се виеха над всяко подпалено здание. Напразно се мъчеха да угасят огъня със силни водни струи от маркучите — той само съскаше, но не намаляваше и димът се издигаше по-високо и по-високо...

Цялата лява страна на улицата, противоположна на тази, на която се намираще хотелът на нашите пътници, беше обхваната от пламъци. Огънят бързо се прехвърляше от едно здание на друго.

— Ще стигне до реката и едва тогава ще спре — коментираше един от зрителите.

Тези думи бяха изречени на английски език. Стюарт и момчетата понечиха да се обърнат, за да видят кой ги е казал, но вниманието им бе привлечено от силен вик на жена. Тя се спусна към една от къщите, още необзета от пламъците, но вече димяща от единия край.

— Там сигурно е детето й! — отново се обади гласът на английски.

Хората се втурнаха към къщата, изкъртиха вратата и неволно отстъпиха назад — облак от гъст черен дим изригна срещу тях.

— Там има дете! Трябва да го спасим! — извика Хари, като се шмугна във вратата.

— Вие сте полудял, мили мой! — улови го някакъв непознат здраво за рамото и се мъчеше да го изтегли обратно.

— Пуснете ме! За бога, пуснете ме! — дърпаше се Хари. — Детето ще се задуши!

— Самият вие ще загинете и нищо няма да направите! — настояваше на своето непознатият и не пускаше момчето. — Ей сега ще донесат стълба...

Стюарт, който беше близко до тях, не дочака стълбата. Научи от разплаканата жена в коя стая е детето и бързо се покатери по водосточната тръба. Насърчаван от одобрителните викове на тълпата, младият учител пъргаво стигна до прозореца, изкърти го с един удар, промъкна се през отвора и изчезна в стаята.

Сърцата на всички замряха. Измина една безкрайна минута в напрегнато очакване. И ето че на прозореца се показа Стюарт с детето в ръце. Изригна вулкан от възторг. Под прозореца опряха стълба и младият спасител слезе по нея, прегърнал детето.

Двегодишното момченце, задушено от дима, беше в безсъзнание. Стюарт искаше да го даде на майка му, но и тя лежеше безчувствена.

— Господин Стюарт, дайте го на мене — каза Хари, — а вие помогнете на жената.

— Вземете го, Хари, и го занесете в хотела!

Хари се отдалечи, а Стюарт се обърна към лежащата в несвяст жена и видя коленичил до нея един човек, който говореше на английски. Човекът се изправи, подаде ръка на Стюарт и каза развълнувано:

— Вие сте много благороден и храбър човек! Сигурен съм, че сте англичанин! Аз съм доктор Грантли и моето приятелство...

— За това ще говорим после, докторе, а сега ми помогнете да занеса тази жена в хотела, в който съм отседнал — прекъсна го Стюарт, като се представи и набързо се ръкува.

След няколко минути нещастната майка беше отнесена в хотела и дойде в съзнание. Синът ѝ, свестил се преди това, седеше на кревата и протягаше ръчички към нея. Майката го взе на ръце, обсипа го с целувки, после се приближи до Стюарт и силно притисна устни до ръката му, преди младият учител да успее да се отдръпне.

Стюарт, доктор Грантли и двете момчета оставиха успокоената жена с детето и в хотела и се върнаха при пожара. Там бяха до сутринта, помагайки колкото можеха.

На разсъмване пожарът утихна. Изгоряха няколко десетки къщи. Почти цялото имущество на пострадалите бе унищожено от безмилостния огън. Такава е участта на всички градове с прилепнали една до друга дървени къщи.

СЕДМА ГЛАВА

ПРИКЛЮЧЕНИЕ С МЕЧКА

Няколко дни след описаните събития Стюарт и момчетата излязоха извън града. Щом навлязоха в гората, чуха някакъв страшен звук — като че ли някой търкаше желязо о камък.

— Навярно дървар точи брадвата си — предположи Хари.

Стюарт се послуша и се засмя:

— Стъпвайте по-тихо господо, за да не я подплатим.

— Кого? Нима това не е човек? — учуди се Харолд.

— Не! Елате и ще видите какво е.

Тихо тръгнаха по посока на непознатите звуци. Приблжиха се. Стюарт накара момчетата да легнат в храстите и оттам да наблюдават. Пред погледа им се откри малка поляна, а по нея гордо се разхождаше голяма красива птица. Много приличаше на индийски петел. Главата и шията ѝ бяха пъстри, гърдите — черни със зеленикавобронзов оттенък, а краката мъхнати. Над блестящите ѝ светли очи се мятаха два червени месести гребена. Също като разсърден индийски петел красивата птица беше извила назад глава и перата по изпъчените ѝ гърди и шията ѝ бяха настръхнали.

— Това се казва птица! — прошепна Харолд. — Господин Стюарт, разрешавате ли да се прицелим?

— Стреляйте! Не е зле да се опита месото ѝ! — много е вкусно. Само че се целете точно, тя е много хитра.

Преди Стюарт да довърши думите си, Харолд гръмна. Птицата приклекна, извряка силно, издигна се нагоре и бързо отлетя на зигзаг.

Изстрелите на учителя и Хари също отидоха на вятъра.

— Дори следа не остана от нея! Проклета птица! — ядоса се Харолд.

— Нали ви казах, че е голяма хитруша.

— А що за птица е? — попита Хари.

— Глухар, една от най-красивите птици в Норвегия — отговори настойникът.

Ловните поскитаха из гората, убиха няколко дребни животинчета и вече се готвеха за връщане в града, когато Харолд, гледайки нагоре към короните на дърветата, каза:

— Вижте колко гнезда! Ей сега ще се покатеря да събера яйцата им. Това ще е отлична добавка към лова.

— Няма нужда, Харолд! Имаме достатъчно дивеч. По-добре да си тръгваме — помоли го Стюарт.

— Е, вие с Хари тръгвайте. Аз ще ви настигна.

— Както искаш. Ще вървим полека.

Стюарт и Хари се запътиха към града, а Харолд се качи на дървото, на което имаше голямо гнездо. Бръкна вътре, но не намери нито едно яйце. Сигурно гнездото беше отдавна напуснато. Спускайки се надолу, чу шум. Погледна и видя грозно космато животно, което сумтеше и душеше пушката му, опряна о ствола. „Това да не е мечка?“ — помисли си Харолд и застина на един клон. Никога не беше виждал мечка и ако беше по-опитен, щеше да постои още малко на дървото, докато тя си замине. Но на палавника му се прищя да я подразни. Откърши едно клонче, хвърли го върху мечката и извика:

— Ей, ти, косматко! Дръж!

Мечката повдигна учудено главата си нагоре и като видя Харолд, загледа се в него, сякаш кроеше нещо наум. После помахаше с опашка и тихичко се отдалечи от дървото.

Всичко би могло да свърши до тук. Но момчето скочи, грабна пушката си и гръмна. Няколко сачми явно засегнаха мечката. Те не я нараниха, но силно я разсърдиха. Животното зарева, изправи се на задните си крака и тръгна към Харолд. Чак сега той разбра цялата опасност на своето положение. Нямаше време да напълни отново

пушката. Бързо се скри зад едно дебело дърво, но и мечката дойде там. Момчето се прехвърли от другата страна на дървото, мечката — подире му. Така започнаха да се гонят около дървото. Харолд се забрави от страх. Усещаше, че това хоро дълго не може да продължава, мечката можеше да го улови и удуши. Той изведнъж хвърли върху нея пушката си. Звярът спря за минута. Харолд се възползва от това, завтече се към близкото дърво и бързо се покатери на него. Като се изкачи горе, си поотдъхна и погледна своя враг. Мечката с любопитство разглеждаше пушката, обръщаше я на всички страни, после заръмжа свирепо и загриза цевта ѝ.

— Гризи, гризи, кривокраки дяволе! Нали ти избягах!

Като чу гласа му, животното остави пушката и се изправи на задните си крака. Поогледа се на всички страни, забеляза врага си и свирепо заръмжа.

— Какво, космати проклетнико? Окото ти вижда, но зъбите ти са далече! Ръмжи, ръмжи! Сега вече не можеш ме стигна, на високо съм.

Но момчето се смая от ужас, като видя, че мечката се приближи до дървото и започна доста ловко да се катери по него. „Я гледай какво чудо! — помисли си Харолд. — Тя се катери по-добре и от мене. Какво да правя сега?“

Той бързо се изкачи по-нагоре. След него, ръмжейки сърдито, се издигаше и мечката. Гората беше толкова гъста, че нашият герой лесно се прехвърляше от едно дърво на друго, но и мечката правеше същото. Започна се гоненица по дърветата. Скоро Харолд стигна върха на едно дърво, откъдето нямаше да избяга — наблизко не се издигаше друго дърво.

Имаше две възможности: да се предаде на мечката или, като се спусне бързо на земята, да се опита да се спаси с бягане. Той избра втората, като си мислеше, че упоритият му преследвач няма да може да го настигне. Но тук се излъга. Колкото и бързо да се мъчеше да бяга, страшният звяр го следваше по петите.

„Какво да правя сега?“ — питаше се с ужас момчето, усещайки, че силите му го напускат и че не е в състояние още дълго време да бяга. Както търчеше, удари главата си о един нисък клон и шапката му падна на земята. Мечката се спря, сграбчи я и започна да я къса на парчета. Харолд успя отново да се покатери на едно дърво. Поотдъхна си, видя, че мечката си свърши работата с неговата шапка и се кани да

го последва. Тогава съблече връхната си дреха и я хвърли на упорития си враг. Сакото му сподели участта на шапката. После дойде ред на жилетката, на панталоните. Всичко само за няколко минути стана на парчета и все пак мечката се покатери на дървото.

Момчето остана по белъо и с ужас си мислеше какво ще стане по-нататък, ако и него хвърли на мечката. Изведнъж отдолу чу познат глас:

- Харолд!
- Тук съм!
- Къде?
- На върха!
- Къде на върха?
- На дървото.
- Че какво правите там?
- При мене има една мечка!
- Какво?
- Тук има мечка.
- Тогава слезте веднага долу!
- Не мога!
- Защо?
- Не ме пуска! За Бога, спасете ме!

Гласът отдолу изведнъж млъкна и Харолд отново си помисли, че няма да успее да се отърве от звяра.

В това време долу Стюарт и Хари се съветваха. Те не дочуха всички думи на Харолд и не разбираха поведението му. Стори им се твърде странно. Като познаваха лекомисления му характер, почти бяха готови да приемат, че е намислил да се пошегува и след това да им се надсмее.

— Не разбирам защо не иска да слезе? — чудеше се Стюарт.

— Детинщини, нали го знаете какъв е. Да си тръгваме, господин Стюарт. Той ще ни настигне. Напразно се върнахме.

— Не Хари усещам, че тук има нещо... Неговите шеги никога не са били така особени, при това напоследък той ги намали...

— Уверявам ви... — започна Хари, но като погледна нагоре, откъдето се чуваше гласът на брат му, забеляза мечката и с ужас я показа на Стюарт.

— Сега разбрах каква е работата!

Оказа се, че мечката по-рано е забелязала двамата приятели под дървото, усетила е, че са в подкрепа на нейния враг и че силите ѝ по-нататък в борбата ще бъдат неравностойни с техните. Сигурно затова хитрият звяр започна тихичко да слиза от дървото с явното намерение да офейка незабелязано. Но като видя, че е открит и няма да успее да избяга, спря се на един клон не много високо от земята и зачака да види какво ще стане.

Като каза: „Сега разбрах каква е работата!“, Стюарт се обърна към Хари и му прошепна:

— Вашата пушка е напълнена със сачми. Подплашете с един гърмеж тоя кривокрак негодник. В едната цев на моята има куршум, но в другата за съжаление също сачми, затова ще пазя моите изстрели за решителния миг. А сега — стреляйте!

Хари го послуша. Разнесе се страшен рев и мечката падна от дървото. Тя обаче не беше ранена, а само оглушена. Веднага се изправи на задните си крака, зае заплашителна поза и тръгна към новите си врагове.

Дойде редът на Стюарт. Като я остави да направи няколко крачки, той стреля, почти допрял пушката си до нея. Куршумът явно е попаднал право в сърцето и мечката в предсмъртни тръпки грохна възник на земята. Уверил се, че звярът вече не е опасен, Стюарт се приближи до дървото и извика Харолд, но момчето вече се спускаше надолу. Учителят и Хари страшно се изненадаха, като го видяха по бельо.

— Къде са връхните ви дрехи? — попита Стюарт.

— Питайте мечката — отговори Харолд, който още при първата възможност след отминаването на опасността започна да се шегува.

— Не, сериозно, Харолд, какво направихте с дрехите си?

— Мечката ги разкъса на парчета.

— Без да ви нарани? Чудно.

— Тя би разкъсала и мене, ако бях ѝ се дал.

— Не ви разбирам! Стига сте се шегували, за Бога! Кажете истината!

Харолд най-последно прие сериозен вид и разказа цялото си приключение с мечката.

— Ние с този кривокрак приятел обиколихме почти всички дървета в тази гора. Ако пожелаят някога господата учени, мога да им

съобща колко клони има на всяко дърво — добави немирникът с такъв наперено комичен вид, че слушателите му въпреки цялата трагичност на положението, от което току-що бяха изба вили разказвача, не можеха да не се разсмеят.

— А къде ти е пушката? — попита Хари.

— Оставих я на мечката, когато танцувахме заедно около едно дърво. Но тъй като след това започнахме да се катерим и обиколихме толкова много дървета, право да си кажа, не помня под кое от тях остана пушката ми.

— Да идем тогава да я потърсим! — предложи Стюарт.

— А кривокракият ми приятел? Тук ли ще го оставим?

— Сега ще го оставим да си полежи, а на връщане ще го вземем със себе си.

Бързо намериха пушката на Харолд, защото тя се оказа не много далече.

— А как ще вземем мечката, ще можем ли да я носим? — заинтересува се Хари, като се върнаха при трупа на звяра.

— Ще направим носилка и ще я сложим в нея. Двама от нас ще носят носилката, а третият — пушките — предложи Стюарт.

Отсякоха два големи прави клона, сплетоха ги здраво с по-тънки, но жилави клонки и носилката беше готова.

— Нека аз да нося пушките — помоли Харолд. — Вие ще вървите отпред, а аз ще завършвам шествието като... Господин Стюарт, в Рим как са наричали хората, които...

— Триумфатори — прекъсна го със смях Стюарт, — победоносни военачалници...

— Значи аз ще бъда, един вид, триумфатор.

— В този костюм?

— Ах, да... — смънка Харолд, като оглеждаше белъто си.

— Слушайте — каза Стюарт, — облечете пардесюто ми, а аз ще вървя по сако. Наистина то ще ви е малко дължко и широко, но все пак така ще бъде по-прилично.

Стюарт и Хари сложиха убитата мечка и дивеча на носилката и я нарамиха, а Харолд взе пушките и шествието потегли.

Когато минаваха през града, всички учудено гледаха тази странна група. Особено любопитство будеше Харолд в широкото и

дълго палто, гологлав, с разчорлени коси и с три пушки на рамо, който крачеше важно след носилката.

ОСМА ГЛАВА НА МОРСКИЯ БРЯГ

— Какво ще кажете, приятели мои, ако ви предложи да прекараме деня край морето? — попита Стюарт своите възпитаници по време на утринния чай на третия ден след случката с мечката.

— Чудесно предложение — зарадва се Харолд, който винаги побързо от брат си откликваше на всякакъв вид удоволствия.

— А вие, Хари, съгласен ли сте? — продължи Стюарт, сериозно вгледан в лицето на своя любимец.

Характерът на по-големия син на полковник Остин толкова се подобри по време на пътешествието, че Стюарт от душа обикна умното, скромно и смело момче и го смяташе по-скоро за свой приятел, отколкото за свой ученик.

— Аз също с удоволствие бих дошъл на брега на морето! Там сигурно има много интересни и поучителни неща — отговори Хари.

— Много добре! Значи ще отидем. Пригответе си риболовните принадлежности.

Момчетата си взеха пушките и въдиците, нарамиха и чантите с храна, в случай че се отдалечат и изгладнеят.

— Може би ще открием и гнездото на някой буревестник. Това са много интересни птици — каза, вървейки Стюарт.

— А къде вият гнездата си? — полюбопитства Хари.

— В скалите. За тази птица разправят най-различни небивалици. Матросите твърдят, че буревестниците изобщо не виели гнезда, а снасят яйцата си под своите крила и там се измътват пиленцата им.

— Ех, че дърта лъжа! Всъщност всички матроси са идиоти — със свойствената за него бързина обобщи Харолд.

— Несправедливо е да говорите така — укори го Стюарт. — Срещал съм сред матросите много умни хора.

— А аз само глупаци — завърши момчето.

Стюарт сви рамене и се обърна към Хари:

— Вие виждали ли сте буревестник?

— Не, господин Стюарт, не ми се е случвало.

— Ето там летят два буревестника, погледнете!

— Но тези птици аз ги зная под друго име!

— Да, буревестникът има много имена.

— Граблива птица ли е — попита Хари след кратка пауза.

— Не, но често предсказва буря, затова за моряците е зловещ символ.

Неусетно нашите познайници стигнаха до една скала и Харолд се загледа надолу.

— Виждате ли нещо? — попита Стюарт.

— Виждам пукнатини, може там да има гнезда. Ако се спусна по онази скала, ще стигна до тях. Жалко, че не се сетихме да вземем със себе си и въжета.

— Имаме три ремъка от чантите. Можем да ги навържем и ще се получи доста дълго въже — каза Хари.

— Наистина, идеята е чудесна! Хайде да свържем ремъците и след това ще ме спуснете.

— Това е рисковано, Харолд, недейте! — предупреди Стюарт, като гледаше от скалата надолу към пропастта.

— Ех, и вие!

— Както искате, Харолд, но аз съм длъжен да ви предупредя.

Буйното своенравно момче продължаваше да настоява. Завързаха ремъците и се получи кожено въже около три метра дълго.

— Гледайте да не изпуснете ремъка, Харолд, за да не паднете в пропастта. Чувате ли как бучи и клоочи водата — загрижено го съветваше Стюарт.

— Бъдете спокоен! — отвърна момчето и започна да се спуска.

Стюарт легна на земята, като здраво държеше единия край на ремъка. Харолд стисна другия край със зъби, за да са свободни ръцете му. Спускането на по-долната скала не беше особено трудно, но когато момчето стъпи на нея, оказа се, че ремъкът е къс. Той не само че не можеше да го задържи между зъбите си, но едва го достигаше с ръце.

— Тук има много гнезда! — завика той. — Птиците кръжат край мене, но аз не мога да достигна нито едно гнездо! Колко жалко!

— Тогава връщайте се! — извика му Стюарт, като отпусна ремъка колкото бе възможно.

Харолд успя да го улови, стисна го отново между зъбите си и започна да се издига нагоре.

— Тук има гнездо! — провикна се пак той и бръкна в една дупка, но веднага страшно изпищя, инстинктивно хвана ремъка с дясната си ръка, а с лявата закри очи и увисна над бездната.

— Какво ви стана, Харолд? — разтревожи се Стюарт, но отговор не получи, а момчето продължаваше да виси.

— За бога, Харолд, качвайте се по-бързо! Ремъкът няма да издържи тежестта ви, продължаваше Стюарт усещайки, че силите му го напускат.

Момчето не отговори, както и преди, и промени положението на тялото си.

— Чувате ли какво ви казвам, Харолд? Честна дума, или няма да мога да задържа ремъка, или той сам ще се скъса. Стига сте се инатили! — завика отново Стюарт, като с всички сили се мъчеше да не изтърве ремъка и с ужас наблюдаваше как той се разтяга и пука. — Хари, погледнете какво прави брат ви, не мога повече!

Преди още учителят да се обърне към него, Хари вече слизаше по скалата надолу към брат си. Смелото момче рискуваше всеки миг да се подхлъзне и да полети в пропастта. Стюарт със свито сърце го гледаше какво прави.

С огромни усилия Хари успя да слезе на по-долната скала. Улови брат си за краката и го сне при себе си точно когато един от възлите на ремъка бе готов да се развърже.

— Какво ти стана, Харолд?

— Когато си пъгнах ръката в гнездото, в него имаше голяма птица и тя ме пръсна с нещо в очите. Така ме заболяха, че трябваше да ги закрива с ръка, затова не успях да направя нито едно друго движение.

— С какво ти напръска очите?

— Не зная, с някаква топла, силно щипеца течност.

— Как си сега?

— По-добре, но още ме болят и не мога да ги отворя.

— Опитай се!

— Добре, ще се опитам!

Харолд внимателно повдигна единия си клепач, после другия. Много се учуди и зарадва, когато и двете му очи се оказаха здрави и

можеше да вижда с тях така, както и преди, въпреки че усещаше лека болка.

— О, ами аз виждам, Хари!

— Много добре! Хайде сега да се изкачим горе, защото Бог знае какво вече си мисли господин Стюарт.

— Страх ме е, Хари, да не би тази проклета птица пак...

— Нали повече няма да бъркаш в гнездото й?

— За нищо на света!

— Е, тогава нищо няма да ти направи.

Междувременно Стюарт, който отново здраво завърза ремъка, с нетърпение очакваше да му дадат някакъв знак. Той видя как Хари благополучно слезе и освободи брат си, но се чудеше какво правят още там. Най-после чу очаквания сигнал и спусна ремъка, с помощта на който братята се върнаха отново на скалата. Когато обясниха на Стюарт как стоят нещата, той каза:

— Аз съм виновен за това! Трябваше да ви предупредя, Харолд, за особените реакции на тази птица. Слава богу, че всичко свърши благополучно! Можеше да бъде много по-лошо.

— Какво пръсна тя в очите ми?

— Спомням си, че четох някъде как буревестникът пръска с ноздрите си някаква отровна течност и съвсем забравих да ви кажа за това.

— Толкова по-добре, господин учителю, защото направихме важно откритие! — Какво откритие?

— Научихме, че Хари умее отлично да пълзи по скалите и да спасява обречените на смърт.

— Харолд, вие сте наистина непоправим! Как можете да се шегувате, когато току-що сте избавен от страшна опасност?

— Нима е по-прилично, господин Стюарт, да поплача?... Струва ми се, че след всички тези подвизи нищо не е в състояние да ни попречи да закусим. Страшно огладнях!

Тримата седнаха на скалата и започнаха да се хранят.

Гледката от това място беше чудесна. Пред тях се простираше морето, а наоколо белееха грамадни скали, над които се рееха във всички посоки големи и малки птици.

— Каква е онази птица, която лети над нас? — попита Хари.

Стюарт вдигна очи и внимателно заразглежда птицата, която правеше големи кръгове над главите им.

— Рибар, сигурно търси храна.

— И с какво се храни?

— С каквото намери: риба, дребни крайбрежни птички. Казват дори, че често се промъква в курниците и отмъква от там малките пиленца. Толкова е силен, че не се страхува да нападне орел, за да му отнеме жертвата.

— Славна птица! — възхити се Харолд. — А там някой се смее, чувате ли?

— Това е чайката смехулка. Нейният вик наистина прилича понякога на смях.

— Ето и едно кенгуру! Вижте, вижте как оглежда нещо в морето!

— Това съвсем не е кенгуру, Харолд — засмя се Стюарт.

— А какво е?

— Кенгуруто живее само в топлите страни. Това просто е водна патица.

— И какво прави там?

— Сигурно търси плячка. Сега ще видим.

Патицата седеше на повърхността на водата и внимателно гледаше в нея. Изведнъж се стресна от нещо, оттегли се до дупката си и спря там.

— Като че ли се изплаши. Вижте как развълнувано се оглежда, сякаш очаква някой да я нападне — забеляза Хари.

— Да, така е — съгласи се Стюарт. — Виждате ли онзи гарван? Той се кани да я нападне. Скоро ще станем свидетели на една драма. Вие на кого съчувствате — на патицата или на гарвана?

— На патицата — извикаха в един глас братята.

— Аз също, защото тя защитава своето гнездо и пиленцата си, а гарванът действа като разбойник. Да пожелаем победа на патицата!

В това време борбата между двамата съперника започна. Гарванът се спусна върху патицата и се опита да я сграбчи за шията, но тя бързо се изви, докопа го за гушата и започна да го удря по гърдите с краката си. Гарванът крещеше и с всички сили се опитваше да се отърве. Борците подхвъркнаха нагоре и битката продължи във въздуха. Дълго време двете птици се биха над водата, докато паднаха в нея.

— Свърши се! — въздъхна Харолд. — Кой кого победи?

— Почакайте, битката още не е свършила — предупреди ги Стюарт.

И наистина скоро птиците отново се появиха на повърхността на морето, само че измокреният гарван беше вече силно изнемощял. Патицата, явно разбрала това, стисна още по-силно врага си за шията и се гмурна заедно с него във водата. Този път много дълго не се показаха.

— Сигурно и двете се удавиха! — каза Харолд, който внимателно следеше интересната борба.

— Не вярвам — възрази Стюарт. — Патицата може дълго да стои под водата, но за гарвана това къпане е опасно.

В това време една от птиците се показа. Беше патицата. Като дишаше тежко, тя подхвъркна и кацна на скалата до гнездото си. След минута на повърхността изплува трупът на гарвана.

— Ура! — извика Харолд, като пляскаше с ръце. — Да живее патицата!

От гнездото излезе още една птица, също като нашия герой, само че по-дребна, изграка нещо и отново се скри.

— Това е съпругата на победителя — обясни Стюарт. — Дойде да го поздрави с победата и се прибра при децата си.

— А гарванът можеше ли да победи патока? — попита Хари.

— Много лесно — отговори учителят, — достатъчно е силно да го стисне за гушата.

— Колко интересен е животът на птиците — замислено продължи Хари.

— Всички животни са интересни, ако ги наблюдаваме, само че трябва да знаем как. А любопитни неща в природата има твърде много — поучително заключи Стюарт.

Като походиха по морския бряг и като събраха най-различни красиви черупки, нашите любознателни пътешественици се върнаха в града.

ДЕВЕТА ГЛАВА В ХАМЕРФЕСТ

След няколко дни нашите пътешественици се сбогуваха с Берген и отпътуваха с параход за Кристиансунд. Към багажа си прибавиха и мечата кожа, с която момчетата много се гордееха.

Макар параходът да беше норвежки, капитанът, живял дълго в Англия, говореше добре английски и беше въвел английски ред: навсякъде чисто и подредено, т.е. твърде отегчително според Харолд; закусваха, обядваха и вечеряха в строго определен час и всеки на свое място.

Оставаше им само едно развлечение: да се любуват на бреговете и морето, затова много се зарадваха, когато един кит пресече пътя на парахода.

— По на север ще срещаме повече китове — каза капитанът.

— Вие, капитане, улавяли ли сте някога кит? — попита Харолд.

— Не, но съм виждал как се лови.

— Сигурно е много весело, нали?

— Толкова, колкото е весела гледката например в скотобойна.

Момчето малко се смути, отдалечи се от капитана и започна да следи движението на кита чак докато той се изгуби от погледа му.

— Вие, млади момко, доколкото разбирам, много искате да знаете как се ловят китове — проговори някой зад Харолд на чист английски.

Момчето веднага се обърна и видя около петдесетгодишен мъж, по маниери и език чистокръвен англичанин.

— А вие виждали ли сте как ги ловят?

— Не само съм виждал, но и съм участвувал в лов на китове.

Искате ли да ви разкажа?

— Бъдете така добър!

— Тогава седнете тук и слушайте.

Харолд извика брат си и двете момчета седнаха до непознатия.

— Казвам се Лонг и няколко години съм се занимавал с лов на китове. Веднъж тръгнахме за китове към Шпицберген със специален кораб. Трябва да ви кажа, че лодките на китоловния кораб още при първия сигнал моментално се спускат на вода. Една ясна ранна утрин сигналят бе даден и две лодки с всички необходими принадлежности бяха спуснати във водата. Бях в едната от тях. Загребахме към кита, който беше доста далече. Този морски гигант вижда добре, но чува слабо и можеш да се приближиш до него, без да те усети. Успяхме да отидем толкова близо, че можехме да го докоснем с ръка. Аз пръв хвърлих копието. То се заби в гърба му. Животното се завъртя и се гмурна с такава сила, че се изплашихме да не обърне лодката. Китът отмъкна копието на няколко метра дълбочина. Копието пък беше вързано с въже, другият край на което беше намотан на един цилиндър в средата на лодката. Китът плуваше под водата толкова бързо, че ръбът на лодката, с който се триеше въжето, трябваше непрекъснато да се полива с вода, за да не се запали. Животното обикновено се стараеше да отиде колкото може по-надълбоко и стоеше под водата понякога с цели часове.

— А какво се прави, ако китът размотае цялото въже? — попита Хари.

— Привързват към него друго. Така се случи тогава и с нас. Но докато успеем да завържем новото въже, китът ни дръпна силно, лодката се обърна и всички паднахме във водата. Качихме се на спасителната лодка, уловихме нашата и така китът не можа да ни избяга. Стоя доста дълго под водата, но най-после излезе на повърхността жив, като че ли нищо не беше му се случило. Веднага забихме в него още няколко копия и той отново се гмурна, но този път не за дълго. Скоро изплува над водата, поклати се насам-натам, умири се, обърна се на едната си страна и се предаде.

— Сиреч издъхна? — уточни Харолд.

— Още не, но дотолкова отмаля, че с него можеше да се прави всичко.

— Какво правят после с кита?

— Вземат му маста и мустаците.

Като побъбриха още малко с приказливия си съотечественик, момчетата се върнаха в каютата за занимания с учителя си.

Ето че параходът пристигна в Кристиансунд. Беше август — за Норвегия най-хубавото време от годината. Кристиансунд ги посрещна със слънце. Тук пътниците видяха много мъхести патици — гаги. Момчетата проявиха интерес към тези птици, чийто пух високо се ценеше.

Този вид патица е много кротка. Често живеят по две в едно гнездо, снасят си там яйцата и мирно си ги мътят. Гнездата си постилват с мек пух, който скубят от гърдите си. Жителите наоколо всяка седмица събират пуха от гнездата им и птиците са принудени отново да се скубят.

Мъхестата патица е обичлива и мирна. Лесно може да се улови с ръце. Интересно е да се наблюдава как учи децата си да плуват. Скоро след излюпването им ги завежда на брега. Пиленцата се качват на гърба ѝ, тя отива заедно с тях навътре във водата и изведнъж се гмурва, а малките остават на повърхността. Отначало потъват, но после изскачат и щат не щат, започват да плуват самички.

На големина тази птица е колкото дивата патица. Цветът на мъжкарите е бял, размесен с черно, тъмночервени гърди и светлозелена глава, а женските са тъмночервеникави с черни петна.

След като разгледаха Кристиансунд, пътниците се отпавиха към Хамерфест — един от най-северните градове на земното кълбо.

Тук те срещнаха ниски хора — колкото високи, толкова и широки. Като ги видя, Харолд не можа да не се разкикоти:

— Вижте, вижте какви смешни джуджета!

— Какви хора са това? — попита Хари.

— Лопари — отговори Стюарт. — Живеят в Лапландия, най-северната част на Европа.

— И всичките ли са такива дребосъци? — продължи Харолд.

— Да, всички са приблизително такива на ръст. Те са най-ниските хора на земното кълбо.

— Толкова са смешни, нали?

— За нас те са смешни, за тях — ние също сме смешни. Въпрос на вкус!

— Какво правят те тук?

— Сигурно са дошли да търгуват. Странен е този народ, но до болка обича родината си. Лапландците живеят като дивите древни номадски племена — постоянно се местят от едно място на друго.

Дори да получат образование, при първия удобен случай се завръщат по родните си места. Четох за един лапландец, който получил класическо образование и бил назначен за пастор. Поверили му енория в Норвегия, но той изпаднал в плен на характерния за лапландците порок — започнал да пие. Най-после го уволнили. Той се върнал при племето си и заживял като преди.

— Чуден народ! Но тези лапландци не ми харесват. Вижте колко зли са лицата им — каза Хари.

Параходът, с който пристигнаха в Хамерфест, след един ден щеше да замине още по на север и Стюарт реши да продължат с него до края на маршрута му. Малко преди да се качат отново на него, Стюарт се подхлъзна и силно си навехна крака. Това ги принуди да останат за известно време в Хамерфест.

Тъй като нямаше хирург, Стюарт лекуваше крака си по домашному и това забавяше оздравяването му. Момчетата бяха принудени да се разхождат из града и околностите му само двамата. Веднъж се връщаха от лов и срещнаха на улицата няколко лопари. Единият беше много нисък и грозен. Харолд изпита желание на всяка цена да се закачи с него.

— Добър ден, господине! — извика той, като го приближи, наведе се ниско и му се облеци.

Лопарът се докачи и му показа юмрук. Момчето направи същото. Лопарът се зачерви от яд и налетя на Харолд със свити юмурици. Нашият герой отстъпи и насочи пушката си срещу него. Лопарът изпищя и търти да бяга заедно с всичките си приятели.

Хората, които присъствала на тази сцена, се смяха със сълзи.

— Слушайте, господа — обърна се към момчетата един от минавачите. — Лопарите са злопаменен народ. Те на всяка цена ще си отмъстят, ако се случи да ви срещнат някъде.

Развеселилите се братя още не бяха свикнали с норвежкия език, за да го разберат, затова и не обърнаха внимание на думите му. Върнаха се вкъщи и със смях заразправяха на Стюарт за срещата си с лопарите. Учителят поклати неодобрително глава и нищо не им каза.

На другия ден момчетата отидоха на морския бряг с пушките и въдиците си. Скитаха около час, но не откриха нищо интересно. Изведнъж видяха една лодка, привързана към голям камък.

— Хари, хайде да се повозим — предложи Харолд.

— Не бива. Джери! Какво ще стане, ако дойде стопанинът ѝ и не я намери тук?

— Няма да се бавим много с нея! Виж колко е тихо морето! Ще си се повозим край брега.

— Добре! Сядай!

Момчетата хвърлиха в лодката пушките, въдиците и чантите си, отвързаха я, тласнаха я навътре и скочиха в нея. Никой от тях не можеше да гребе. След няколко неумели загребвания с веслата палавниците се измориха и цялата прелест на разходката по море за тях изчезна.

— Знаеш ли какво, Хари, направихме много лошо, че взехме чужда лодка, без да попитаме някого. Не е ли по-добре да се върнем?

— И аз мисля същото, Джери, още повече че в лодката има различни неща: хляб, сирене, шише ракия, две овчи кожи и мрежи. Сигурно стопанинът се е готвил да ходи за риба.

— Хайде да се връщаме! — каза Харолд.

При тези думи той потопи веслото дълбоко във водата и толкова силно загреба, че то се пречупи на две — едната половина остана в ръцете му, а другата падна във водата и течението веднага я отнесе.

— Харолд, колко си невнимателен! — започна да му се кара Хари. — Какво ще правим сега с едно гребло?

— Нищо! И с него ще се върнем!

Колкото и да се мъчеше Харолд да гребе, лодката не тръгваше към брега, а се въртеше на едно място и без малко да се обърне. В това време започна морският отлив и ги отнесе далече навътре.

— Отдалечаваме се от брега, Харолд! — завика Хари. — Гребни по-силно!

— Нали виждаш, че греба! Какво да правя, като проклетата лодка не слуша!

— Дай греблото на мене! Ти изобщо не умееш да гребеш!

Момчетата си размениха местата, но резултатът си остана същият: лодката продължаваше да се отдалечава от брега. След дълги безполезни усилия Хари остави греблото в лодката и отпусна ръце.

— Туйто! Какво да правим сега, Хари?

— Отдалечаваме се много бавно. Може да ни забележи някой и да ни се притече на помощ.

— Слабо трябва да се надяваме на това. Скоро ще се стъмни, а ако отливът ни замъкне навътре в морето и излезе вятър, ще загинем.

Хари не отговори. Настъпи мълчание. А лодката се отдалечаваше все по-навътре и по-навътре. Започна да се стъмва.

— Какво ще си помисли сега за нас господин Стюарт — рече най-сетне Хари.

— А, бях забравил за него! — весело отговори Харолд. — Сигурно ще прати да ни потърсят.

— Да, но къде? Той не знае накъде сме тръгнали.

— Така е! Ако беше здрав, би тръгнал сам да ни дири.

— Точно това е лошото, че не е здрав.

Отново настъпи мълчание. Тъмнината се увеличи. Бреговете вече не се виждаха.

— Слушай, Хари — каза по-малкият брат, — гладен съм.

— И аз също, но нямаме нищо за ядене.

— А хлябът и сиренето? Стопанинът им и така ги е изгубил вече.

Харолд извади храната и момчетата се навечеряха, след което, за да се постопят, изпиха по няколко глътки ракия. Тя беше отвратителна, но толкова силна, че веднага ги замая. Почти несъзнателно си легнаха на дъното на лодката, позавиха се с овчите кожи и сладко заспаха.

Стюарт, който не ги дочака за следобедния чай, помисли, че са се забавили някъде на лов и ще се върнат за вечеря. Но часът за вечерята дойде и отмина, а момчетата не се появяваха. Учителят започна да се безпокои и разпрати в различни посоки хора да търсят изгубените. Пратениците се връщаха един по един с печалните известия, че момчетата никъде ги няма.

Стюарт прекара нощта в страшно безпокойство. Постоянно се събуждаше, слушваше се няма ли да се върне някой от възпитаниците му. Сутринта, щом се поразвидели, стана от леглото и макар че още не можеше да стъпва на болния си крак, реши сам да ги търси. Излезе, но като направи няколко крачки, кракът му се преви от слабост и той падна безчувствен почти до дома. Вдигнаха го и отново го сложиха в леглото.

Когато се свести, въпреки силните болки в изкълчения крак, Стюарт веднага се разпореда да изпратят опитни хора, добре познаващи околностите и морето, които да издирят изчезналите

момчета, но никаква следа не се намери от тях. Едва привечер дойде един рибар и каза, че му е изчезнала лодката, с която се готвел да ходи за риба. По всяка вероятност момчетата са отишли с тази лодка в открито море и там са загинали, защото през нощта имаше буря.

Тази вест така потресе благородния и впечатлителен млад възпитател, че той сериозно се разболя и няколко дни лежа в безсъзнание.

ДЕСЕТА ГЛАВА

ЗЛОПОЛУЧНАТА РАЗХОДКА

Слънцето беше вече доста високо, когато Хари и Харолд се пробудиха. Дълго време не можеха да се сетят къде са, но полака-лека небето и водата им припомниха всичко. Лодката леко се люлееше и се носеше към непознат бряг. В далечината блестеше сняг.

— Ами сега? — извика Хардолд. — Къде сме, Хари?

— Не зная!

— Какво ще, правим?

— Лодката ни носи към брега. Като слезем, ще видим.

Момчетата слязоха на брега и изтеглиха лодката от водата, за да не я отнесат вълните. После я обърнаха, изкопаха под нея трап и така си направиха заслон от дъжда и вятъра.

— Сега имаме много по-добро жилище от оня „дворец“, в който, ако помниш, прекарахме една нощ. Тук смело можем да чакаме, докато ни намерят — каза Харолд.

— Ако, разбира се, са изпратили някой да ни търси.

— Сигурен съм! Мислиш ли, че господин Стюарт няма да ни потърси?

— О, не се и съмнявам, че той ще направи всичко, за да ни открие! Но ти забравяш, че никой не знае къде сме — по водата не остават следи.

— Ще ни намерят! Като видят, че лодката я няма, ще се сетят, че сме заминали с нея.

— Добре, дано да стане така.

— Ще видиш! Но, Хари, аз пак съм гладен и жаден.

— И на мене ми се ще да закуся. Дивеч тук има много, имаме си и пушки, но какво ще прием?

— Наистина, Хари, откъде ще вземем вода? В лодката има една бъчонка, но е празна.

Хари гледаше умислено снега, който не беше много далече, и лицето му изведнъж просветна:

— Кажй „слава богу!“, Харолд. Намерих вода!

— Къде?

— Ей там! — и Хари посочи снега.

— Че това е сняг!

— Но нима от него не може да се направи вода? Ще напълним бъчонката със сняг и ще я сложим до огъня.

— А, разбрах! Да живее великият изобретател Хари Остин! — извика Харолд и хвърли шапката си нагоре.

— Не е време за подигравки! Вземай пушките, а аз бъчонката и тръгвай с мене. Снегът е на около километър, а дивечът е по-близо.

И те тръгнаха. Предполагаемият километър излезе повече от два. Това не ги обезпокои и те бодро крачеха напред.

След два часа се върнаха с два убити заека, две птици и пълна бъчонка със сняг.

— Ти пригответи дивеча, Хари, а аз ще отида да начупя сухи клони. Това е по моята специалност — ненапразно се упражнявах с покойния си кривокрак приятел да се катеря по дърветата.

Харолд отиде за клони и съчки, а Хари се залови да пригответи за печене убитите зайци и птици. Скоро лумна голям огън и месото бързо се опече. Младите пътешественици унищожиха половин заек и една птица, останалото оставиха за обяд.

През деня се запознах с местността, в която ги довя съдбата. Вечерта ловиха риба. Хванаха няколко едри риби, две от тях изядоха, другите скриха за по-късно.

През нощта накладоха огън и си легнаха да спят под лодката, като се завиха с кожата. Не можах да си отспя — разбуди ги силен шум. Морето страшно бучеше, а откъм гората се носеше вой.

— Хари, какъв е този вой? — попита Харолд и неволно се притисна към брат си.

— Навярно са вълци! С какво ти е заредена пушката?

— Едната цев с куршум, а другата със сачми. Защо?

— Пушките ни винаги трябва да са готови, за всеки случай.

— Да не мислиш, че вълците ще дойдат тук?

— Кой знае? Във всеки случай повече не бива да спим.

— О, това е опасно, Хари!

— Кое точно?

— Ако дойдат вълците!

— Не вярвам да дойдат. Не чуваш ли каква буря е? То не смеят да се приближат даже до брега. Струва ми се, че вят от страх.

— Добре че сме на брега, Хари! Ако бяхме в гората, сигурно щяха да ни разкъсат.

— Така е, Джери!

През тази нощ момчетата се увериха, че и на брега не е безопасно. Дъждът и бурята бяха толкова силни, че на разсъмване морето отвлече лодката и те останаха под открито небе.

След това вятърът утихна, дъждът започна да намалява, при изгрев-слънце стана тихо и небето се проясни. Измокрени до кости, нещастните пътешественици трепереха като при силна треска, завити с мокрите кожи в своята яма.

Когато небето се изчисти и се показаха първите лъчи на слънцето, Хари излезе от ямата, за да види какви загуби са претърпели от бурята. Налице се оказаха само пушките. Чантите с барута, куршумите и другите неща бяха изчезнали. Хари се намръщи и се върна при брат си, който лежеше неподвижно, явно спеше дълбоко.

„И той може да спи в такова положение! Това се казва щастлив характер!“ — помисли си Хари.

— Джери, ставай!

Брат му не се помръдна.

— Господи, какво му е? — уплашено извика Хари, като се наведе над брат си. — Да не би да го е убила гръмотевица? Джери, Джери — буташе го той. — Ставай де!

Най-после Харолд помръдна и отвори очи.

— Слава богу! Помислих, че си умрял! Какво ти е?

— Сам не зная! — отговори Харолд. — Помня само, че когато лодката се свлече, нещо ме удари и аз загубих съзнание.

— Можеш ли да се изправиш?

— Струва ми се, че мога.

Харолд бързо стана на крака.

— Боли ли те някъде? — продължи по-големият брат.

— Малко ме боли главата. О, тук напипвам страшна цицина.

— Значи си ударен!

— Навярно! Но какво ще правим сега, Хари! Аз съм целият мокър и силно премръзнах.

— Хайде да накладем огън, да изсушим дрехите си, пък после ще видим...

Момчетата с огромни усилия успяха да разпалят мокрите съчки. Огънят все пак пламна. Когато стана достатъчно голям, те съблякоха мокрите си дрехи и започнаха да ги сушат. Макар и да прогоряха тук-таме, все пак изсъхнаха. Като ги облякоха, братята отидоха на брега. От лодката нямаше никаква следа, но чантите с нещата си намериха.

— Сега по неволя трябва да отидем навътре в страната. Опасно е да стоим тук. Още една такава буря и ще останем без нищо — каза Хари.

— А ако господин Стюарт дойде да ни търси именно тук? — възрази Харолд.

— Ако дойде, ще продължи след нас и по-нататък.

— Но как ще познае накъде сме заминали?

— Много просто, по знаците, които ще оставим.

— А после?

— После навсякъде по пътя ще оставяме знаци, а също и на всяко място, където ще спрем.

— Ура, Хари! Ти просто си гений! Усещам, че с тебе ще се отървем от всички беди!

— Дай боже, Джери! Вече трябва малко да хапнем и да тръгваме. Имаме ли още риба?

— Да, ако не е изчезнала по време на бурята.

— Не е възможно, Джери! Оставихме я в нашата яма.

Наистина намериха рибата цяла-целеничка. Опекоха я и бързо я излапаха. След това си събраха нещата и тръгнаха към гората. До ямата забиха един кол. На него изрязаха началните букви на имената си и пръст, сочещ посоката на заминаването им.

Преди да влязат в гората, пак оставиха знак.

— А какви знаци ще оставяме в гората? — попита Харолд. — Сред дърветата нашите колове трудно могат да бъдат забелязани.

— Тук по-често ще издълбаваме на видни места по стволите на дърветата кръстообразни знаци.

— Отлично, Хари! Нищо не може да ти се опре! Наистина се срамувам от невежеството си! Да се убия, не мога да измисля подобно нещо!

Хари се позасмя и мълчаливо продължи да върви, като от време навреме изрязваше знаци по дърветата. Така те вървяха до вечерта. Гората беше рядка, но както се виждаше, безкрайна. Преди залез-слънце момчетата спряха и започнаха да търсят място за нощуване.

— На земята не можем спа — каза Хари.

— Защо?

— А вълците? Щом настъпи нощта и те ще ни нападнат от всички страни.

— Имаш право, Хари. Но къде тогава?

— Трябва да изберем едно удобно дърво и на него да прекараме нощта. Вълците не могат да се катерят по дърветата.

— Много добре! Така да направим! Хайде да търсим удобно дърво, а после ще вечеряме под него.

Дълго скитаха из гората, търсиха необходимото за целта дърво. Най-после откриха един дебел бор, на който решиха да нощуват. Под него наклadoха огън и започнаха да приготвят заека, който убиха пътъом.

— Знаеш ли какво, Джери? — каза Хари, когато двамата братя седнаха да вечерят.

— Какво?

— В гората има много зайци. Трябва да убием доста и от кожата им да си направим топли кожухчета с козината навън, както правят лапландците. В моята чанта има дебела игла и яки конци.

— Това е идея! Времето вече е доста студено, особено вечер.

Навечеряха се. Качиха си нещата на дървото и се настаниха за сън. Момчетата толкова бяха се изморили през деня, че въпреки неудобното положение между клоните, скоро заспаха. В съня си чуваха виенето на събраните около бора вълци. Хищниците се разпръснаха чак сутринта. Братята обаче дълго след това не се решаваха да слязат. Едва когато се убедиха, че наблизо няма нито един вълк, се спуснаха на земята.

Цял ден биха зайци и до вечерта събраха толкова заешки кожи, че по сметките на Хари щяха да стигнат за две кожухчета. Но кожите бяха сурови. Трябваше най-напред да ги изсушат. Дълго се чудиха как да направят това. Хари за опит простря една над огъня, но козината ѝ изгоря, а самата тя така се нагърчи и изсъхна, че трябваше да я хвърлят.

След този несполучлив опит момчето се сети за друг начин за сушене на кожи. Сутринта, щом изгря слънцето, простря кожите на припек. Към вечерта поизсъхнаха. Същото направи и на следващия ден. Така кожите изсъхнаха добре, леко пукаха като тъпан. От тях умното момче уши две не много доизкусурени кожухчета. За цялата тази работа отидоха още два дни.

На шестия ден от пребиваването си около гостоприемното дърво — денем под него, а нощем в клоните му, двамата братя тръгнаха отново на път. Но преди това изрязаха в кората на бора знак, а под него — имената си.

Младите пътешественици вървяха доста бързо, като се надяваха до вечерта да излязат от гората, която вече им омръзна. Мислеха си, че зад нея ще попаднат на селище, макар че не знаеха заселени ли са тези места или не. Храна, т.е. печени зайци, имаха, много, само водата не им достигаше. Наистина наоколо имаше сняг колкото щещ, но те не носеха със себе си бъчонката, за да го превръщат във вода. След две обилни закуски ги замъчи силна жажда.

— Хари, страшно съм жаден — жално проговори по-малкият брат, като едвам местеше краката си.

— Аз също, Джери! Потърпи малко, може да попаднем на поток.

— А ако поядем малко сняг?

— Опасно е! Доста се загряхме от ходенето и можем да се простудим. Само си помисли какво ще стане с нас ако сега се

разболеем!

Харолд замълча и продължиха пътя си. Слънцето започна да се спуска на запад, а гората ставаше все по-рядка. Най-после, като се изкачиха на една рътлина, видяха отсреща малък поток да се вие като сребърна лента между редките дървета.

— Хари, Хари, вода! Ура! — развика се възторжено Харолд.

Немирникът се завтече към потока и е пламнало лице се наведе над него.

— По-внимателно, Джери! Не пий наведнъж много — предупреди го по-големият брат.

Самият той извади от чантата си чаша и като гребеше с нея вода, започна да пие на бавни глътки. После почти насила отдръпна брат си от потока. Успокоиха се, седнаха заедно на рътлината и започнаха да обсъждат положението си.

— Трябва да прекараме тази нощ тук, Джери. По-добро място няма да намерим.

— И аз така мисля, Хари. Но вълците...

— Помислил съм и за това. През нощта ще накладем няколко огъня, които ще поддържаме до сутринта. Сега не е зима и вълците не са толкова прегладнели. На разсъмване сигурно ще тръгнат да си търсят друга храна. А сега ела да съберем дърва. Тук има достатъчно много.

Скоро накладоха четири грамадни огъня и се настаниха в средата между тях. Като поседяха, толкова се затоплиха, че дори съблякоха заешките си кожухчета. Навечеряха се, пийнаха си вода, излегнаха се и започнаха да разговарят за по-нататъшната си съдба.

В това време съвсем се стъмни. Виенето на вълците се усилваше все повече. Скоро огромна глутница от тези хищници заобиколи рътлината от всички страни и ако не бяха огньовете, нашите пътници щяха да загинат. Момчетата имаха вече опит от подобни преживявания и не се вцепениха от страх. Като видяха, че очите на брат му се премрежват, Хари каза:

— Поспи си, Джери! Аз ще стоя до среднощ, после ще те разбудя, за да дремна и аз.

Харолд не дочака втора покана. Сложи чантата под главата си, изтегна се на овчата кожа и веднага захърка. Мина доста време. На Хари страшно му се приспа, но се крепеше, защото съзнаваше много

добре, че ако заспи и той, смъртта и на двамата е сигурна. За да не заспи въпреки волята си, непрекъснато трупаше съчки ту на единия огън, ту на другия. След мъчително дългите шест часа не се стърпя и разбуди брат си.

— Какво става, пристигнахме ли вече, господин Стюарт? — попита Харолд, като си търкаше в просъница очите.

— Пристигнахме, пристигнахме! Ставай! — засмя се Хари.

— А, това си ти, Хари! — каза най-последно Харолд, като отвори очи. — Пък на мене ми се стори... т.е. сънувах, че пътуваме с параход и ме буди господин Стюарт... А ти още ли будуваш, горкичкият? Лягай по-скоро.

— Да, Джери, повече не мога да стоя, ще си легна. Но, за Бога, пази се да не заспиш отново!

— Бъди спокоен! Наспах се чудесно и сега с удоволствие ще се занимавам с тези сиви приятели.

— Само не стреляй, моля ти се! Патроните ни са много малко.

— Не, не! Бъди спокоен! Ще се забавлявам с тях по друг начин.

На Хари много му се искаше да види как точно ще се „забавлява“ брат му с вълците, но толкова беше изнемощял, че още недоопрял главата си до чантата възглавница, заспа.

Харолд прегледа всички огънове, сложи им още дърва и започна да дразни вълците, чиито алчни очи светеха в тъмнината. Наричаше ги с най-различни обидни според него имена и им подхвърляше обгорели елхови шишарки. Така изминаха около два часа. Огньовете отслабнаха, дърва и съчки бяха останали малко, а утрото беше далече и вълците ставаха все по-нахални.

В четириъгълника на момчетата имаше няколко полуизсъхнали елхички. Харолд отсече всичките по-дебели клони и ги хвърли в огъня. Щом се разгоряха добре, момчето грабна една от главните и халоса право по муцуната най-дръзкия вълк. Той изскимтя, отскочи настрани, а след него и цялата глутница. Като направи няколко пъти така, момчето принуди вълците да ги оставят на мира и да се пръснат да търсят по-лека плячка.

Огньовете почти догаряха, когато на изток се показа една ярка ивица — предвестницата на настъпващия ден.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА В ПЛЕН НА ЛОПАРИТЕ

Слънцето беше вече високо, когато Хари се събуди. Усети миризма на печено, отвори очи и видя брат си наведен до огъня да пече месо.

— Джери, какво правиш там?

— Не виждаш ли, пека заек.

— Няколко дойдоха да пият вода на потока и аз убих единия.

— Браво! А защо не ме събуди досега?

— Защо ли? Ти така сладко спеше, че не исках да те безпокоя.

— Благодаря ти! А какво стана с вълците?

— Цели три часа ги милвах с разпалени главни и шишарки. Като че ли това не им хареса и те си отидоха.

— Ха, ха, ха!... Чудесно!

Щом месото се изпече, младите скитници си хапнаха до насита, напиха се добре с вода и продължиха пътя си, като не забравиха да оставят на рътлината съответния знак за своето пренощуване.

Целия ден вървяха. Спираха само за почивка и закуска. Въздухът ставаше по-суров и всички места, през които преминаха, бяха вече покрити със сняг. До вечерта нашите пътници така се измъчиха, че едва тътреха краката си.

— Не мога да вървя повече! — изстена Харолд и падна в снега.

— Но, Джери, тук не можем да пренощуваме!

— Истината пи казвам, нямам сили! И обущата ми са съвсем скъсани.

— Моите не са по-добри, Джери... Да повървим още малко, моля ти се! Може да намерим някое място да се скрием за през нощта.

С неимоверни усилия Харолд се изправи и заедно изминаха още стотина крачки. Изведнъж чуха звуци, приличащи на кучешки лай.

— Чуваш ли, Хари? — стресна се по-малкият брат.

— Чувам, Джери.

— Като че ли лае куче!

— Не, Джери, това сигурно са вълци.

— От кога вълците лаят?

— Казват, че някои от тях лаят.

— Погледни, там има и дим!

— Къде?... А, да! По-скоро да отидем там!

Харолд излезе прав. Скоро видяха колиба, от покрива на която излизаше гъст дим. Около нея се движеха хора и едно куче, което силно лаеше. Хората бяха много странни: всичките ниски на ръст, облечени в смешни дрехи с козината навън.

— Хари, това са лопари!

— Да, Джери, виждам. Те все пак са по-добри от вълците. Да се опитаме да намерим убежище при тях, макар и за една нощ.

В това време към тях се приближи млада жена лопарка и им каза нещо на своя език. Хари ѝ отговори, колкото можеше на норвежки, че не я разбира. Тогава тя също заговори на норвежки и ги покани в колибата. Скоро дойде и един мъж, избърбори нещо сърдито и показа с ръка на момчетата пътя.

— Този дивак не е особено любезен! — смънка Харолд, без да знае какво да прави.

Жената не послуша мъжа, хвана момчетата за ръцете и ги заведе в колибата. Лопарът тръгна подире им, викайки нещо с гръмовит глас. Жената покани гостите си да седнат на земята и сложи пред тях канче с еленово мляко и дървена копанка с месо. Мъжът удари гостоприемната стопанка и се опита да вземе храната, която тя сложи на момчетата. Харолд не издържа, скочи на крака и блъсна толкова силно нахалника, че той се изтърколи извън колибата. След това никой не обезпокои момчетата. Те се навечеряха и легнаха да спят.

През нощта до късно чуваха викове и ругатни. На разсъмване усетиха, че някой ги мушка в ребрата. Събудиха се и онемяха, като видяха пред себе си плоската физиономия на същия оня лопар, когото Харолд изплаши в града с пушката си. Той беше два пъти по-млад от предишния и се оказа негов син. Бащата взе едната пушка от ръцете на сина си и като се прицели в Харолд, злобно проговори на развален норвежки език:

— Ти иска убиеш Фин?... Фин не забравил това!... Ти и твой ще гладувай у Фин!

След тези думи разгневеният мъж гръмогласно извика. В колибата влетяха шест лопари, повалиха пленниците на земята, седнаха отгоре им и им завързаха ръцете и краката. После ги захвърлиха в ъгъла и като че ли съвсем забравиха за тях.

— Спукана ни е работата, Хари! — прошепна Харолд, свит в калното кьоше заедно с брат си.

— Дори много по-зле, Джери! Най-лошото е, че искат, както се вижда, да ни уморят от глад. Предпочитам да бъда разкъсан от вълците, отколкото да умра от глад при тези диваци!

Но очевидно диваците нямаха намерение да уморят братята от глад. Късно вечерта при тях дойде една бабичка и им донесе месо и мляко. Тъй като ръцете на момчетата бяха вързани, тя накъса месото на дребни парченца и със своите не твърде чисти ръце ги слагаше направо в устата им. След това ги напои с еленово мляко и мълчаливо си отиде. Те се опитаха да заприказват бабичката, но тя не издаде нито един звук. Освен това храната беше малко и само раздразни апетита им, така че дълго не можеха да заспят.

— Дали все такива порции ще ни дават? — каза Харолд.

— И на това кажи „благодаря“! Оня лопар искаше съвсем да ни умори от глад.

— По-добре е да умра от глад, отколкото само да си дразня стомаха.

Поприказваха още малко и като се повъртяха насам-натам, заспаха.

Сутринта усетиха, че някой ги буди, и отвориха очи. Пред тях стоеше младата лопарка с дървен поднос, на който имаше дребно нарязано еленово месо. Момчетата се зарадваха, бързо излапаха месото и като благодариха, тихо попитаха все толкова малки ли ще бъдат порциите.

— Да, ще ви хранят само веднъж на ден. Искат да отслабнете, за да не можете да избягате. Той настояваше нищо да не ви се дава, но другите не се съгласиха.

— Кой е този „той“? — попита; Харолд.

— Чичо ми. Когато бил в града, вие сте го обидили с нещо. Освен това, ако помните, вчера го пребихте. За наказание искаше да ви остави да умрете от глад.

— А защо другите не са съгласни да ни уморят?

— Искат да ви накарат да работите.

— Че как ще работим с вързани ръце и крака?

— Когато поотслабнете, ще ви развържат. Не се бойте! Аз ще ви давам скришом по нещо за ядене.

— Благодарим! Но защо се отнасят и с тебе така лошо? Ти си толкова добра.

— Защото съм християнка.

— Нима другите не са?...

— Всички са езичници и силно мразят християните. Покръстиха ме мисионерите и оттогава съплеменниците ми ме мразят. Вие се преструвайте, че не ме забелязвате. Ако ме бият, не се застъпвайте за мене, защото ще стане по-лошо и за вас, и за мене. Довиждане. Страх ме е да не ме завари някой тук.

Тя бързо излезе и момчетата заобсъждаха всичко, което чува от благодетелката си.

Изминаха няколко дни. Наистина ги хранеха само веднъж на ден, но добрата жена продължаваше скришом да им носи храна и мляко, така че голям глад и жажда не изпитваха. От постоянното седене обаче на едно място и от застоялия въздух в колибата те доста отслабнаха.

Една сутрин всички се надигнаха по-рано, отколкото друг път. Глъчка изпълни катуна: хората викаха, кучетата лаеха, изобщо ставаше нещо необичайно. Пленниците наостриха уши. Донесоха им да закусят, макар и твърде малко. После им развързаха краката. Завързаха Харолд с единия край на дълго въже, а Хари — с другия край на въжето и ги изведоха на чист въздух. Един от лопарите държеше въжето в средата и пленниците заприличаха на кучешки впряг.

— Превърнаха ни в кучета! — не се стърпя да изръмжи Харолд. — Тези дребни идиоти наистина си въобразяват, че сме кой знае колко силни... Всъщност, ако не са ми вързани ръцете, бих им дал да разберат...

— Стига, Джери! — прекъсна го Хари. — По-лошо ще стане! Припомни си думите на онази жена...

— Добре, добре! Рано или късно и в нашата къща петел ще пропее... Ще ги науча аз тогава!

Лопарите отведоха пленниците настрани и започнаха да развалят катуна. Мъжете отделяха чамовите пръти, от които бяха сглобени колибите. Жените прибираха съдовете, еленовите кожи и другите вещи

на своето просто домакинство. Всичко натовариха на шейни, теглени от елени. Когато бяха изцяло готови за път, стопанинът се приближи до лопара, който държеше въжето с робите, и нещо му каза. Той кимна мълчаливо с глава, след което всички потеглиха.

Вървяха почти цял ден. На пленниците не дадоха нищо да ядат и да пият по пътя. Когато момчетата ги молеха със знаци поне за малко вода, лопарите се присмиваха и им се блещеха пред очите. Озлобеният Харолд се опита да отвърне на мъчителите си. Като спряха за почивка той така грозно им се изкриви, че те веднага го натупаха със сопите си.

Ето че стигнаха до предварително определеното място и започнаха да строят нов катун. Това им отне само няколко часа време. Жените подредиха покъщнината, приготвиха вечерята, нагостиха и пленниците.

На новото място лопарите започнаха да учат момчетата на работа. Караха ги да пасат елените им, да ги доят, да събират дърва за огън... Но както и преди, даваха им малко храна и ако не беше добрата лопарка, те съвсем щяха да изпосталелят.

Настъпи зимата. Всеки ден валеше сняг. Студовете се увеличиха и момчетата страшно мръзнеха нямаха нито сносни обувки, нито зимни дрехи.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

ИЗДИРВАНЕТО

Сега да се върнем в Хамерфест... Най-последно кракът на Стюарт оздравя дотолкова, че той можеше сам да тръгне да търси своите възпитаници. Винсент и Лонг се съгласиха да го придружат.

По време на боледуването си Стюарт успя да открие мястото, до което е доплувала лодката с неговите любимци. Затова първо тръгна натам. Като стигна до кола с издълбания на него пръст, сочещ посоката, в която са продължили момчетата, Стюарт извика:

— Зная си го моя Хари! Умно момче е той!

След два дни Стюарт и спътниците му, следвайки оставените от момчетата знаци, стигнаха до рътлината, на която бяха пренощували братята, атакувани от вълците. Още след един ден се озоваха на мястото на катуна на лопарите, които заробиха момчетата. Повече не откриха никакви знаци и спътниците на Стюарт започнаха да го съветват да се върне. Младият учител се замисли. Какво да прави сега? Накъде да тръгне?

— Това е бил катун на лопари, а вашите възпитаници очевидно не са били тук — разсъждаваше Лонг.

Стюарт изведнъж се наведе и вдигна от земята късче хартия. Оказа се, че е сгъната страница от един английски молитвеник. Учителят си спомни, че Хари имаше джобен молитвеник, и с увереност каза:

— Момчетата са били тук! Ще тръгна по следите на лопарите. Убеден съм, че моите възпитаници са при тях.

— Как ще тръгнете по тези следи, когато много от тях са вече скрити под снега? — възрази Винсент.

— При това ще ни безпокоят и вълците, които от ден на ден ще срещаме все по-често. Право да си кажа, по-добре е да се върнем в Хамерфест. Прекарайте там зимата и тогава тръгнете да ги търсите. Ако вашите възпитаници са наистина при лопарите, много по-лесно ще ги намерите напролет! — добави Лонг.

— Не! — решително каза Стюарт. — Ще продължа.

— Тогава на добър път, господин Стюарт! Според мене това е безразсъдно и аз ще се върна.

— Аз също — промълви Винсент. — От сърце ви желая да намерите двамата братя, господин Стюарт, въпреки че не се надявам твърде на това.

Групата се раздели. Лонг и Винсент се върнаха, а Стюарт, останал сам, дълбоко се замисли. Той беше доста добре екипиран: имаше си здрави топли дрехи, хубава английска двуцевка, ловджийски нож и два револвера.

„Нима по пътя — мислеше си той, — по който са преминали две почти беззащитни момчета, лошо облечени, не ще може да премине и един добре въоръжен възрастен мъж?... Да, но накъде да се тръгне?“

Дълго пресмята Стюарт и най-после реши, че лопарите сигурно са отишли на юг. Той имаше малък компас, който носеше на верижката на часовника си. С помощта на него цели два дни вървя в избраната посока, като нощуваше по дърветата. В края на третия ден силно се зарадва — отдалече видя колиба, от която излизаше дим.

„Дали това не са същите лопари?“ — помисли си, приближавайки към колибата. Учудването му обаче беше безкрайно, когато отвътре се чу силен глас, говорещ на английски. Стюарт побутна това, което служеше за врата, и влезе в колибата. Пред себе си видя висок човек, облечен във вълча кожа с козината навън. Той седеше на саморъчно направен стол, пореше един заек и сам си говореше. Странният вид на мъжа отначало смути Стюарт, но като видя лицето му, веднага позна стария Пинк и гръмко се засмя.

Американецът стреснато вдигна глава.

— А-а! Господин Стюарт! — весело извика той. — Как попаднахте тук? Къде са вашите възпитаници?

Стюарт накратко му разказа всичко.

— Чудна работа! — каза Пинк. — Но, мили мой, сега трудно ще ги откриете. Трябва да чакате до пролетта.

— Господин Пинк, не мога спокойно да чакам! Бог знае в какво положение са при тези варвари!

— Разбирам нетърпението ви, но какво да се прави, приятелю, трябва да се примирите с обстоятелствата. Вярвайте ми, сега вашето

търсене нищо няма да помогне! Утре ще започнат снеговете, бурите... Няма да отидете далече и ще загинете, честна дума!

— Но какво да правя, господин Пинк?

— Казвам ви, изчакайте да мине зимата! Останете при мене. Дватамата отлично ще прекараме. Ако вълците още не са изяли момчетата, те наистина са при лопарите. Тогава няма защо да се безпокоите. Тези варвари, макар и да не са особено гостоприемни, ще опазят вашите възпитаници, уверявам ви. Потърпете, друг изход няма! А напролет и аз ще ви помогна. Да не се казвам Пинк, ако не дойда с вас заедно да търсим моите млади приятели!

Победен от доводите на американеца, Стюарт беше принуден да приеме предложението му.

— А вие как попаднахте тук? — попита той, като седна до Пинк.

— Доця ми се да опозная лапландската земя. Зимувал съм на много места по земното кълбо, но тук не бях идвал.

— Сам ли сте?

— Ами с кого? Разбира се, че съм сам. Всъщност тук имам доста приятели, но те ме наобикалят само нощем.

— Кои са? — с недоумение попита Стюарт.

— Вълците! — със смях отговори Пинк. — Тук ги има ужасно много и аз просто съм във възторг от техните концерти, които така неуморно изпълняват по цели нощи. Вокалните им способности са прекрасни.

— Колко са весели тези концерти, не се знае.

— Въпрос на вкус, кой каквото харесва — сви рамене американецът.

Наистина започна сняг и валя цяла нощ. Сутринта всичко наоколо беше покрито с дебела бяла пелена.

Колибата на Пинк беше най-обикновена, но твърде удобна и топла. Американецът имаше достатъчно запаси от гориво и храна, а вода си правеше от снега. На другия ден показа на госта своите примки и капани, които бе заложил за лов на дребни животни, и така пестеше барут и сачми. Във всяка примка се беше уловило по едно животинче: заек, катерица, червен или бял пор. Макар че имаше достатъчно зимнина, Пинк обясни, че не е зле да се намира повече заешко месо — зимата можеше да продължи дълго. А що се отнася до катериците и поровете, месото им не може да се яде, но пък кожата им

са много ценни, особено на поровете, и могат да се продадат в някой от най-близките градове на Норвегия.

Като гледаше и слушаше всичко това, Стюарт не можеше да се начуди как е възможно човек да избере такъв начин на живот.

След няколко дни снегът започна да вали почти денонощно и да се трупа нависоко край колибата. Нощем около нея се събираха глутници вълци, които непрекъснато виеха. Чак на разсъмване прекратяваха „концерта“ си и си отиваха. Стюарт дълго време не можеше да свикне с техния сърцераздирателен вой. Особено първата нощ не мигна до сутринта. Като спря виенето, тогава се унесе в тежък сън. А Пинк не само че не се притесняваше от кошмарните звуци, но те като че ли му доставяха известно удоволствие и слушайки ги, сладко-сладко заспиваше. Стюарт естествено също привикна към тях и те вече не му пречеха на съня.

Всяка сутрин Пинк и младият учител изриваха с лопати снега пред вратата и прокарваха пътечка. Постепенно колибата бе затрупана първо до средата, а после и до покрива. Отваряха вратата вече не за да ринат сняг, а да си вземат за приготвяне на вода. Вълците станаха по-смели и започнаха да се появяват дори през деня. Гладните зверове, подушили хора, упорито обикаляха край вратата. Излизането вече беше опасно. А снегът валеше ли, валеше. Скоро колибата съвсем се скри под него. Когато откряваха вратата, виждаха една снежна стена, зад която стърчаха сивите муцуни на кръвожадните вълци.

— И така, сега сме залостени като в затвор, чак до пролетта — каза Пинк.

— Така е!

— Вече е немислимо дори да излезете, приятелю, заради своите възпитаници — добави усмихнато американецът.

— Та аз повече и не мисля за това — въздъхна Стюарт.

— Много добре правите! Двата тук славно ще си прекараме зимата, честна дума! А и за вас това ще е полезно. Когато се върнете в своята любопитна, влюбена в комфорта, разкошна Англия, ще има за какво да разказвате. А ако имате и дарбата да опишете преживяното, то вие ще станете знаменитост. Шегата ли е да си прекарал зимата в снеговете на Лапландия! Ха-ха-ха!...

— Ще имаме ли тук достатъчно въздух? — затревожи се Стюарт.

— Колкото за нас, ще има, бъдете спокоен. Често ще затопляме нашия... комин, снегът над покрива ще се стопява и така ще разполагаме с отвор, през който димът и разваленият въздух ще излитат навън, а чистият въздух ще влиза при нас.

— Добре! А как ще вземаме сняг за вода. Вратата вече не може да се отваря, нали?

— Ще направим една дупка в стената на моя... палат и ще си гребем сняг като от склад. За това не се безпокойте, приятелю, всичко съм предвидил! А на снега трябва просто да благодарите. Той ще ни защитава не само от вълците, но и от студа.

И наистина, колкото и да се мъчиха вълците да изровят снега, не можаха да стигнат до колибата. Студът също почти не проникваше в нея. И тъй като имаха достатъчно храна, не усещаха глад и жажда, пребиваването на Стюарт в колибата на Пинк можеше да се нарече сносно. Той не можеше да се оплаче и от скука. Приказливият и весел американец с неподражаем хумор по цели дни му разказваше приключения от своите многобройни пътешествия.

Така изминаха няколко от зимните месеци.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА НЕСПОЛУЧЛИВОТО БЯГСТВО

Приближаването на зимата даде храна за наблюдателността на Хари и Харолд. Те с любопитство гледаха как лопарите се приготвят за зимния студ.

Тъй като зиме елените не дават мляко, лопарите започнаха да събират мляко и да го замразяват за през зимата. Това е проста работа. Наливат млякото в плитки съдове и го оставят на студа. Така то се превръща в ледени питки, които подреждат като буци сирене. Това продължава, докато елените престанат да дават мляко.

Освен това лопарите залагаха различни примки и мрежи за животни и птици. С тях ловяха стотици вълци, порове, катерици, тетреви и яребици. От вълците и другите животни одираха кожата, а птиците замразяваха. Момчетата отначало не разбираха целта на тази работа, но скоро я научиха.

Веднъж, като се насъбра грамадно количество кожи и замръзнали птици, лопарите впрегнаха по чифт елени в няколко шейни, натоварени с гореспоменатите неща, и изчезнаха нанякъде за цяла седмица.

— Трябва да са отишли да продадат кожата и дивеча — предположи Хари.

— Сигурно — съгласи се брат му.

Предположението се потвърди изцяло, когато лопарите се върнаха. Те донесоха най-различни неща, които по-рано нямаха, а главно — ракия, на която всичките са страшни любители. Цяла седмица се търкаляха пияни и момчетата смело биха могли да избягат, ако знаеха накъде и ако бяха заедно.

Последните думи изискват малко обяснение. Лопарите знаеха, че дълго време ще бъдат пияни, затова още в навечерието на своето заминаване разделиха братята и те можеха да се виждат само отдалече. Дори ноцуваха в отделни колиби и когато неволно се срещнеха и

разменяха по няколко думи, лопарите пи биеха, отвеждайки ги на различни страни.

Една сутрин рано, докато Хари беше още в колибата и се готвеше да отиде да пасе елените, при него влезе тяхната покровителка — младата лопарка. Като се огледа наоколо, тя подаде на момчето сушено месо и му прошепна:

— Прощавай! Аз заминавам!

— За дълго ли?

— За четири дни.

— Къде?

— В едно от близките шведски села.

— Защо?

— Да продавам дивеч.

— Вземи ни със себе си!

— Не мога! С мене ще дойде единият от братята ми.

— Далече ли е от тук селото? На коя страна се пада?

Чу се глас, който викаше лопарката, и тя излезе.

Хари целия ден не можеше да си намери място от вълнение. Така му се искаше да се избави най-после от омразния плен. Необходимо беше да поговори за това с брат си. Но как? Лопарите строго ги следяха, особено когато ги заподозряха, че са във връзка с покръстената лопарка. Не ги пускаха близо един до друг. Ракията се свърши и надзорът върху пленниците стана още по-строг.

Хари искаше да пише на брат си, но нямаше нито хартия, нито молив. Имаше само един джобен молитвеник. Откъсна лист от него и написа няколко думи с въглен, но лопарите забелязаха, накъсаха листа и като набиха добре момчето, оставиха го целия ден без храна.

Все пак Хари измисли ново средство за връзка с брат си. Започна да пише с една пръчка по снега думите: „Селото е близо, трябва да бягаме.“ На другия ден с радост забеляза седем думи, написани също на снега: „Ще те чакам всяка нощ в долината.“ Лопарите мислеха, че нито един от пленниците няма да се реши да побегне нощем от страх да не го разкъсат вълците, затова надзорът нощно време беше по-слаб. А Хари, като прочете отговора на брат си, реши да побегне още следващата нощ. Щом заспаха всички, тихичко се измъкна и търти да бяга към долината, която се намираше на половин километър от колибата му. Пътюм уби няколко вълка с пушката си и като светкавица

се промъкна покрай изумените от тази дързост хищници. Но те скоро се свестиха и се спуснаха подир момчето. За щастие, то се беше вече отдалечило и когато почти го настигнаха, успя да влезе в колибата, в която спеше брат му с няколко лопари и кучета вълкодави.

Хари пристъпи възможно най-тихо. В средата гореше огън. Около него спяха няколко души, завити презглава с кожи, и десетина кучета. При светлината на огъня Хари откри брат си — той лежеше малко встрани. Когато започна да се промъква към Харолд, едното от кучетата вдигна глава и изръмжа. Хари се спря и затаи дъх. Кучето се успокои, а момчето стигна пълзешком до брат си. Видя го, че не спи, и му прошепна:

— Пълзи подире ми, но за бога, тихо!

Двамата предпазливо запълзяха един след друг, като всяка минута спираха и се ослушваха. Като стигнаха до задната част на колибата, където можеха да си поговорят, Харолд попита:

— За какво село ми писа?

— За едно шведско село на два дена път от тук на запад. Трябва непременно да отидем там.

Хари разказа на брат си за срещата с лопарката, която отиде в това село да продава дивеч.

— По-скоро да вървим тогава! — каза нетърпеливо Харолд.

— Сега ли? През нощта? — възрази Хари. — Ти като че ли си обезумял! Докато направим две крачки и вълците ще ни разкъсат. Аз едва се спасих от тях, докато дойда тук.

— Е, как тогава? Денем не можем да избягаме незабелязано.

— Разбирам добре, но повтарям, че да тръгнем още сега е също невъзможно. Ще се опитаме да избягаме, преди да съмне, когато наближи лопарите да стават. По това време вълците ще се разпръснат да търсят храна и пътят ще бъде свободен. Разбра ли? А сега стой мирно и гледай да не заспиш!

Така и направиха. На разсъмване внимателно се измъкнаха от колибата и се огледаха наоколо. Вълците си бяха отишли. Тогава се втурнаха да бягат. След един час бяха вече в боровата гора. Тук те спряха да си починат и да обмислят по-нататъшните си действия. Но първо се прегърнаха и радостно се поздравиха със свободата си.

— Отдавна не сме били на свобода, Хари! — извика Харолд, като дълбоко пое с гърдите си чистия и хладен въздух.

— Да, Джери, и трябва да се мъчим да не я изгубим отново.

— Сега вече не могат ни я отне!

— Кой знае!... Не ми се вярва твърде... Още сме така близо до лопарите.

— Да вървим тогава по-нататък!

— Да, трябва да вървим! Ти взе ли нещо за ядене?

— В джобовете си имам малко месо и две питки хляб.

— И аз имам същото. Да вървим... Почакай!... Не чуваш ли нещо?

— Не! Всъщност... Да, чувам някакъв шум. Какво ли е това?

— Виж, Джери, виж! — прошепна по-големият брат, сочейки група дървета, иззад която излизаше огромен червеникавокафяв звяр.

— Мечка! — каза уплашено по-малкият.

— Сега те са гладни. По-скоро да се покачим на дървото, Джери, докато не ни е видяла!

Изкатериха се бързо на най-близкото дърво и затаиха дъх. Скоро дойде и мечката. Подуши малко въздуха, легна точно под дървото, на което бяха момчетата, разсумтя се и започна да смуче лапата си.

— Какво нещастие! — прошепна Харолд. — Този огромен урод като че ли за дълго легна тук.

— Да, работата върви на зло. А най-лошото с, че и лопарите могат да се домъкнат. Ако не се махнем скоро от това място, пак ще ни уловят.

— Как ще познаят, че сме тръгнали точно в тази посока?

— Първо — по следите ни, и второ — ще се досетят, че сме тръгнали към селото.

Момчетата стояха повече от час на дървото. По едно време се чува гласове и кучешки лай. Погледнаха през клоните и видяха няколко лопара. Двама бяха въоръжени с техните пушки, а другите със сопи и дървени копия. Придружаваха ги десетина грамадни кучета. Лопарите нападнаха най-напред мечката и сравнително бързо успяха да я убият. После завикаха на момчетата да слязат.

Нещастниците видяха, че друго спасение няма, и със свити сърца се спуснаха на земята. Веднага ги вързаха, като предварително им удариха по няколко сопи. После лопарите направиха носилка, натовариха на нея убитата мечка и тръгнаха назад, като тържествено водеха вързаните пленници.

Тъжно вървяха момчетата, много за малко се радваха на свободата си. Очите на Харолд бяха пълни със сълзи. Дори потърпеливият и сдържан Хари вървеше с ниско наведена глава и дълбоко умислен.

Като стигнаха в катуна, веднага ги разделиха в различни колиби и дълго време ги държаха затворени, без да ги пускат навън.

Зимата беше вече към края си и пленниците смятаха, че скоро ще ги пратят да пасат елените, но лопарите не ги пускаха от страх да не побегнат отново. Момчетата работеха сега само в и около колибите и винаги бяха пред очите на мъчителите си. Ако на лопарите се наложеше да отидат някъде, водеха със себе си и пленниците, вързани с едно въже. Като пристигнаха на определеното място, забиваха в земята един кол, привързваха с него момчетата и оставяха при тях едно куче.

Така измина зимата. Вече се усещаше приближаването на пролетта. Лопарите явно започваха да мислят за преселване на север.

Веднъж старият лопар, главният враг на братята, се върна отнякъде след дълго отсъствие. Той каза, че недалече от катуна видял жилище на някакви ингленхомени (така лопарите наричат чужденците). Добави, че по-скоро трябва да се преселят на друго място, докато ингленхомените не са угодили, че тук има пленници.

Момчетата, особено Хари, вече добре разбираха лопарския език, макар да се преструваха, че не знаят нито дума. Затова лопарите не се пазеха да говорят пред тях за всичко.

Хари, който случайно присъстваше при разказа на стареца за жилището на англичаните, отлично разбра думите му и сърцето му ускорено заби от някаква неясна надежда. Той намери начин да съобщи това на брат си, който също се зарадва от приятната новина.

Лопарите наистина започнаха да се приготвят за преселване. Чакаха само да се освободи пътят от дълбокия сняг. Неочаквано се случи нещо, наглед незначително, което изплаши цялата лопарска орда. Една сутрин старият лопар се сети за своята племенница християнка, която бе изчезнала някъде. Търсиха я навсякъде, но не я намериха. Тя като че ли беше потънала в земята. Хиляди предположения правиха лопарите, но никой не налучка истината и всички решиха, че тя е загинала. Това силно ги обезпокои.

За да обясним изчезването на младата лопарка, трябва още веднъж да надникнем в колибата на Пинк.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

ОСВОБОЖДАВАНЕ

Когато свършиха студовете, Стюарт и Пинк отвориха вратата на колибата и разчистиха снега. Слънцето започна да свети по-ясно, дните станаха много по-дълги, вълците не бяха вече така кръвожадни и двамата мъже се заприготвиха за път да търсят момчетата.

Една вечер седяха до огнището и си варяха гозба. На следващия ден смятаха да тръгнат и докато чакаха да стане яденето, заобсъждаха предстоящото си пътешествие.

— Вижте, идва един лопар! — извика Пинк, като погледна през дупката, заместваща прозорец. — Много добре, ще го попитаме... А! Това като че ли е жена. Стюарт, погледни!

Но Стюарт беше вече изскочил навън и тичаше срещу приближаващата се жена. Като го видя, лопарката започна бързо да говори нещо на своя си език, но усетила, че не я разбира, обърна на норвежки.

— Ти англичанин ли си, господине? — попита тя.

— Да.

— Значи това си ти! Слава богу!

— Защо? Какво има? — недоумяваше Стюарт.

— Ох, господине... изморих се... цял ден вървах... нищо не съм яла — продължаваше лопарката, като едва се държеше на краката си.

— Тогава ела по-скоро тук, почини си и се нахрани — въведе я младежът в колибата.

Дадоха ѝ да яде. Лопарката лакомо опустоши гозбата и като се нахрани, каза:

— Дойдох да ви помоля да вземете от нас двама англичани. Те живеят при нас вече цяла зима и сами не могат да си отидат, защото не ги пускат.

— Как се казват? — бързо попита Стюарт.

— Не мога да ви кажа... у нас няма такива имена.

— Млади ли са?

— Съвсем млади. Чакай... спомних си името на единия, викат му Хари, а другият е негов брат.

— Те са! Слава тебе, Господи! А как попаднаха при вас?

— Дойдоха сами, преди да настъпи зимата, и ние ги приехме. Сега те искат да си отидат, но чичо не ги пуска.

— Защо не ги пуска?

— Единият от тях закачил нещо чичо, когато бил в града. Сега си отмъщава: кара ги много да работят, храни ги лошо и често ги бие.

Стюарт трепна. Някакви си лопари да бият неговите възпитаници! А той замества баща им! Добре държи на думата си, дадена на полковника да пази синовете му!... Да кажем, че не е виновен за тяхното своеволно заминаване и за всичко след това. И все пак имаше някаква вина, защото даваше твърде много свобода на момчетата, познавайки своенравния им характер.

Тези мисли минаха през главата на Стюарт, като слушаше разказа на лопарката. Кръвта закипя в жилите му, не се стърпя и извика:

— Ах! Проклетници! Скъпо ще ми платят за това, само веднъж да освободя момчетата!

— Да, трябва да им се даде да разберат, тези диваци! — каза Пинк, който също се възмути от съобщението на лопарката.

Тя, макар и да не разбра думите им, казани на английски, по тона на гласовете позна, че са силно разгневени на нейните съотечественици, затова сложи ръце на гърдите си и рече умолително:

— Само не убивайте чичо ми, за Бога!... Христос е заповядал да не убиваме никого.

— Какво говориш? — извика учудено Стюарт. — Нима си християнка?

— О, да! Покръстиха ме добрите мисионери.

— Добре! Обещавам да не сторя нищо лошо на твоя чичо, ако ми предаде пленниците доброволно.

— Ще ги даде, ще ги даде! Той ще се уплаши и ще ги даде. Но не убивай и другите...

— Добре, добре! Кълна ти се, че никому зло няма да сторя — каза Стюарт, умиротворен от умолителния тон и дълбоко християнските чувства на тази дива лопарка.

Без да я разпитва повече, разбра, че тя е помагала на неговите възпитаници и колкото е можела, облекчавала е тяхната участ, да не

говорим за подвига и да се реши да съобщи за момчетата. Затова Стюарт се вrece да не прави никакво зло на лопарите.

— Напразно ѝ обещахте, приятелю, да не закачате роднините ѝ, трябва да се научат тези проклетници — с недоволство каза Пинк на английски.

— Не, Пинк, не е напразно. Трябва да ѝ се покаже, че и ние не току-така се наричаме християни.

— Както искате... Това е ваша работа. Аз много бих се зарадвал, ако ги поотупаме малко. Да знаете откога не съм се боксирал.

— Е, утре ще отидем да отървем момчетата и по пътя може да срещнем някой разбойник, тогава ще се побоксирате с него — утеша го Стюарт.

— Какви разбойници има тук? Тук не е като в нашата американска пустош... Там е пълно с индианци.

— Ако не друго, поне някой звяр може да срещнем...

— Да, но това сигурно ще бъде вълк или някоя изпосталяла мечка, за които не си струва и ръката си да вдигнеш. Друго нещо е в Индия например... Но какво да ви разправам. Вие никога не сте ходили на лов за диви зверове и за вас е непонятна прелестта на самотната борба с един тигър или лъв.

При тези спомени Пинк дори облиза устни и като махна с ръка, замълча. Събеседникът му сви рамене и отново се обърна към лопарката:

— Далече ли е от тук до катуна ви?

— Трябва да се върви цял ден.

— Много ли сте?

— Четирима възрастни мъже, шест млади и четири жени.

— Охо! А ние сме само двама! — извика Пинк на норвежки. — Значи без бой все пак няма да мине! Те едва ли ще ни дадат доброволно пленниците — весело добави той, като триеше ръце и се изправи в целия си гигантски ръст.

— Не, не, господине! Щом ви видят вас, веднага ще се разбягат! — уплашено извика лопарката, като гледаше със страх атлетичната фигура на американеца.

— А-а! — разочарова се Пинк. — Значи те не са от храбрите, твоите саами, така ли?

— Ние не сме саами, а фини! — обидено възрази лопарката.

— Все едно, едни и същи нищожества! — изплю се Пинк ядосано, а след кратко мълчание добави на английски: — Жената е много изморена. Сложете я да легне да спи, а като заспи, ще ви кажа нещо, което ей сега ми хрумна.

Изморената лопарка не даде повод повече да я разпитват, едва успя да легне върху постланата на земята вълча кожа и веднага заспа дълбоко.

— Сега и с топ не можеш я разбуди! — засмя се Пинк. — Знаете ли какво, тъй като не сте съгласен да натупаме хубаво тези варвари, то, надявам се, няма да ми откажете удоволствието да ги изплашим, без да им направим нищо лошо. Съгласен ли сте?

— Съгласен съм, но как?

— Имам цяла кожа от една много голяма мечка, която хванах през есента, преди вашето идване. Утре ще я вземем със себе си. Като наближим лопарите, аз ще навлека кожата, ще се престоря на мечка и ще ги уплаша. Става ли?

Стюарт от сърце се разсмя, като си представи грамадната фигура на американеца, маскирана като мечка, и уплахата на лопарите.

— Съгласен съм. А ако стрелят по вас?

— Кой? Тези лопари ли? Те от две крачки купа сено не могат да улучат! — презрително каза Пинк и започна да търси мечката кожа.

Скоро кожата беше намерена. Пинк я премери. Тя като че ли беше направена точно за него. Трябваше само да пробият две дупки за очите и да направят някои приспособления. Тази работа им отне няколко часа. Пинк отново премери кожата и остана доволен. След това двамата приятели легнаха да спят.

На разсъмване Стюарт и лопарката се събудиха от свирепо ръмжене вътре в колибата. Стюарт пръв отвори очи и се разсмя, като видя престорилия се на мечка Пинк, който се въртеше из колибата и страшно ръмжеше. Бедната лопарка обаче едва успя да погледне „звяра“ и изскочи уплашена навън, като силно викаше:

— Мечка! Мечка!

Стюарт с труд успя да я настигне и успокои. Обясни ѝ, че Пинк е маскиран, и тя се реши да се върне, но все пак със страх поглеждаше мнимата мечка. Пригответе закуската. Като се нахраниха добре, Пинк и Стюарт заключиха колибата, в която оставаха нещата на американеца, и водени от лопарката, тръгнаха.

По пътя пренощуваха в една гора. Нощите бяха станали толкова къси, че като дремнаха само няколко часа на дърветата, започна да се развиделява и те отново потеглиха напред.

Скоро стигнаха малка гора, зад която се виждаше стадо елени, собственост, по думите на лопарката, на нейното семейство. Спряха се и Пинк започна да облича мечата кожа.

— Вие почакайте малко тук, а аз ще отида да огледам мястото — каза Пинк, като се маскира, и тръгна към стадото.

— Ако ви се случи нещо, повикайте ме — извика подире му Стюарт.

При стадото беше Хари с двама лопари и няколко кучета. Като видяха грамадната мечка да се подпира на една дълга пушка, лопарите с викове от недоумение и страх захвърлиха сопите си и търтиха да бягат към катуна. След тях с лай и ръмжене се спуснаха и кучетата. Хари остана сам, заобиколен от треперещите елени, и не знаеше какво да прави. Гордостта не му позволяваше да бяга, а да се защитава не можеше, защото нямаше никакво оръжие освен една проста сопа. Но мечката тутакси го извади от затрудненото положение.

— Ей, Хари! — извика тя на чист английски език.

Учуденият Хари се заозърта. Той отдавна не беше чувал английски освен от брат си, с когото вече няколко дни не се бяха виждали, и много се зарадва, като чу родна реч, но не можеше да открие кой го вика.

— Защо не ми отговаряте, дявол да ви вземе — продължи весело мечката, като се приближи до момчето и му подаде лапа.

Хари се дръпна уплашено и с недоумение гледаше чудноватия звяр, който говореше като човек, и то на английски.

— Ха-ха-ха! — разкикоти се мечката. — Не ме ли познавате?

— Да, аз... — смутено замънка момчето.

— Не помните ли Цезар Пинк? — продължи мечката.

— О, помня го много добре!

— Та той е пред вас!

Тогава „мечката“ разказа всичко на зарадваното момче и добави:

— Сега отидете в гората. Там ви чакат господин Стюарт и познатата ви лопарка, благодарение на която сме тук. Почакайте ме там, а аз ще отида да взема и брат ви. Къде точно е той?

— Не зная! От няколко дни не съм го виждал.

— Ще го намеря! Довиждане!

В това време група лопари, силно учудени, от четири мили разстояние наблюдаваха разговора между своя пленник и страшния звяр. Щом видяха, че мечката тръгва към тях, с писък, ужасени се втурнаха да бягат накъдето им видят очите. Захвърлиха цялото си въоръжение, дори и пушките, отнети от братята. Като ръмжеше свирепо и размахваше дългата си пушка заедно с взетите от пътя пушки на момчетата, мечката бързо крачеше подир уплашените лопари, които тичаха като попарени. Те всичките бяха със ски и Пинк разбра, че няма да може да ги настигне, но нямаше и нужда — лопарите бяха достатъчно изплашени. Той тръгна по-бавно, запъти се към една от колибите и влезе в нея. Там намери Харолд вързан, сигурно за наказание, да седи печално в ъгъла.

Повтори се почти същата сцена като с Хари, само с тази разлика, че Харолд, като разбра с кого си има работа, се хвърли на шията на мнимата мечка и силно я разцелува.

Скоро всички приятели се събраха и весело тръгнаха към колибата на Пинк, в която пристигнаха на другия ден сутринта без особени приключения.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ЗАВРЪЩАНЕ У ДОМА

След няколко дни цялата компания се приготви да напусне Лапландия. Взеха със себе си и лопарката, която не пожела да се върне в катуна.

Стигнаха благополучно в Хамерфест. За нашите пътници беше голям празник да се измият и облекат чисти дрехи. Само лопарката, когато я накараха да направи същото, намери това за излишно и едва не се заплака за своите кални и миризливи парцали.

Стюарт и възпитаниците му престояха в Хамерфест два дни, които използваха за почивка и да пооправят външния си вид. Сроктът за завръщането им в Англия отдавна беше изтекъл и те се притесняваха за полковника, който сигурно вече се тревожеше за своите синове.

Като се разделиха с Пинк, решил да остане още известно време в Норвегия, и като го накараха да обещае, че ще им гостува, нашите пътешественици най-после се отправиха към Англия заедно с лопарката, облечена в приличен костюм. Няма нужда да описваме обратния им път — той беше без особени приключения. В Християния се качиха на парахода за Англия и след една седмица бяха в Лондон, а от там с влака направо към имението на полковник Остин, което се намираше на няколко часа път от столицата.

Полковникът се беше върнал преди един месец и всеки ден очакваше с нетърпение завръщането на синовете си и техния възпитател.

Една чудесна сутрин Остин седеше с цигара в уста на балкона на къщата и разглеждаше вестник „Таймс“. Изведнъж чу шум от файтон. Погледна през парапета и видя трима високи младежи да слизат от един файтон. Бяха облечени еднакво, но единият изглеждаше по-голям на години и беше с малка, добре оформена брада, а другите двама бяха съвсем млади.

По-младите, като скочиха от файтона, бързо отвориха вратата, преди това да направят слугите и почтително поканиха младежа с

брадата пръв да тръгне по стълбите. Той се усмихна ласкаво и им благодари, пъргаво се заизкачва нагоре, следван от своите спътници.

Полковникът остана смаян. Нима това са неговите груби, недодялани синове?! Преди да се опомни, синовете му бяха при него.

Остин стана, протегна две ръце към младия човек с брадата и развълнувано каза:

— Стюарт, това вие ли сте?!

— Аз съм! Добър ден! — весело отговори Стюарт.

— Добър ден, добър ден, скъпи приятелю! — поздрави възрастният човек. — А тези... нима това са Хари и Харолд? — попита той, като гледаше учудено от главата до петите младежите, застанали скромно зад своя възпитател.

— Ние сме, скъпи татко! Позволи ни да те прегърнем — каза Хари, приближавайки баща си.

Полковникът разтвори ръце, момчетата се хвърлиха и се забравиха в прегръдката на баща си.

Следобеда Остин и Стюарт останаха сами на балкона.

— Не мога да разбера, скъпи Стюарт — каза полковникът, — с каква магия успяхте да промените така моите синове?

— Още преди заминаването ви казах, господин полковник, че от тях може да излезе това, което искате. И ето, виждате, че думите ми се оправдаха.

— Благодаря, благодаря, скъпи приятелю! Никога няма да забравя огромната услуга, която ми направихте! — говореше с развълнуван глас щастливият баща, като здраво стискаше ръката на събеседника си.

След вечеря момчетата разказаха на баща си своите приключения, без да скрият нито едно свое прегрешение.

Разговорът продължи до късно след полунощ. Чак на разсъмване се разотидоха по стаите си.

Тук моят разказ свършва, драги читатели. Остава ми само да добавя, че Хари и Харолд след една година бяха приети за студенти в Оксфордския университет. Стюарт стана управител на имотите на полковника, като продължи да бъде добър приятел на Остин и неговите синове, а лопарката прие на работа в имението. Тя се навърташе главно около добитъка и за кратко време толкова се промени, че никой не би могъл да познае, че тази пълничка, спретнато облечена млада

жена до неотдавна е била кална, дива лапландка. Цезар Пинк посещаваше от време на време семейството на полковника и караше всички до отмаляване да се смеят, като им разказваше своите многобройни приключения.

Издание:

Автор: Майн Рид

Заглавие: Остров Борнео

Преводач: Гено Холевич; Д. Дабков

Година на превод: 1932; 1898

Език, от който е преведено: руски (не е указано)

Издание: не е указано

Издател: Тренев & Тренев

Град на издателя: София

Година на издаване: 1992

Тип: романи

Националност: английска

Печатница: Полиграф ООД — Перник

Излязла от печат: 1992 г.

Редактор: Иван Тренев

Художествен редактор: Лили Басарева

Художник: Емилиян Станев

Художник на илюстрациите: Ф. Шпехт; Бунгарц; Г. Волтере

Коректор: Янка Енчева; Людмила Антонова

ISBN: 954-06-0007-3

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3261>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.